G DЪKhVPI ( ) Cartea (I) EDIȚIA SOCIETĂȚII PSIHOLOGICE DE LA MOSCOVA CU ASISTENŢA SOCIETĂŢII FILOZOFICE S PETERSBURG ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE Și PSIHOLOGII IANUARIE FEBRUARIE CONŢINUT: I Berdyaev Marele Inchizitor B Vinogradov B Mandeville şi ai lui ;Fabula despre albine*/ ' B KivTYAKOVSKI În apărarea idealismului științific și filozofic C Askoldov Despre iubirea lui Dumnezeu și dragoste pentru vecini M Rubinstein Heinrich Rickert Critică și bibliografie I Recenzie de cărți II Pliant bibliografic III Revizuirea revistelor MOSCOVA BA Tipo-litografie T-va I N Kushierev și K(r) Pimenovskaya U , Srb d ; Biblioteca "Runivers" "Întrebări de filosofie și psihologie" PROGRAM REVISTA: GODKHUSH Articole independente și note despre filozofie și psihologie Conceptele de filozofie și psihologie includ: i) logica și teoria cunoașterii, etica și filosofia dreptului, estetica, istoria filosofiei și metafizicii, filosofia științei, psihologia experimentală și fiziologică, psihopatologia) Articole critice și analize ale învățăturilor și scrierilor filosofilor și psihologilor din Europa de Vest;) Critica filozofică și psihologică a operelor de artă și a scrierilor științifice din diverse departamente de cunoaștere) Traduceri ale operelor clasice despre filozofia timpurilor antice și moderne Revista este publicată de cinci ori pe an (aproximativ la sfârșitul lunilor februarie, aprilie, iunie, octombrie și decembrie) în cărți de aproximativ coli tipărite Conținutul celor mai recente cărți ale revistei: noiembrie-decembrie (nr) Axiomele filozofiei L Lopatina -Învățăturile lui BN Chicherin despre esența și sensul dreptului Kn-E-Trubetskoy -La filosofia dreptului electoral Kotlyarevsky -Leslie Steven N, Vinogradova - Cehov, ca realist-inovator N Shapir - Doctrina spațială a lui Kant și pangeometria lui Lobaciovski S Bogomolova -Fundamentele logice ale sistemului hegelian şi sfârşitul istoriei K Rubinstein -Bibliografie Krntnna Ianuarie februarie (Nr) Din amintirile cărții S N Trubetskoy A A Manuilova -În amintirea cărţii S N Trubetskoy P I Novgorodtseva -În amintirea unui drag tovarăș Prinț S N Trubetskoy V M Hvostova -În amintirea cărţii S N Trubetskoy A Kotlyarvokago -Kn S N Trubetskoy și perspectiva sa filozofică generală L M Lopatina -În amintirea cărţii S N Trubetskoy B A Fokhta - În memoria cărții S N Trubetskoy M P Polivanova -Kn S ПП Trubetskoy și studenții de la Moscova AI Anisimova -Cu trei portrete eu martie - aprilie (nr) Cartea de filosofie teoretica S N Trubetskoy B Mlioranokago -Viziunea etică a Shaftesbury pp Vinogradova - Psihologia ticălosului V Chizha -La întrebarea despre fundamentele aritmeticii L Oa-minokago -Expresie exactă a legii Wiber-Fechner cu ajutorul funcţiilor discontinue A Godytsky-Tsvirko -O nouă lucrare pe problema asocierii ideilor B Zenkovsky -Criticism and Bibliography-Moscow Psychological Society Mai iunie (Nr) Eduard von Hartmann PV Tikhomirova -Sisteme tipice ale filosofiei L Lopatina -The Ethical View of Shiftesbury N Vinogradova - Despre instituirea predării psihologiei în liceu G Chelpanova -Psihologia ticălosului V Chizha -Despre psihicul arahnidelor E Erikson ·-Critică și bibliografie septembrie - octombrie (nr) Eduard von Hartmann PV Tikhomirova -Politică și cultură Kotlyarevsky -Libertate și nemurire La aniversarea morții lui Prince S N Trubetskoy Carte E Trubetskoy -Câteva abateri în psihologia mișcării de eliberare M Shaikevici -Criza conștiinței juridice moderne P Novgorodtseva - Psihologia drepților noștri V f Chizha -Critică și bibliografie Controversa - P Da Chaadaev Scrisori filozofice Prev sub ed M O Gershenzon noiembrie-decembrie (nr) sub stindardul universității Bulgakov -Stat juridic şi socialist B Kiotiakovsky -Socialismul, (ca religie N Berdyaeva - Psihologia drepților noștri V F

Chizha - Din literatura de ultimă oră despre cunoașterea istorică V Morkovnikova Biblioteca "Runivers " • EDIȚIA SOCIETĂȚII PSIHOLOGICE DE LA MOSCOVA CU ASISTENŢA LUI S -PETERSBIRGS # GO YUILOSOFSHIGO PBSCHEV ÎNTREBĂRI DE FILOZOFIE PSIHOLOGIE, JURNAL, fondat de prof N Ya Grotom și A A Abrikosov AN XVIII Editat de L M Lopatin Cartea I ( ) IANUARIE-FEBRUARIE- MOSCOVA Tyapo-itografia Asociației I N Kushnerev doamnă și K(r) Biblioteca "Runivers" Biblioteca "Runivers " CONŢINUT Pagină Marele Inchizitor N Berdyaeva i Bernard Mandeville și "Fabula albinelor" N Vinogradova În apărarea idealismului științific și filozofic B Kietyakov-skago Despre dragostea pentru Dumnezeu și iubirea față de aproapele S Askoldova , dar Heinrich Rickert M Rubinshtein i Critică și bibliografie I Recenzie de cărți George Simmel Schopenhauer și Nietsche Leipzig S K David Yum Tratat despre natura umană Cartea I Despre minte Tradus din engleză de Sofia Tsereteli Yuryev N Vinogradova II Pliant bibliografic III Revizuirea revistelor Vierteljahrsschrift fur wissenschaftliehe Philosophie und Soziologie Jahrgang XXIX ( ) și XXX ( ) , L M Anunturi Biblioteca "Runivers" Biblioteca "Runivers " Marele Inchizitor *) eu În legenda despre Marele Inchizitor, Dostoievski a avut, parcă, în minte catolicismul, care nu-i plăcea, și a expus tendința anticreștină a acestei abateri a creștinismului istoric Dar tema celebrei legende este mult mai amplă, este universală, conține o întreagă filozofie a istoriei și ascunde cele mai profunde profeții despre soarta omenirii Filosofia religioasă a publicului poate fi dedusă din "Marele Inchizitor", în care tragem învățături veșnice Noi adevăruri religioase au fost dezvăluite în "Marele Inchizitor", este profețită o nouă conștiință religioasă Aceasta nu este o ceartă între adevăruri a Ortodoxiei și a minciunilor catolicismului, este o opoziție incomparabil mai profundă a celor două începuturi ale lumii Spiritul Marelui Inchizitor a trăit în catolicism, în vechea biserică istorică și în autocrația rusă și în fiecare stat violent, absolut , iar acum acest spirit este transferat către pozitivism și socialism, care pretinde că înlocuiește religia, care construiește turnul Babel) Un capitol dintr-o carte care reprezintă experiența filozofiei sociale religioase Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV credem în originea lor superioară și în destinul lor mai înalt - acolo trăiește spiritul Marelui Inchizitor Acolo unde fericirea este preferată libertății, unde temporarul devine mai înalt; eternitate, acolo unde omenirea se ridică împotriva iubirii de Dumnezeu, acolo este Marele Inchizitor Acolo unde se spune că adevărul nu este necesar pentru fericirea oamenilor, că cineva se poate înțelege bine fără să cunoască sensul vieții, iată-l Acolo unde omenirea este ispitită de cele trei ispite ale diavolului - transformarea pietrelor în pâine, miracol extern și autoritate, regatele acestei lumi, acolo este Marele Inchizitor Acest spirit al Marelui Inchizitor a fost ascuns în imagini diferite, adesea opuse, această educație în lume și întruchiparea în istorie a unui principiu malefic, a unui rău metafizic fundamental: se manifestă în egală măsură și în vechea biserică, care nega libertatea de conștiință și au ars ereticii, au pus autoritatea mai presus de libertate, iar în pozitivism, religia autodeificării umane, care a trădat cea mai înaltă libertate pentru mulțumire, și în elementele de stat, care s-au închinat în fața Cezarului și a sabiei sale, în toate Formele de absolutism de stat și îndumnezeirea statului, care respinge libertatea omului și îngrijește de om, ca un animal disprețuitor, și în socialism, pentru că a respins eternitatea și libertatea în numele ordinii pământești, pământești egale cu sațietatea turmei umane Primele cuvinte cu care Marele Inchizitor i s-a adresat

lui Hristos, întemnițat de el, au fost: "Da, n-ai dreptul să adaugi nimic la ceea ce ai spus deja mai înainte De ce ai venit să ne deranjezi? Căci Tu ai venit să ne împiedici și Tu Însuți știi asta " Și întotdeauna, mereu în istorie, când Hristos S-a arătat în viața omenirii cu cuvinte de libertate nepământească și o amintire a destinului etern al omului, când Duhul Său a coborât peste oameni, El am întâlnit oameni care au controlat viața, precum Marele Inchizitor, sub masca catolicismului, spune: Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR interveni până la vremea, cel puţin" Statul răspunde că totul este acum transferat în puterea lui şi respinge cu mânie libertatea în Hristos Forţele istorice, inspirate de spiritul Marelui Inchizitor, "au corectat isprava" lui Hristos, au făcut munca lor, ascunzându-se în spatele numelui Lui Iar oamenii timpului nostru tratează fiecare amintire a celei mai înalte libertăți a omului și a destinului său etern cu dezgust și răutate Spiritul lui Hristos este la fel de insuportabil pentru păzitorii vechii clădiri - vechia stare de donație și biserică - și pentru constructorii noii clădiri - Turnul Babel, pozitiv din punct de vedere social Marele Inchizitor, ascunzându-se sub această clădire umană, cu vrăjmășie uneori ascunsă, când deschisă, se răzvrătește împotriva libertății lui Hristos, chemarea lui Hristos la eternitate Oamenii vor să aranjeze pământul fără cer, omenirea fără Dumnezeu, viața fără sensul ei, temporalitatea fără eternitate și nu-i plac pe cei care le amintesc de destinul final al omenirii, de libertatea absolută, de sens și de eternitate Oamenii acestui Spirit se amestecă cu cei care construiesc bunăstarea și liniștea umană Nu sunt necesare cuvinte libere, adevărate, sunt necesare cuvinte utile, care să ajute la aranjarea treburilor pământului Îmi imaginez o astfel de poză Aici sunt aduse ultimele cărămizi pentru construirea finală a regatului acestei lumi Pietrele s-au transformat în pâine, ingeniozitatea umană face minuni, statul îi face pe oameni fericiți, în care societatea se transformă într-un absolut pământesc Și de undeva vine un om și va spune un cuvânt din care deșertăciunea ordinii pământești se va opri: nu vor dori să finalizeze clădirile, își vor aminti de lumea cealaltă, își vor iubi iar libertatea mai presus de fericire, vor tânjesc după sensul vieții, vor dori eternitatea mai mult decât o împărăție temporară Ei îl vor ucide, îl vor extermina pe acest nebun, îl vor răstigni în numele numai binelui omului, în numele binelui, în numele dispensarii și liniștii turmei de oameni, de dragul ei Adevărul, obiectivul, adevărul etern nu este necesar pentru oameni, Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV ' sedus de împărăția pământului, susținând căderea vieții lumii de la sensul lumii; au nevoie doar de utilitate, au nevoie să cunoască doar legile după care pietrele sunt transformate în pâine, conform cărora se fac minuni ale tehnologiei; nici libertatea nu este nevoie, sunt necesare fericire și satisfacție; iar dragostea nu este necesară, deoarece este posibil să uniți oamenii prin forță, să-i forțați în viața publică Un cuvant liber care impiedica construirea unei cladiri nu este permis sa se rosteasca, este paralizat, daca nu de trupe, atunci de forte spirituale Deja este greu să-i auzi pe cei care încearcă să vorbească despre originea superioară și vocația superioară a omului Marele Inchizitor folosește toate trucurile, iar spiritul său unificat se manifestă în egală măsură, atât în imaginea conservatorismului, care păzește vechea utilitate, cetatea statului, care a aranjat cândva viața umană, cât și în imaginea radicalismului, creând o nouă utilitate, o nouă cetate socială, în care viața umană este în cele din urmă aranjată în folosul tuturor Dar spunem: cuvântul

adevărului și al libertății trebuie rostit, chiar dacă întregul edificiu al bunăstării umane se prăbușește din el, toate temeliile vechi și noi ale vieții omenești, toate împărățiile pământului sunt zdruncinate, chiar dacă întreaga lume empirică din acest cuvânt zboară în abis, s-a despărțit Deci spunem în numele demnității absolute a omului, crezând în sensul lumii, crezând în veșnicie, și nu vrem să sprijinim această lume cu minciuni și înșelăciuni Da, și niciodată, * niciodată omenirea nu va pieri, lumea nu se va desprinde de cuvântul adevărat și liber; omenirea și lumea vor salva numai acest cuvânt / doar acest cuvânt îl va duce la viața veșnică, plină, liberă și plină de sens Turnul Babel se va dezintegra, clădirea închisorii umane, limitările pământești, mirajul empiricului, lumea se va dezintegra, dar așa să fie Libertatea eternă a unei persoane, demnitatea sa absolută, legătura cu eternitatea • mai presus de orice aranjament, orice confort, orice bunăstare, orice fericire nedemnă, slabă, mizerabilă Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR, Ultima tragedie a vieții lumii încă nu poate fi evitată, trebuie să mergem spre ea liber și cu demnitate Niciun pozitivism nu se poate închide de la sensul lumii, nici un socialism nu se poate închide de la capătul emancipator al lumii * Care sunt principalele trăsături ale Marelui Inchizitor, în înțelegerea lui Dostoievski? Respingerea libertății în numele fericirii oamenilor, Boia în numele umanității Prin aceasta, Marele, Inchizitorul, seduce oamenii, îi obligă să renunțe la libertatea lor, îi îndepărtează de veșnicie Iar Hristos a apreciat mai ales libertatea, iubirea liberă a omului; Hristos nu numai că i-a iubit pe oameni, ci i-a și respectat, a afirmat demnitatea unei persoane, i-a recunoscut capacitatea de a atinge veșnicia, a dorit pentru oameni nu doar fericirea, ci fericirea demnă, în conformitate cu natura superioară a umanității, cu vocația absolută de oameni / 'Toate acestea sunt odioase spiritul Marelui Inchizitor, dispreţuind omul, negând natura lui superioară, spo- capacitatea de a merge în eternitate și de a se contopi cu absolutul, dornici să-i priveze pe oameni de libertatea lor, să-i forțeze la o fericire mizerabilă, umilitoare, amenajându-i într-o clădire confortabilă '' Iar Marele Inchizitor îi spune lui Hristos, Cel Care a invadat în mod miraculos împărăția lui aranjată, Care i-a amintit de cele mai înalte decât fericirea și ordinea: "Libertatea credinței lor în Tine era cea mai dragă dintre toate atunci, acum mii cinci sute de ani Nu ai spus așa des atunci: "Vreau să te fac liber " Dar acum i-ai văzut pe acești * * "liberi" oameni de secole ne-am chinuit cu această libertate, dar acum este din ce în ce mai puternică Să știi că acum, și tocmai tsyn, acești oameni ne-au libertatea Și ne-au așezat-o cu umilință la picioarele noastre Dar am făcut-o și asta ai vrut Tu, aceasta este libertatea?" "Marele Inchizitor" își asumă meritul pentru sine și pentru ai lui, că Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV, , în sfârșit au învins libertatea *), și au făcut-o pentru a-i face pe oameni fericiți * "Deocamdată a devenit posibil doar să ne gândim pentru prima dată la fericirea oamenilor * Omul a fost aranjat ca rebel; pot rebelii să fie fericiți? Ai fost avertizat - Nu ți-au lipsit avertismentele și instrucțiunile, dar N-ai dat seama de avertismente, ai respins singura cale care putea face oamenii fericiți, dar, din fericire, când ai plecat, ne-ai lăsat problema Ai promis, Tu ai confirmat prin cuvântul Tău, Ne-ai dat dreptul de a lega și de a dezlega și, bineînțeles, nici nu te poți gândi să ne iei asta imediat de la noi acum De ce ai venit să ne deranjezi?" • Așa spune catolicismul, rătăcindu-se de pe calea lui Hristos, înlocuind libertatea cu autoritatea, iubirea cu chinurile Inchiziției, salvând cu

forța pe disprețuiții "răzvrătiți" Dar spiritul Marelui Inchizitor a fost insuflat și în alte biserici istorice, iar acestea "au biruit libertatea pentru a-i face pe oameni fericiți", i-au salvat pe " răzvrătiți" pe lângă libertatea și demnitatea lor, au pornit pe "calea pe care a fost posibil să-i facă pe oameni fericiți" și care a fost respins de Hristos Statul a făcut la fel, păzind rasa umană rebelă, luând libertatea oamenilor în numele aranjarii vieții lor, violând oamenii în numele fericirii bestiale Religia pozitivă a omenirii, socialismul, care vrea să construiască un turn fără Dumnezeu al Babel și uită de libertatea religioasă și de sensul religios, urmează aceeași cale urmând Marele Inchizitor Ei vor să aranjeze umanitatea într-un mod nou, lipsind-o de cea mai înaltă demnitate, să o forțeze la fericire, privând-o de libertate Între religia emergentă a socialismului și religia degenerată a catolicismului, sedusă de împărăția pământului, există multe în comun, un singur spirit trăiește în ele Religia etanică a pozitivului și a mâncatului ΰ Cursivele sunt ale mele peste tot Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR socialismul adevărat, organizarea omenirii în afara lui Dumnezeu și împotriva lui Dumnezeu, crede că "libertatea s-a terminat acum și koh ^ jho puternic " Și oamenii care vor să aranjeze și să facă fericiți "sunt siguri mai mult ca oricând că pe deplin au treaz " Uitând de originea și destinul lor, respingând visul raiului și al eternității, ei cred că "acum a devenit doar posibil să ne gândim pentru prima dată la fericirea oamenilor" Ce se aude chiar și acum de toți care amintesc de sensul religios al vieții, de demnitatea absolută a individului, de libertatea supremă? Cu iritare le spun acestor oameni că îi împiedică să le pese de "fericirea oamenilor", cu reamintiri și distrageri inutile îi împiedică să ducă la bun sfârșit construirea bunăstării umane; cu ură spun că "sunt complet liberi " Eliberat de cel mai înalt sens, de cea mai înaltă demnitate, din veșnicie, liber, în sfârșit, de această libertate grea și responsabilă În fiecare pozitivist mulțumit al zilelor noastre stă un mic Mare Inchizitor, în vocile altor social-democrați credincioși sună vocile familiare ale micilor Mari Inchizitori, spiritul său trăiește în toți Fanaticii ordinii pământești, ai bunăstării pământești, în toți apărătorii pământului cetăţi cu orice preţ au devenit Marele Inchizitor spune mai multe: "În loc să iei în stăpânire libertatea oamenilor, ai mărit-o și mai mult pentru ei! Sau ai uitat că pacea sau chiar moartea sunt mai dragi unei persoane decât libera alegere în cunoașterea binelui și a răului? Nu există nimic mai seducător pentru o persoană decât libertatea conștiinței sale, dar nu există nimic mai dureros Și acum, în loc de baze solide pentru calmarea conștiinței omului odată pentru totdeauna, ai luat tot ce este extraordinar, conjectural și nedefinit, ai luat tot ce era dincolo de puterea oamenilor și, prin urmare, te-ai comportat ca și cum nu i-ai iubi deloc , și acesta este cine : Cel care a venit să-și dea viața pentru ei! În loc să iei în stăpânire libertatea omului, Tu ai înmulțit-o și Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV împovărat cu chinul ei tărâmul spiritual al omului, pentru totdeauna Ai dorit iubirea liberă a omului, ca să Te urmeze liber, înșelat și răpit de Tine* Marele Inchizitor vrea să îndepărteze povara libertății de la o persoană, ultima libertate religioasă de alegere, seduce o persoană cu calm El promite oamenilor fericire, dar mai presus de toate îi disprețuiește pe oameni, pentru că nu crede că sunt capabili să suporte povara libertății, că sunt vrednici de veșnicie Marele Inchizitor îi reproșează lui Hristos că "s-a comportat ca și cum n-ar fi iubit" oamenii; îi iubește pe oameni, Marele Inchizitor, pe măsură ce le aranjează viața, respingând pentru ei, slab

și jalnic, "tot ce este extraordinar, conjectural și nedefinit" Și religia modernă a pozitivismului și ateismului, religia autodifizei umane, respinge tot ceea ce este "extraordinar, conjectural și nedefinit", se mândrește și cu dragostea sa față de oameni și refuză dreptul de a-i iubi pe cei care amintesc de "extraordinar" ", despre libertatea superioară, despre supraomen "Religia numai a omului, religia pământească, limitată" binele oamenilor este ispita Marelui Inchizitor, este trădarea, renunțarea la libertatea și numirea lor Oamenii credeau că vor deveni liberi atunci când s-au recunoscut ca un produs al necesității Marele Inchizitor seduce cu trei ispite, acelea însăși ispitele cu care diavolul L-a ispitit pe Hristos în pustie și pe care Hristos le-a respins în numele libertății, Împărăția lui Dumnezeu , și pâinea cerească "Un spirit teribil și inteligent, spirit de autodistrugere și inexistență, marele spirit Ți-a vorbit în deșert și ni se spune în cărți că se presupune că Te-a "ispitit" Este asa? Și era posibil să spun ceva mai adevărat decât ceea ce Ți-a anunțat în trei întrebări și ce ai respins și ceea ce în cărți se numește "ispite"? Și între timp, dacă pe pământ s-a săvârșit vreodată o minune adevărată, tunătoare, atunci a fost în acea zi, în ziua aceea Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR aceste trei ispite Căci în aceste trei întrebări, parcă, întreaga istorie ulterioară a omenirii este combinată și prezisă și se dezvăluie trei imagini în care vor converge toate contradicțiile istorice insolubile ale naturii umane de pe întregul pământ Atunci nu era încă atât de vizibil, căci viitorul era necunoscut, dar acum, când au trecut cincisprezece secole, vedem că totul în aceste trei întrebări a fost atât de ghicit, prezis și justificat atât de mult încât nimic nu se mai poate adăuga sau scădea din ele sănătoase " Aşa a vorbit Inchizitorul Hristosului care i s-a arătat Întreaga istorie a lumii creştine este lupta continuă a lui Hristos, începutul libertăţii, sensul, natura cea mai înaltă în om şi viaţa veşnică cu cele trei ispite al diavolului Iar acum, când nu aveau cincisprezece, ci douăzeci de secole, toate acestea sunt încă insuficient vizibile și, prin urmare, Legenda Marelui Inchizitor rămâne o carte profetică Antihristul lui Vl Soloviev seduce și pe oameni cu trei ispite vechi: el împlinește visează la religia socialistă de a transforma pietrele în pâine, le oferă oamenilor o sațietate egală, el face minuni, înrobește oamenii și stabilește regatul pământesc universal ' II " Prima ispită "Vrei să mergi în lume și mergi cu mâinile goale, cu o oarecare libertate, pe care ei, în simplitatea lor și în naturalul lor scandalos, nici nu o pot înțelege, de care se tem și se tem, pentru că nimic nu a fost vreodată pentru om și pentru societatea umană mai insuportabilă decât libertatea! Vezi aceste pietre înăuntru? acest deșert gol și fierbinte? Transformă-le în pâine și omenirea va alerga după Tine ca o turmă, recunoscătoare și ascultătoare, deși tremurând pentru totdeauna că Îți vei retrage mâna și pâinea Ta va înceta pentru ei Dar nu ai vrut să privezi o persoană de libertate și ai respins pre- Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV poziție, pentru ce fel de libertate, ai raționat, dacă ascultarea se cumpără cu pâine? Ai obiectat că o persoană nu trăiește numai cu pâine, dar știi că, în numele acestei pâini pământești, duhul pământului se va ridica împotriva ta și se va lupta cu Prin tine te va învinge și toți îl vor urma, exclamând: "Cine este ca această fiară, ne-a dat foc din cer!"! ca cel vechi, dar totuși ai putea evita acest turn nou și ai reduce suferința oamenilor pt o mie de ani, căci până la urmă vor veni la noi, suferind o mie de ani cu turnul lor!Ne vor găsi și ne vor striga: "Hrănește-ne, căci cei ce ne-au făgăduit focul din cer nu l-au

dat " Și atunci vom termina de zidirea lor turnul, căci cel ce se hrănește va termina de zidit, și numai noi vom hrăni, în numele Tău, și vom minți, că în numele Tău! Oh, niciodată, niciodată, fără noi, ei nu se vor hrăni singuri! Nicio știință nu le va da pâine atâta timp cât vor rămâne liberi, dar se va sfârși cu ei să-și aducă libertatea la picioarele noastre și să ne spună: "Este mai bine să ne înrobești, dar hrănește-ne " Ei vor înțelege în cele din urmă ei înșiși că libertatea și pâine suficient de pământească pentru toată lumea, de neconceput împreună, căci niciodată, niciodată nu se vor putea împărți între ei! ~ Poate fi comparată în ochii unui trib uman slab, veșnic vicios și veșnic ingrat "cu cei pământești? , în numele pâinii cerești, cântați, mii și zeci de mii sufla, atunci ce se va întâmpla cu milioanele și zecile de mii de milioane de făpturi care nu sunt în vor neglija pâinea pământului de dragul celor cerești Sau doar zeci de mii dintre cei mari și puternici Ți sunt dragi, iar milioanele rămase, numeroase, precum nisipul mării, slabe, dar iubitoare de Tine, ar trebui să servească doar ca materiale Biblioteca Runiverse MARELE INCHIZITOR pentru cei mari și puternici? Nu, cei slabi ne sunt si dragi Sunt vicioși și răzvrătiți, dar în cele din urmă vor deveni ascultători Ei se vor mira de noi și ne vor considera zei pentru că, punându-ne în fruntea lor, am fost de acord să suportăm libertatea de care se temeau și să-i stăpânim - va fi atât de groaznic pentru ei să fie liberi în cele din urmă!" Acestea sunt cele mai profunde și cele mai profetice cuvinte rostite despre soarta pământească a omenirii " "În această întrebare (prima ispită) stă marea taină a acestei lumi " și l-a respins în numele libertății și al pâinii cerești Uite ce ai facut in continuare Si totul din nou in numele libertatii!Va spun ca o persoana nu are grija mai dureroasa decat sa gaseasca pe cineva caruia sa-i transfere cat mai repede acel dar al libertatii, cu care se naste aceasta nefericita creatura, dar numai cel care le liniștește conștiința va acapara libertatea Socialismul, ca religie, ca substitut al pâinii cerești; pâine pământească, ca și construcția Turnului Babel, co-; socialismul, îndumnezeind umanitatea limitată, socialismul pozitiv este una dintre imaginile primului; ispite "În numele acestei pâini pământești însăși, duhul pământului se va ridica împotriva ta și se va lupta cu tine și va birui Tu " Și susținătorii religiei sociale s-au ridicat și au proclamat că nu există Dumnezeu și că omenirea de pe pământ trebuie să devină Dumnezeu Oh, desigur, există un mare adevăr în socialism, deoarece minciunile capitalismului și ale societății burgheze sunt grozav; cred că, într-un anumit sens, este imposibil să nu fii socialist, acesta este un adevăr elementar, și mai puțin de toate se poate recunoaște orice socialism ca o simplă ispită a diavolului, dar în atmosfera socialismului care nu este neutru și nu este subordonat religiei, ci pretinde a fi o religie, această ispită se naște și nu duce la binele neutru, la marea inchiziție până la rău Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV Zitorul vorbește demagogic, se preface a fi democrat, prieten al celor slabi și asupriți, care iubește toți oamenii Îi reproșează lui Hristos aristocrația, dorința de a-i salva doar pe cei aleși, pe cei puțini, pe cei puternici "Sau doar zeci de mii de cei mari și puternici îți sunt dragi, iar milioanele rămase, la fel de numeroase ca nisipul mării, slabi, dar iubindu-te, ar trebui să servească doar ca material pentru cei mari și puternici? Nu, cei slabi ne sunt si dragi Acesta este un loc foarte important Marele Inchizitor îi disprețuiește atât de mult pe oameni, așa că nu crede în natura superioară a omului, încât îi consideră doar pe câțiva capabili de "să urmeze calea celui mai înalt sens al vieții, să câștige veșnicia, să nu

fie ispitit de pâinea pământească, după ce a iubit pâinea cerească mai presus de toate Deci religia umană dispreţuieşte oamenii, aşa şi religia socială dispreţuieşte oamenii, dorind să înăbuşe dorul de pâinea cerului cu pâinea pământului Nimeni să nu urce munţi prea înalţi, să înveţe democraţia falsă, să fie mai bine să transforme totul într-o câmpie plată, să egaleze toată lumea în mediocritatea pământească Spiritul Marelui Inchizitor pune la îndoială dreptul de a urca pe munţi înalţi, de a creşte şi, în numele iubirii false, pământeşti, nu cereşti, în numele compasiunii faţă de oameni, cheamă la împărţirea sărăciei, nu a bogăţiei Bogăţia spirituală este interzisă Ei interzic să se gândească la eternitate, o numesc egoism, ei laudă doar grija pentru temporal Fii toţi mici, săraci, renunţă mereu la libertatea ta, atunci vei primi pâine pământească, apoi linişteşte-te, atunci va fi bine pentru toată lumea Aşa a învăţat vechiul, conservatorul Mare • Inchizitori, deci predau si noi, progresisti Iar umanitatea este sedusa, mai degraba transmite darul libertatii celor care ii linistesc constiinta si o satureaza "ŞI • Atunci vom termina de construit turnul lor* Cine sunt aceşti "noi"? Desigur, aceştia nu sunt studenţi ai religiei sociale - fiinţele umane, deşi se îndumnezeiesc, sunt slab puternice Marele mister dezvăluit de Dostoievski Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR secret de Marele Inchizitor, constă în faptul că calea auto-îndumnezeirii umane, calea înlocuirii pâinii • Pâinea cerească a pământului, căderea definitivă de la Dumnezeu, nu ar trebui să conducă la faptul că toţi vor deveni zei şi titani, ci la faptul că oamenii se vor închina din nou unei noi zeităţi, un om îndumnezeit, un singur rege Marele Inchizitor este un simbol al acelui spirit care se va încarna în cele din urmă nu în masa umanităţii, ci într-un nou zeu, un nou rege pământesc Acesta este nefericitul care va face fericiţi milioane de bebeluşi luându-le libertatea "Ei se vor mira de noi şi ne vor privi ca pe zei, pentru că, devenind capul lor, am convenit să suportăm libertatea de care se temeau şi să-i stăpânim " Aceşti "noi" în ultima limită a dialecticii mistice se transformă în "Eu", într-una, în care spiritul anti-creştin al Marelui Inchizitor va fi întruchipat în cele din urmă La ce va duce această încercare de a salva pe toţi din afara lui Dumnezeu şi împotriva lui Dumnezeu, de a aranja pământul în afara cerului şi împotriva cer, să afirme filantropia împotriva iubirii lui Dumnezeu, să stabilească democraţia împotriva celei mai înalte chemări a omenirii şi a dreptului său la propria sa, pentru a-i face pe oameni fericiţi, lipsindu-i de libertate Pozitivismul merge pe această cale către conştiinţa teoretică, "socialismul marxist" - în practică şi marxismul în creaturile lor sunt la fel de ostile libertăţilor, nu le-ar dori ca problemele oamenilor utilului, iar în conştiinţă şi în viaţă să creeze o bunăstare violentă În trecut, statul a urmat această cale, îndumnezeind însăşi, biserica, înlocuind libertatea cu autoritatea Violenţa, ura faţă de libertate - aceasta este esenţa spiritului Marelui Inchizitor Predicarea iubirii tuturor oamenilor, îngăduinţa ■ la slăbiciunea omenească - aceasta este ispita Marelui Inchizitor Dar vom rămâne cu adevărul lui Hristos: dragostea adevărată pentru oameni este posibilă numai în Dumnezeu, numai în numele Tatălui Ceresc şi, prin urmare, este legată de recunoaşterea celor mai înalte Biblioteca "Runivers" NIKOLAI BERDYAEV naşterea omului şi chemarea sa cea mai înaltă, cu respect pentru individ şi pentru drepturile ei infinite Pentru Marele Inzitor, există doar o turmă umană, care este slab exploatată în scopuri diavoleşti În faţa noastră există o personalitate umană, liberă de esenţa ei şi de catolicitatea ei, adunarea personalităţilor umane în Dumnezeu-bărbăţie

A doua ispită "Există trei forțe, singurele trei forțe de pe pământ, care ar putea pentru totdeauna să câștige și să captiveze conștiința acestor rebeli slabi, pentru fericirea lor, aceste forțe: miracolul, tayi și autoritatea I-ai respins pe amândouă, și pe celălalt și pe al treilea, și Tu însuți ai dat un exemplu pentru aceasta Când un duh îngrozitor și înțelept Te-a așezat deasupra templului și Ți-a spus: "Dacă vrei să știi dacă ești Fiul lui Dumnezeu, atunci coboară, căci se spune că îngerii Îl vor ridica și Îl vor purta i i-am înălțat, și astfel i-am învățat să fie mândri; haideți să le dovedim că sunt slabi, că doar le e milă de copii, dar că fericirea copiilor este mai dulce decât orice Organizatorii moderni ai fericirii, organizatorii pământului fără cer, vieții fără sens, omenirii fără Dumnezeu, să se teamă de aceste cuvinte de rău augur Aceasta este o profeție teribilă a spiritului răului: "Da, îi vom face să muncească, dar în orele libere de muncă le vom aranja viața ca un joc de copil, cu cântece de copii, în hora, cu dansuri nevinovate O, le vom permite și lor să păcătuiască; sunt slabi și neputincioși și ne vor iubi ca pe copii pentru că le lăsăm Biblioteca Runiverse MARELE INCHIZITOR lim la păcat Le vom spune că orice păcat va fi ispășit dacă este făcut cu permisiunea noastră; Să le lăsăm să păcătuiască pentru că îi iubim, așa să fie, să luăm asupra noastră pedeapsa pentru aceste păcate " fericiți care vor veni Cine suntem acești "noi" care vor lua asupra noastră pedeapsa pentru păcate? Nu mai oameni și nu mai ales dintre oameni; "noi" este doar un mod de exprimare, "noi" este "el", spiritul Marelui Inchizitor, diavolul care L-a ispitit pe Hristos în deșert, întrupat la sfârșitul istoriei și vom rezolva totul și ei vor credeți cu bucurie decizia noastră, pentru că îi va scăpa de mare grijă și de chinurile prezente groaznice ale unei decizii personale și libere păstrați secretul, doar noi vom fi nefericiți Vor fi o mie de milioane de bebeluși fericiți și o sută de mii de suferinzi care au luat asupra lor blestemul cunoașterii binelui și a răului Vor muri în liniște, vor dispărea în liniște în numele Tău și dincolo de mormânt vor găsi numai moarte Dar noi vom păstra secretul și pentru propria lor fericire le vom chema ei cu o răsplată cerească și veșnică În relatarea metafizică a acestor suferinzi, "care au luat asupra lor blestemul cunoașterii binelui și răului", va fi doar unul, acesta este "părintele minciunii", care a ispitit în deșertul, spiritul metafizic al Marelui Inchizitor Marele Inchizitor ar dori să-i facă pe oameni nedemni de "lumea cealaltă " În ultimele sale cuvinte, secretul lui este, parcă, dezvăluit, acesta este secretul inexistenței finale, negarea eternității, neîncrederea în sens din lume, în Dumnezeu, pentru Hristos pe care l-au văzut Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV sensul vieții lumii, dar este ascuns pentru "o mie de milioane de bebeluși fericiți" Oh, bineînțeles, nici în pozitivism, nici în socialism, nici în religia în naștere a umanității pământești, eliberată de sensul universal, nu există încă acea imagine pe care o pictează Marele Inchizitor, dar această cale este deja calea ei Oamenii își doreau deja să fie "eliberați de marea grijă și de chinurile teribile prezente ale unei decizii personale și libere " Pozitivismul a scăpat deja de aceste chinuri, a respins deja pentru oameni o decizie personală și liberă, acesta este unul dintre trucurile Marele Inchizitor în escatologia social-democraţiei - un alt truc al lui - "toată lumea va fi fericită" Dar acest principiu pre-lumesc, metafizic al răului, inexistenței și sclaviei se află într-o stare de fluiditate istorică, spiritul Marelui Inchizitor nu a avut încă o încarnare finală și ultimă, este ascuns, trebuie expus sub diferite măști Oamenii acum seduși de spiritul Marelui Inchizitor nu sunt încă "bebeluși fericiți",

încă "supusi" Acești oameni sunt mai mândri decât oricine, se răzvrătesc mai mult decât oricine, se îndumnezeiesc doar pe ei înșiși, doar pe oamenii lor Dar îndumnezeirea omului, îndumnezeirea de sine a omului, duce fatal, conform legii dialecticii mistice, la îndumnezeirea unui supraom Oamenii, captivați de fericirea infantilă a Marelui Inchizitor, se vor dovedi a fi sclavi, creaturi mizerabile și vor simți nevoia de supunere finală Ceva asemănător pâlpâie deja pe fețele maselor, hipnotizate de ideile cele mai radicale și aparent emancipatoare Omenirea, transformată într-o turmă, se va calma, nu se va lăuda, se va pleca la sfârșit în fața Marelui Inchizitor și autocrația va fi restabilită Spiritul Marelui Inchizitor își pregătește o scuză la Judecata de Apoi "Atunci mă voi ridica și mă voi îndrepta către tine Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR mii de milioane de bebeluși fericiți care nu au cunoscut păcatul, iar noi, care le-am luat păcatele, pentru fericirea lor, asupra noastră, vom sta în fața Ta și vom spune: "Judecă-ne, dacă poți și îndrăzni " Să știi că eu sunt nu mă tem de Tine Să știi că și am fost în pustie, că am mâncat și lăcuste și rădăcini, că am binecuvântat și libertatea cu care Tu ai binecuvântat oamenii și mă pregăteam să devin unul dintre aleșii Tăi, unul dintre cei puternici și puternic cu o sete de a "umple numărul" Dar m-am trezit și nu am vrut să slujesc nebunia M-am întors și m-am alăturat gazdei celor care au corectat isprava Ta Am părăsit cei mândri și m-am întors la cei smeriți pentru fericirea acestor umili Ceea ce vă spun se va împlini și împărăția noastră va fi zidită " El a renunțat la veșnicie în numele "fericirii a o mie de milioane de oameni", fericirea celor smeriți, a tuturor, a preferat scopul mândru de "reumplere" numărul și aleșii, cucerind raiul Această justificare este deja dată de cei care sunt infectați cu spiritul Marelui Inchizitor, deja ne aruncă un reproș că am uitat de "fericirea" a milioane de oameni, de ordinea "tuturor" pe pământ, ei sunt mândri de faptul că "s-au trezit și nu au vrut să slujească nebunia " Însă oamenii seduși de Marele Inchizitor nu sunt la fel de semnificativi și puternici ca însuși Marele Inchizitor în imaginea lui Dostoievski, un tip ideal și tragic; toți acești oameni moderni nu erau în "deșert și nu au binecuvântat libertatea Epoca noastră nu creează titani, nu se poate găsi în ea și pe Marele Inchizitor într-o singură imagine, atrăgător în alte moduri, "un suferind chinuit de mare întristare și iubitor umanitate"; dar lumea noastră este plină de mici Mari Inchizitori "Cine știe, poate că acest blestemat, bătrân, atât de încăpățânat și atât de iubitor în felul lui față de umanitate, există acum, sub forma unei mulțimi de mulți, mulți astfel de bătrâni singuri, și deloc întâmplător, ci există ca un acord, ca o uniune secretă, de mult timp deja aranjată pentru a păstra un secret, pentru a-l ține de oamenii nefericiți și slabi, cu scopul de a face Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV fericitul lor* Păstrarea unui secret, ascunderea sensului vieții în numele fericirii oamenilor, în numele construirii unei clădiri pentru ei - aceasta este o tendință profundă care se manifestă la diferite capete ale culturii moderne Vechii oameni de stat conservatori și noii oameni de stat revoluționari, agnosticii vechii biserici a autorității și noii biserici a pozitivismului, paznicii vechiului Turn al Babel și constructorii celui nou, vor, în egală măsură, să ascundă de oameni adevărul despre sensul universului, pentru că le este frică de rezultatele acestei dezvăluiri, le este frică de un cuvânt care le poate distruge structura Dacă există ceva serios în ocultism, este aceeași ispită a Marelui Inchizitor, ascunderea secretelor și îndrumarea a un milion de bebeluși Noua conștiință religioasă răspunde

tuturor micilor și marilor inchizitori ai lumii: dezvăluirea oamenilor secretele despre sensul lucrurilor, dezvăluirea adevărului absolut și etern mai presus de tot ce este în lume, deasupra fericirii oamenilor, deasupra oricărei clădiri pentru omenire , mai presus de pace, mai presus de pâinea pământului, mai presus de stat, mai presus de viața însăși în această lume Cuvântul adevărului trebuie rostit lumii, adevărul obiectiv trebuie dezvăluit, indiferent de costul, și atunci omenirea nu va pieri, ci va fi mântuită pentru veșnicie, indiferent de suferința temporară pe care o poate îndura Oamenii nu sunt o turmă lipsită de sens, nici animale slabe, disprețuitoare, care nu au putut suporta povara dezvăluirii unui secret, oamenii sunt copiii lui Dumnezeu, sunt destinați unei numiri divine, sunt capabili să suporte povara libertății și pot conține sensul lumii Personalitatea umană are o valoare absolută, valori absolute sunt cuprinse în ea, iar prin libertatea mistică își va împlini vocația absolută Prin disprețul față de o persoană, prin lipsa de respect pentru drepturile ei infinite, prin pasiunea de a patrona un om și de a-l lipsi de libertate și onoare, ademenindu-l cu fericire și liniște, se recunoaște spiritul Marelui Inchizitor-țTopa Dragostea pentru o persoană nu este tutela asupra ei, ^conducerea și dominarea unei persoane, așa cum nu este Milă; Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR iubirea nu este compatibilă cu disprețul și neîncrederea față de o persoană, iubirea este unirea și contopirea cu rudele cuiva în Spirit, nu identică, ci egală în demnitate și vocație, o atracție transcendentală către natura apropiată, în care crezi și pe care o venerați Tatăl Unic Prin libertate și iubire, prin iubire liberă, prin unirea oamenilor în Dumnezeu, se recunoaște spiritul opus Marelui Inchizitor Căderea metafizică, pre-lumească a fost o cădere de la Sursa Absolută a existenței depline și eterne a tuturor ființelor lumii, de la Sursa unirii lor într-o armonie frumoasă Rezultatul acestei căderi a fost dezintegrarea ființei în părțile sale constitutive, atomizarea ei, separarea dureroasă, haosul și, în același timp, subjugarea forțată a părților acestei ființe, subordonarea necesității, "legilor" naturii, robia dureroasă Și două principii se luptă în lume: I) începutul eliberării tuturor ființelor lumii de dependența sclavă, de necesitate, de legea impusă din exterior, și legătura tuturor ființelor, tuturor părților lumea prin iubire în armonie, în ființă eternă și imensă de semnificație și) începutul atomizării continue, dezintegrarea internă a tuturor ființelor și părților lumii și exterioară aparenta unire prin forță, leagă prin necesitate Triumful primei principiul conduce pe calea reunirii lumii cu Dumnezeu, a biruinței asupra morții și a afirmării ființei, triumful celui de-al doilea principiu conduce pe calea căderii finale a lumii de Dumnezeu, pe calea non-ului existența și moartea atotcuceritoare , care în diferite epoci îmbracă forme concrete diferite, este depășirea decalajului intern și a robiei exterioare prin conexiune interioară și eliberare de orice necesitate *) Această înțelegere a procesului lumii este legată de o anumită învățătură metafizică, identică cu revelația religioasă Existența materiei, necesitatea materială și regularitatea naturală Biblioteca "Runivers" NIKOLAI BERDYAEV Ni se poate spune: de ce să vorbim atât de mult despre problema răului în viitor, când există un rău atât de teribil în trecut și în prezent; nu este bine să vorbim despre posibilitatea de a fi ispitit de pâinea pământească atunci când ai nevoie să te hrănești, când oamenii nu au pâine Acesta este același argument că adevărul poate și ar trebui uneori să fie ascuns, că nu este întotdeauna necesar să infectați oamenii cu el, că există ceva mai

înalt decât adevărul - pâinea pământească Mai întâi hrăniți, apoi vorbiți despre sensul vieții, despre răul viitorului Asa spun cei deja sedusi Dar noi spunem: pentru a hrăni și nu a otravi, trebuie să înțelegem sensul vieții, adevărul trebuie dezvăluit tuturor, pentru a elibera oamenii de ispite, pentru a rezolva problema pâinii de toate zilele, problema libertății a conștiinței, problema unificării mondiale a oamenilor Nu numai tu, ci ne dorim și pâine, libertate și unitate pentru umanitate, dar credem că totul se va decide doar pe calea pe care se dezvăluie sensul vieții și scopul său final, adevărul absolut, este plasat mai presus de fericire și ceresc se obtine paine Există un rău elementar, primar; Acest rău se stinge treptat, umanitatea este eliberată de el în progresul lumii, dar însăși sursa răului nu este depășită, nu este învinsă, rădăcina rămâne nesmulsă, deoarece rezultatul final și rezolvarea completă sunt posibile numai într-un mod supraistoric și proces supraomenesc Răul metafizic se reîncarnează în forme noi, apare în forme mai puțin asemănătoare animalelor, sclave și haotic disjunse Umanitatea aparentă, fantomatică, eliberarea și unitatea oamenilor acoperă răul viitorului, răul complexului poate fi explicată prin dezintegrarea metafizică, atomizarea părților ființei, discordia interioară și alienarea și subordonarea exterioară a monadelor datorită acesteia, strângerea fatală a părților străine Întreaga lume (nu eu) mă zdrobește, îmi este necesară, pentru că monada mea nu s-a contopit cu dragoste cu libertatea altor monade · Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR ceva nou și definitiv, nu la fel de vizibil pentru noi ca răul primitiv primitiv Autocrația rusă, cu politica ei inumană și fără Dumnezeu, cu execuții, închisori, * profanarea individului și pogromurile din Suta Neagră, este o rămășiță a răului primitiv, a atrocității, a sclaviei originare, de care lumea este eliberată în istoria sa Răul, bestial într-o stare absolută, violentă este vizibil pentru oricine vede, răul trecutului este gol, dezvăluit și trăind ultimele zile Haosul primitiv s-a răscolit în elementele revoluției ruse, iar reacția la acesta udă pământul cu sânge, dar chiar și în acest haos sângeros nu există încă o groază finală În viitor, statul despotic nu va mai chinui personalitatea umană, nu vor mai exista asemenea cruzimi, crime și jafuri, nu vor mai băga cuie în capul oamenilor, așa cum s-a întâmplat cu rușinea umanității în secolul al XX-lea în pogromul din Białystok Mai este un drum lung de eliberare de original rău, dar pe parcurs, omenirea va fi ispitită de un rău mai rafinat, un rău finit Marele Inchizitor Dostoievski are o carapace medievală, arde pe rug, iar aceasta este încă atrocitatea inițială, răul elementar, dar spiritul discursurilor sale este deja saturat de răul final, ultimul rău Există o veche autoritate care a înrobit o conștiință liberă, dar urmează o nouă autoritate care o va înrobiza complet; există vechea Sabie a Cezarului, crudă până la brutalitate, violări, dar vine noua Sabie a Cezarului, îndumnezeirea stării viitorului, un furnicar fericit, în care oamenii vor fi în sfârșit lipsiți de libertate și aduși la inexistenţă Cu răul trecutului, răul începutului și răul viitorului, răul sfârșitului, cu atrocitatea primitivului și atrocitatea viitorului, trebuie să lupți în mod egal, trebuie să descoperi adevărul, să cauți adică pentru a urma calea bunătății absolute, a libertății, neispitit de nimic, pentru a merge la a fi definitiv și etern De aceea noi Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV haideți să vorbim atât de mult despre spiritul Marelui Inchizitor, așa că împărțim viitorul omenirii Am subliniat deja "două principii ale istoriei lumii: libertatea este mai presus de fericire, iubirea de Dumnezeu este mai presus de iubirea de omenire, iar cea din

urmă nu poate fi dedusă decât din prima; pâinea cerului este mai înaltă decât pâinea pământului, iar ultima este derivată numai din prima; libertatea conștiinței este mai presus decât autoritatea, sensul de a fi este mai presus decât faptul însuși de a fi, iar acesta din urmă nu poate fi dedus decât din primul A respinge ispitele Marelui Inchizitor, prințul acestei lumi și al regatului său, este firul nostru călăuzitor Vrem să rezolvăm problema pâinii pământești, a nu fi ispitit de ea, a nu respinge pâinea cerească în numele ei, problema închinării, a nu fi ispitit de autoritate și de miracole exterioare, a nu renunța la libertatea conștiinței, a problemei unirii oameni, armonie socială, nefiind ispitit de Sabia Cezarului și de regatele acestei lumi, păstrând libertatea individului IV În epoca noastră, există un vânt demonic puternic Demonismul modern este, în esența sa, un fenomen grav, care nu poate fi dat deoparte de ideile vechi, care nu poate fi depășit prin predicarea virtuților odioase Dar de multe ori se transformă într-o modă superficială S-a format un tipar de stări demonice, cu Expresii memorate repetate de oameni goali, incapabili de eforturi creative Decadența, în care demonismul modern s-a manifestat cel mai clar, este o criză foarte profundă a sufletului uman și o tendință foarte serioasă în artă; dar dispozițiile decadente preluate de mulțime s-au transformat în banalitate intolerabilă; ceea ce s-a răzvrătit împotriva oricărui fel de tradiții, împotriva formelor vechi, a vechilor zei, a devenit în sine o rutină Decadentismul, liniștit, încremenit în viață, și demonismul mulțumit de sine, transformat într-o dogmă plăcut gâdilă, este vulgaritate Chin și chin, neve Biblioteca Runiverse MARELE INCHIZITOR pe vremuri, a pictat această stare de tranziție și critică a spiritului uman Dar plictiseala dureroasă e nasol din aceste fraze memorate, vulgare: îndumnezeirea sinelui și a experiențelor de moment, aversiunea față de Dumnezeu în numele libertății absolute, lauda supraomului care a transformat pe alți oameni într-un mijloc de autoafirmare, negarea rațiunii în numele stări subiective, glorificarea frumuseții răului etc etc Demonismul vorbește despre lucruri drepte și mărețe: despre personalitate, despre semnificația ei absolută, despre libertate, despre frumusețe și multe altele etc Dar ce farsă jalnică este rezultatul Închinarea de sine este întotdeauna ignobilă Demonismul în cele din urmă scade valorile și, prin urmare, duce la filistinism, devastează ființa, nu creează tablete noi Libertatea luată abstract, goală, libertatea pentru nimic, este sclavie, lipsă de caracter și impersonalitate Libertatea trebuie să aibă obiectul ei, trebuie să fie îndreptată spre ceva Nietzsche a sedus pe mulți și a creat o turmă de nietzscheeni, o turmă de "supraoameni" microscopici Iar demonismul lui Nietzsche este un fenomen uriaș, cu adevărat nou, nemăsurat de important pentru conștiința noastră religioasă Este imposibil să scăpăm de Nietzsche la fel de ușor ca Vl Solovyov Întreaga complexitate și profunzime a problemei lui Nietzsche constă în faptul că el a fost un demonist la fel de evlavios ca și Byron, că teomahismul aici nu este o forță întunecată, rea, ci o întunecare temporară a conștiinței religioase din bine, schimbări creative în elementul religios al existenței umane Noua experiență a umanității, infinit importantă pentru completitudinea conștiinței religioase, nu este încă înțeleasă, nu s-a unit încă cu mintea - Logosul - aceasta este neînțelegerea demonismului pios Ivan Karamazov, așa sunt mulți oameni ai noului timp, care se confruntă cu o criză severă, se apleacă sub complexitatea poverii, încă neînțelese ; teomahismul   nu sunt o aversiune metafizică față de Dumnezeu și alegerea finală a răului, pe care o caută acești oameni, urmând să

elibereze calea omenirii; Duhul lui Dumnezeu este invizibil și "necunoscut" există în ei și le vor fi iertate erorile conștiinței lor Potrivit lui Hristos, teomahiștii care nu au săvârșit rău împotriva Duhului Sfânt vor fi mântuiți Iar Iov s-a luptat cu Dumnezeu Fără un astfel de teomahism, nu există o viață mistică bogată și o alegere religioasă liberă Toți noii martiri ai Duhului, toți lâncești și cercetători, nemulțumiți de adevărul religios deja unilateral, parțial, incomplet, anticipând bătaia unei noi vieți religioase, încă neconștienți, comit oare blasfemie împotriva Duhului Sfânt? Poate că încă nerezolvat, misterios și atrăgător în demonism este una dintre laturile divinității, unul dintre polii bunătății, iar acest lucru va fi înțeles doar în sinteza religioasă a Fazei finale a dialecticii mistice a ființei Marele Inchizitor comite rău împotriva Duhului Sfânt și teomahismul său este antipatia supremă față de Dumnezeu Aversiunea față de Hristos este ascunsă în adâncurile metafizice ale inimii sale În urma lui, mulți săvârșesc această hulă, zicând: "Doamne; Doamne, cu numele lui Hristos pe buze, răstignindu-L pe Hristos, slujitori oficiali ai bisericii, cărturari și farisei moderni, mari preoți negri, binecuvântând crimele acestei lumi, dacă sunt săvârșite de cei cu putere, clerici, ca Pobedonostsev, toți acești mici inchizitori, agenți ai Marelui Inchizitor, dezgustă sau în inimile lor față de Hristos și batjocoresc Duhul Cât de evlavioși în comparație cu ei, cât de aproape de Hristos au fost Nietzsche și alți teomahiști, păgânul Goethe a fost mântuit în Duhul , pentru că nu a hulit împotriva Lui Marx avea un atașament mult mai mare față de principiul rău, o dragoste mult mai mare pentru lumea din afara lui Dumnezeu și anti-Dumnezeu, decât Byron, Nietzsche, Ivan Karamazov și alți teomahiști Marx credea doar în puterea creatoare a răului; pentru el sa născut binele din rău Biblioteca "Runivers" FI LIVIA INCHIZITOR iar într-un mod "rău" tânjea să aranjeze omenirea pământească, să o facă fericită, lipsind-o de libertatea de alegere, libertatea religioasă a conștiinței să creeze fericirea forțată respingând darurile gratuite ale Duhului Sfânt A forța omenirea la fericire cu forța, > a crea o armonie bună prin antagonism rău, vrăjmășie, ură și dezintegrarea omenirii în părți, pentru a înzestra oamenilor doar libertatea necesară - acesta este ideea, Jos Marx În personalitatea sa și în spiritul scrierilor sale, clar vizibile sunt trăsăturile demonismului sumbru care decurg din; vointa lui metafizica, din ura inimii sale k; Dumnezeu, din atașamentul de a fi temporar și lipsit de sens, onctuos și din setea de a face ca aceasta să fie puternică, divină puternică Marx avea dușmănie pentru eternitate, demoniști ca Byron sau Nietzsche aveau un dor * de eternitate De aceea văd în Marx și în marxism; trăsăturile Marelui Inchizitor și Nietzsche nu au aceste trăsături, Byron nu le are, Ivan Karamazov însuși nu, care a spus legenda Marelui Inchizitor - laudă lui Hristos Ateismul l-a inspirat pe Marx, i-a constituit sufletul > sistemul dispensaţiei pământeşti a omenirii Marx a împrumutat acest ateism de la Feuerbach, dar nu-l conţine; religiozitatea particulară a acestuia din urmă Ateismul lui Marx* nu există chin și melancolie, ci bucurie răutăcioasă că nu există Dumnezeu, că Dumnezeu a fost în sfârșit scăpat și "a devenit posibil pentru prima dată să ne gândim la fericirea oamenilor " Disprețul lui Marx pentru oameni, pentru persoană umană, nu are limite, Pentru el, nu există om cu mi-ul său interior: Rom, nu există personalitate, deși fericire: umanitatea (proletar, devenind persoană), a aranjat-o după legile necesității- ea a fost un vis de vis Marele Inchizitor în Marx, atât de disprețuit; *) -Cm articole de S Bulgakov: "Karl Marx ca tip religios", în Moscow Weekly,

Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV o persoană, ca Marele Inchizitor în cezarismul absolut, în despotismul de stat sau bisericesc Oh, desigur, Marx a luat "sabia lui Cezar" Marxiştii, pe de altă parte, sunt adesea copii inocenţi, foarte bine intenţionaţi şi încă ignoranţi cu privire la spiritul profesorului lor Demonismul apare în două Forme aparent opuse: în Forma îndumnezeirii personalității, afirmarea ei fără margini, și în Forma disprețului față de personalitate, negarea ei fără margini Dar ambele Forme de demonism converg și, în ultimă analiză, se sprijină în egală măsură pe impersonalitate, pe negarea semnificației absolute și a destinului personalității O personalitate este îndumnezeită, îi transformă pe alții într-un mijloc, dar din aceasta încetează să mai fie o personalitate, cade în puterea unei forțe impersonale Tentația demonismului final, rău mistic (nu cea care este latura Divinului încă nedescoperită de conștiință) este ispita inexistenței, este o înșelăciune și o minciună Cea mai profundă bază transcendental-psihologică a unui demonism cu adevărat evlavios este sclavia, răzvrătirea unui sclav care nu cunoaște îndatoririle nobilimii, care se înfurie împotriva celui nemăsurat de mare Vorbim, desigur, despre sclavia spiritului și noblețea minții, aici categoriile sociale nu-și au locul Spre deosebire de Nietzsche, cred că demonismul, și nu creștinismul, este moralitatea sclavilor Slujitorii lui Dumnezeu se răzvrătesc împotriva lui Dumnezeu, copiii lui Dumnezeu Îl iubesc pe Dumnezeu Psihologia sclavilor este capabilă să înțeleagă relația cu Dumnezeu doar ca supunere; ea continuă să-și imagineze sclavia, pentru că în interior nu este liberă Sentimentele servile ale demonismului se reflectă în faptul că el înțelege și simte atât de bine subordonarea lui Dumnezeu, și astfel nu înțelege și nu simte dragostea lui Dumnezeu pentru Dumnezeu Evlavia pentru cele mai înalte este minunată Această intimitate a iubirii libere, alegerea liberă a ceea ce este mai drag ție, propriul tău, se opune direct oricărei sclavii, supunere sclavă și răzvrătire sclavă împotriva a ceea ce a devenit prea îndepărtat și prea înalt , O persoană care se îndumnezeiește pe sine, respingând orice superior Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR Gâtul ființei, nerecunoscând nimic în afară de sine, se îndreaptă evident spre neființă, se lipsește de orice conținut, mocnește, se transformă în gol A-ți afirma personalitatea înseamnă a o umple cu conținut infinit, a absorbi existența lumii în sine, a te alătura ființei infinite Orice agitație a unei persoane este goală dacă nu are obiectul ei, obiectul său de a fi, unitate universală, universală A-ți face dorința cea mai puternică, a te recunoaște ca ultimul scop, înseamnă a te autodistruge A vedea în întreaga lume doar propriile stări subiective, a recunoaște, ca și Max Stirner, întreaga lume doar ca proprietate proprie - asta înseamnă a-ți distruge personalitatea ca realitate obiectivă, singura din lume Dacă nu există Dumnezeu ca ființă atot-una, plină și armonioasă, dacă Dumnezeu nu este ultima mea iubire, ultimul scop, obiectul tuturor aspirațiilor mele, nu este al meu, atunci nu există nici personalitatea mea, își pierde continut infinit, este gol in aspiratiile sale, sarac in singuratatea lui A avea pe Dumnezeu înseamnă a fi infinit de bogat, a te considera un zeu înseamnă a deveni infinit de sărac Nu am nimic, sunt gol și fără conținut, dacă îmi îndumnezeiesc finitul, limitat, temporar, dacă îmi iubesc mai presus de orice umanul Așadar, "autoafirmarea demonică* a personalității este autoamăgirea, în spatele căreia se ascunde distrugerea personalității, negarea realității obiective a personalității, se ascunde impersonalitatea Individualismul demonic este, în primul rând, negarea individualității prin umflarea ei egoistă, o părtinire către depersonalizare și

inexistență Moartea nu este niciodată cucerită pe această cale A fi persoană, individ înseamnă a-ți determina scopul special în univers, a afirma plenitudinea singurei ființe în ființa universală, înseamnă a te hrăni cu sucurile vieții divine Individualitatea lâncezește dintr-o dorință iubitoare de sine de a ocupa un loc care nu-i aparține, de la Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV dorinta ignobila si invidioasa de a fi deasupra tuturor A te considera Dumnezeu este pierderea însuși a simțului personalității și a ideii de numire individuală, nu există nimic individual în asta, aceasta este dorința fiecărui sclav care s-a răzvrătit împotriva supunerii, dar este încă incapabil de venerație A opune personalitatea cuiva lui Dumnezeu este o mare neînțelegere și vine din întunericul conștiinței sau din întunericul inimii Să cauți libertatea de Dumnezeu și să o găsești în afirmarea personalității naturale a cuiva - asta este foarte la modă, dar este lipsit de orice sens Se poate căuta libertatea de lumea care mă înrobește, de natură și regularitate, de starea și violența umană, să caut în Dumnezeu izvorul oricărei libertăți, dar cum să caut libertatea de la Dumnezeu, când libertatea mea este divină în mine, este un semn al originii mele divine și al destinului divin și opus numai necesității firești Răzvrătirea care se ridică în mine împotriva sclaviei, împotriva necesității, împotriva sclaviei, principiul personal care se ridică în mine, onoarea mea, demnitatea mea, este ceea ce este în mine de la Dumnezeu, adevărata imagine și asemănarea lui Dumnezeu / Personalitatea mea este pre- Imaginea eternă în Dumnezeu, pe care sunt liber să o realizez sau să o distrug este ideea (în sensul platonic) despre mine în Mintea divină Această "idee" a lui Dumnezeu este o viață bogată și puternică, plină de întreg conținutul Ceea ce spun eu este adevărul la fel de fundamentat ca și dezvoltarea unei religii minore, deci dezvoltarea metafizicii Miria Mintea unificată a dezvăluit acel adevăr inviolabil că adevărul a fost revelat Dumnezeu este libertate, frumusețe, iubire, sens, tot ceea ce o persoană visează, dorește, iubește și toate acestea sunt ca o putere absolută, ca o putere reală Personalitatea puternică, supraumană, la care visează atât demonismul, se va reduce la starea de sub-uman, dacă nu reușește să se conecteze cu ființa universală, dacă nu absoarbe viața lumii; în Biblioteca "Runivers" MARELE INCHIZITOR în separarea și auto-adorarea sa se îndreaptă spre sărăcie, gol și moarte Demonicul dintr-o persoană, dacă excludem lupta împotriva lui Dumnezeu, drept și plăcut lui Dumnezeu, este o existență înșelătoare, falsă, iluzorie Toate acestea își au baza în cea mai elementară și primitivă experiență umană Fiecare ființă, analizându-și stările, poate verifica acest adevăr Când mă smulg de ființa universală, mă izolez de Dumnezeu, mă îndumnezeiesc, mă recunosc ca fiind singurul - experimentez goliciunea, simt debutul neființei, sunt sărac - acesta este Faptul experienței mele Când mă unesc cu ființa universală, mă apropii de Dumnezeu, trăiesc după cele mai înalte valori, îmi afirm personalitatea în procesul universal, sunt îmbogățit, experimentez plinătatea, simt atractivitatea ființei Plictiseală, plictiseală insuportabilă - acesta este subsolul psihologic al celui mai nou demonism, aceasta este forța diabolică familiară multora dintre noi, iar plictiseala este pregustarea inexistenței Când Svidrigailov i-a spus lui Raskolnikov cuvintele de rău augur: "foarte plictisitor*", el a exprimat esența psihologică a demonismului Demonismul modern este o exacerbare a problemei personalității, dar nu o afirmare a personalității Demonismul este pierderea personalității, pierderea sensului vieții, viața, adică numirea lui în lume Dacă, pe lângă plictiseală, există și dorul, dorul

de a fi, de altă lume și afirmarea personalității în ea, atunci aceasta este o garanție a mântuirii Spiritul Marelui Inchizitor este demonismul în viața publică, demonismul în destinele istorice ale omenirii Și aici unii dintre cei mai extremi revoluționari sunt în mod misterios de acord cu cei mai extremi recționari În îndumnezeirea demonică a momentelor nu există o afirmare a personalității, ci există distrugerea personalității, dezintegrarea ființei, o trecere imperceptibilă la inexistență În îndumnezeirea demonică a temporalului în istorie, nu există o afirmare a omenirii, ci există un sprijin pentru decăderea omenirii, iar tranziția ei la inexistență Recunoașterea valorii absolute și a destinului individului, recunoașterea libertății și Biblioteca "Runivers" NIKOLAY BERDYAEV iubirea de-a lungul căilor către mântuire, eliberare mondială și unire mondială - de aceea este recunoscut Duhul lui Dumnezeu Lipsa de respect față de individ, transformându-l într-un mijloc, trădând libertatea pentru binecuvântări temporare, calea violenței în loc de calea iubirii, menținerea separării lumii prin robie exterioară - așa se face Spiritul Marelui Inchizitor, spiritul diavolul, este recunoscut O sarcină importantă este de a scăpa de demonismul pios, demonismul din lipsă de conștiință, de a-i întoarce pe sfinții teomahiști la Dumnezeu, de a respinge cuvintele demonice pentru fapte și experiențe nedemonice Atunci va fi mai clar care este adevăratul rău al lumii, de ce nu este atrăgător și neatractiv, de ce nu există ființă în ea, de ce nu împlinește speranțele individului, ci le distruge Mai departe vom vedea la ce duce calea demonică a publicului, calea Marelui Inchizitor în istorie și dacă alte căi sunt posibile Nikolai Berdiaev Biblioteca "Runivers" Bernard Mandeville și "Fabula albinelor" eu În vara lui , în plină campanie electorală, un mic pamflet fără titlu, scris în versuri, a apărut pe străzile Londrei (pentru doar șase peni) sub titlul: "The grumbling hive or knaves turneó honest" (The grumbling) stup sau ticăloși turneó sincer) "Pamfletul a atras interesul prin titlul original, iar acest interes a fost sporit de conținutul paradoxal, iar cererea pentru acest mic eseu era foarte mare Editorii întreprinzători, profitând de lipsa de nume a pamfletului, l-au retipărit pe acesta din urmă și a început să vândă la un preț și mai ieftin (o jumătate de bănuț) Toate acestea au contribuit în mod semnificativ la distribuirea unei poezii deosebite, deși cititorii nu puteau pătrunde întotdeauna în adevăratul sens al acestei lucrări Se putea doar presupune că a fost o satira sau o pamflet, dar nu a fost ușor să se hotărască dacă autorul vorbește întotdeauna serios, considerând egoismul principalul motor al activității umane și luând sub protecția sa cele mai diverse forme de manifestări vicioase, deoarece acestea din urmă, potrivit autorului, sunt o condiție necesară pentru bunăstarea materială a societăţii Acest autor a fost francezul Bernard de Mandeville, despre a cărui viață ne-au ajuns doar informații fragmentare Știm, de altfel, că nu s-a născut în Franța, ci în Olanda, la Dortrecht, în Educația lui Biblioteca "Runivers" I VINOGRADOV a primit la Rotterdam si Leiden, iar in aceasta din urma a studiat medicina foarte serios După terminarea educației sale medicale, Mandeville a plecat în Anglia, și în special la Londra, și nu știm scopul călătoriei sale sau chiar a reinstalării în acest oraș Se pare că și-a continuat studiile medicale aici și a dedicat suficient timp practicii medicale, dar în același timp era foarte interesat de literatură, iar la scurt timp după ce s-a mutat la Londra a început să încerce mâna în acest domeniu Primele sale mici lucrări, se pare, aparțineau domeniului genului satiric, așa cum se poate spune despre poezia menționată mai sus Lucrările sale literare ulterioare s-

au ocupat în principal de filosofia morală, iar în conținutul lor sunt în strânsă legătură cu acele gânduri care au fost exprimate în "Stupul mormăiitor" despre albine" (Fabula albinelor) Această ediție este precedată de o introducere, unde autorul încearcă să dezvăluie sensul operei sale, și este însoțită de note foarte detaliate (Observații), ocupând de pagini Aceeași ediție este însoțită de un mic tratat sub titlul: "Un studiu despre originea virtuții morale" (O investigație ìnto thè origine of moral virtue) În , au fost publicate alte două tratate mari de Mandeville: "An essay on charity and charity-schools" (Un eseu despre caritate și școli de caritate) și "Searching about the nature of society" (O căutare în natura societății, dedicată în principal criticii concepțiilor morale din Shaftesbury), mai târziu inclusă și în volumul al -lea din The Fable of the Bees În cele din urmă, deja în , a apărut o nouă lucrare a lui Mandeville, A lăsat, de altfel, un eseu de medicină, scris deja în Anglia și publicat în ("Oí the liypochondriack and of hysterrick passions") Biblioteca "Runivers" BERNARD MANDEVILLE ȘI "Foarte puțin (din populație) rămâne în stupul spațios; '' "Nu pot pune o sută parte împotriva atacurilor a numeroși dușmani, cărora totuși le rezistă cu curaj, până când în timpul retragerii nu se găsește un loc bine fortificat și aici mor sau rămân fermi Nu există un singur suflet corupt în armata lor În cele din urmă, după o luptă curajoasă pentru propriile proprietăți, curajul și incoruptibilitatea lor au fost încununate cu victorie Triumf a mers la ei nu fără sacrificii, căci mii de albine au murit # Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" i VINOGRADOV Căliți în muncă și exercițiu, au început să considere plăcerea însăși ca pe un viciu, iar asta le-a întărit atât de mult reținerea, încât, pentru a evita orice exces, au zburat într-un copac gol, fericiți de mulțumirea și onestitatea lor , Morala - lăsați plângerile; numai proștii caută să facă grozav un stup cinstit Să te bucuri de binecuvântările lumii, să fii glorios în isprăvile militare și, în același timp, să trăiești printre plăceri fără mari vicii, este o utopie inutilă, deși frumoasă, care s-a instalat în creier Înșelăciunea, luxul și deșertăciunea trebuie să existe atâta timp cât profităm : chinurile foametei sunt groaznice, dar cine are digestia și creșterea fără acest sentiment? Nu datorăm formarea vinului unui copac uscat, mizerabil, răsucit, care, în timp ce urmașii lui erau neglijați, a susținut alte plante și a aspirat să devină un copac mare, dar apoi a început să-și dea roadele nobile, de îndată ce a fost tăiat și legat În mod similar, se dovedește că viciul este benefic și atunci când este (cum ar fi) suspendat și legat de justiție Mai mult, oriunde un popor vrea să fie mare, acesta (viciul) este la fel de necesar pentru stat precum este foamea pentru stimularea apetitului Numai virtutea nu poate da națiunilor o existență strălucitoare Cei care ar dori să restaureze epoca de aur ar trebui să se împace nu numai cu onestitatea, ci și cu consumul de ghinde" *) III Morala care încheie "Fabula" exprimă aparent în mod clar ideea principală a lucrării, dar Mandeville consideră că este necesar în edițiile ulterioare ale "Fabula" să sublinieze mai puternic tendința principală a lucrării, evident, în *B Mandeville fabula albinelor ed , Londra, , v, i, pp - Biblioteca "Runivers" BERNARD MANDEVILLE ȘI "BA"-UL SĂU DESPRE ALBE evitarea oricărei reinterpretări "Scopul principal al Fables", spune el în prefața celei de-a doua ediții, este! pentru a arăta imposibilitatea de a se bucura de cele mai rafinate conforturi ale vieții care abundă într-o națiune industrială, bogată și puternică și, în același timp, posedă virtute și integritate, atribute care sunt concepebile numai într-o epocă de aur Scopul în continuare este de a

dezvălui nerezonabilitatea și prostia celor care, dorind să fie o națiune bogată și prosperă și străduindu-se în mod surprinzător să aibă toate avantajele care pot fi obținute numai în acest caz, totuși mormăie și strigă constant despre acele vicii și inconsecvențe care de la începutul lumii până în zilele noastre au fost indisolubil legate de acele regate și state, care în același timp au fost întotdeauna renumite pentru puterea, bogăția și rafinamentul vieții *) De aceea, continuă Mandeville, îmi doresc ca "oamenii * obișnuiți să găsească greșeli în alții, citind această fabulă * să fie conduși să se uite în ei înșiși, iar când își vor analiza propria conștiință, le va fi rușine să râdă de ceea ce sunt mai mult sau mai puţin să se învinovăţească Mai departe, cei care sunt atât de pasionați de plăcere și confort și se bucură de toate avantajele rezultate dintr-o stare atât de glorioasă și înfloritoare a națiunii, vor învăța să suporte cu mai multă răbdare acele neplăceri, pe care nici un guvern de pe pământ nu le poate înlătura, dacă doar aceste persoane va vedea imposibilitatea de a se bucura de mai multă parte din unele (adică, beneficii), fără a participa în același timp la altele (adică, vicii) *) Așa formulează Mandeville ideea principală a operei sale în prefața ultimului În note extinse la "Fable* și, de asemenea, în) Mandeville Fabulă al albinelor Ed a -a, Londra, , v, I, p v) Ib , p VI-VII * Biblioteca "Runivers" N VINOGRADOV alte tratate menționate mai devreme, autorul încearcă să-și demonstreze teza pe baza diverselor date, în principal de natură istorică și economică Nu ne vom opri în detaliu asupra acestor dovezi, vom spune doar că Mandeville ia sub protecția sa fenomene atât de profund triste din viața socială precum prostituția, sărăcia, ignoranții-QTBO al poporului "Este necesar, spune autoarea, să sacrificăm o parte din reprezentantele femeilor pentru a salva cealaltă parte și a preveni o infecție și mai otrăvitoare Din aceasta se poate concluziona pe bună dreptate că castitatea poate găsi sprijin în necumpătare și că cele mai înalte virtuți au nevoie de cooperarea celor mai rele vicii În ceea ce privește sărăcia și ignoranța, tovarășii obișnuiți ai clasei muncitoare de atunci, Mandeville încearcă să justifice inevitabilitatea unei astfel de stări de lucruri în Eseul său despre caritate și bunuri caritabile "Într-o națiune liberă, în care sclavia este interzisă", spune Mandeville, "bogăția este asigurată cu siguranță de masa săracilor harnici, căci, pe lângă faptul că este hrana nesfârșită a marinei și a armatei, fără ei nicio plăcere și nici un produs al vreunei țări nu este posibil " nu poate primi valoare Pentru a face societatea fericită și oamenii în siguranță în mijlocul celor mai mediocre circumstanțe, este necesar ca majoritatea acestor oameni să fie ignoranți și săraci Cunoașterea ne extinde și înmulțește nevoile, iar cu cât o persoană are mai puține dorințe, cu atât este mai ușor să-și satisfacă cel mai mult - necesar Prin urmare, bunăstarea sau fericirea oricărui stat necesită ca cunoștințele lucrătorilor săraci să fie limitate la aria ocupației lor și să nu se extindă niciodată dincolo de sfera profesiei lor Ce se știe mai multe despre lume Ib , r Biblioteca "Runivers" BERNARD MANDEVILLE ȘI "FABLA ALBINELOR" un păstor, plugar sau orice alt țăran, și cu cât știe mai multe despre lucruri care sunt străine de profesia sau meseria lui, cu atât mai puțin este capabil să treacă cu voioși și de bunăvoie prin toată munca grea care îi revine Cititul, scrisul și aritmetica sunt foarte necesare pentru cei ale căror ocupații necesită aceste semne nu, dar acolo unde mijloacele de subzistență ale maselor nu depind de asta, ele sunt foarte dezastruoase pentru cei săraci, care sunt nevoiți să-și câștige pâinea zilnică prin munca zilnică Puțini copii se descurcă bine la

școală și, între timp, ar putea fi adaptați la cutare sau cutare afacere, astfel încât fiecare oră a acestui biet popor, pierdut cu o carte, este și mai pierdută pentru societate A merge la școală, în comparație cu munca, este lenevie, și cu cât băieții duc mai mult timp acest mod de viață ușor, cu atât devin mai incapabili, crescând, pentru o muncă adevărată, atât în sensul rezistenței, cât și în sensul Dispoziție (k Discutând în continuare același subiect, Mandeville se oprește asupra activităților țarului rus contemporan (Petru I) și își pune întrebarea cum ar trebui să privim energia reformistă a acestui conducător, dacă este ultimul (inamicul poporului său) Potrivit lui Mandeville, nu se poate decât să simpatizeze această activitate, deoarece majoritatea poporului rus înainte de Petru era într-o poziție foarte apropiată de o existență pur animală, industria și comerțul erau prea nesemnificative în comparație cu - lățimea teritoriului și, prin urmare, Petru "avea dreptul să nu lase o singură piatră neatinsă" pentru a provoca • Forme noi de viață Dar, așa cum se aplică autorului modern al Angliei, o astfel de activitate reformatoare intensivă ar fi de nedorit, pentru că, spune Mandeville în încheierea tratatului său (An Essay on Charity and Charitable Schools *), "Rusia are i) Ib , ¡k - Biblioteca "Runivers" N VINOGRADOV sunt prea putini oameni educati, iar Marea Britanie este prea mult" *) Încercând să indice adevăratul sens al operei sale și să afle punctele sale principale de vedere în sfera relațiilor etice și sociale, Mandeville, împreună cu același vrea să-și întemeieze opiniile pe o anumită fundație psihologică În opinia sa, o persoană, din punct de vedere psihologic, este "un complex de afecte diverse; toate, odată evocate și atingând cel mai înalt grad, îl controlează pe rând, fie că vrea sau nu ") Cele mai puternice și mai eficiente dintre aceste afecte nu sunt așa-numitele sentimente sociale sau simpatice , ci emoții de ordine inversă - și anume, de tip extrem de egoist "Ceea ce face pe om să fie animale sociale, spune el, nu este în sociabilitatea lui, nici în bunătatea, milă, amabilitatea lui și nici în orice alte trăsături plăcute ale manifestări externe, dimpotrivă, proprietățile cele mai scăzute și cele mai dezgustătoare se dovedesc a fi cele mai necesare ' prin intermediul kj pentru a-l face potrivit pentru cele mai extinse și, după părerea lumii, cele mai fericite și mai înfloritoare tipuri de ordine socială" *) Așa spune Mandeville în prefața la "Fabulă" Într-un tratat intitulat "O anchetă asupra naturii societății", el revine de mai multe ori la această idee își au rădăcina în nevoile sale, imperfecțiunile și varietatea nevoilor sale De asemenea, constatăm că cu cât mai multe rase) Ib , p -) Ib , p) Ib , p II Biblioteca "Runivers" BERNARD MANDEVILLE ȘI "FABLA ALBINELOR" mândria și deșertăciunea lor (poporului) sunt acoperite și, cu cât dorințele lor devin mai largi, cu atât devin mai capabili să se ridice la crearea unor societăți mai extinse și extrem de populate "*) de natură divină, care sunt pârghii atât de puternice în cele mai variate procese ale activităţii noastre "Foamea,! setea, frigul - aceştia sunt primii tirani care ne pun în mişcare cu forţa* După aceea, vanitatea, lenea, > senzualitatea şi inconstanţa noastră sunt mari toate artele şi ştiinţele, comerţul, meserii, toate profesiile În același timp, marii motivatori ai muncii - nevoia, lăcomia, invidia și ambiția - fiecare dintre acești stimuli în domeniul său propriu - îi leagă pe membrii societății de munca lor și sunt forțați să se supună - mulți de bunăvoie - la munca grea a postului lor Nici regii nici principii nu sunt scutiti de acest lot ") Prin urmare, din punctul de vedere al lui Mandeville, totul, sub orice formă/orice formă ar putea apărea, ar trebui considerat ca un factor pozitiv pe calea progresului

uman "Nu sunt sentimentele de prietenie și curtoazie", spune el la încheierea tratatului său ("Studiu asupra naturii societății *), inerente omului, și nu virtuțile reale pe care le poate dezvolta cu ajutorul rațiunii și tăgăduirea de sine, sunt bazele societății, "dar tocmai asta, ceea ce numim rău în lume (fie în sfera moralității, fie în domeniul naturii), se dovedește a fi principiul care ne face ființe sociale, aceasta este o bază solidă, viață și sprijin pentru ocupații și profesii - toate fără excepție Aici trebuie să vedem adevăratul început al tuturor artelor și științelor și, de îndată ce acest rău încetează, viața socială) Ib , r - ') Ib , r Biblioteca "Runivers" n VINOGRADOV va fi gol cu excepția cazului în care este complet descompus " *) Desigur, având astfel de opinii asupra esenței naturii umane, Mandeville are o atitudine foarte negativă față de acele criterii de activitate morală pe care le-am întâlnit în Shawtsbury), dar vom spune mai multe despre asta în următoarea parte a eseului (Urmează sfârșitul) N Vinogradov !) Ib , r *) Comp "Viziunea etică a lui Shaftesbury", "Întrebări de filosofie", Vol - Biblioteca "Runivers" În apărarea idealismului științific și filozofic G)· La începutul secolului al XX-lea, în țara noastră a apărut o nouă tendință științifică, filozofică și socială - idealismul Adevărat, chiar și în trecut, Belinsky și Granovsky au fost idealiști printre noi, primele uleiuri slave au fost idealiști și, în sfârșit, oameni de știință și gânditori atât de mari precum B N Chicherin și Vl S Solovyov, (^totuși/ acest lucru nu ne împiedică să recunoaștem idealismul ultimilor ani ca o tendință complet nouă și particulară în " *) Acest articol a fost scris în iarna anilor - , iar în decembrie a fost promis cititorilor revistei Voprosy Zhizni, însă, din cauza unor circumstanțe accidentale cu privire la un autor, nu a putut fi publicat în , când "De dragul Vieții" Autorul nu trebuie să regrete acest lucru, din moment ce de atunci s-a încercat fundamentarea științifică a idealismului metafizic, dezvoltându-i pentru el propria sa teorie a cunoașterii Avem în vedere cartea domnului N Lossky "The Justification of Intuitionism" Până acum, idealismul nostru metafizic s-a bazat în principal pe teoria cunoașterii școlii imanente, care poate părea oarecum ciudată, dar care se explică destul de firesc prin legătura, atât a școlii imanente, cât și a oricărei metafizici, cu realismul naiv În capitolele propuse, autorul are de a face cu teorii imanente și alte teorii psihologice ale cunoașterii, care servesc drept justificare atât pentru sistemele metafizice, cât și pentru cele empirico-materialiste A împleti critica acestor sisteme epistemologice cu analiza și critica empirismului mistic sau intuiționismului ar fi extrem de nepotrivit Prin urmare, un capitol special va fi dedicat evaluării teoriei cunoașterii a domnului N Lossky În concluzie, pentru a evita orice neînțelegere, autorul trebuie să avertizeze cititorul că îl interesează idealismul metafizic doar în măsura în care acesta nu și-a pierdut încă legătura cu știința Cea mai nouă întorsătură a unora • susținătorii idealismului metafizic până la realismul mistic, ca în mod clar antiștiințific, nu prezintă, din punctul de vedere al autorului, niciun interes Biblioteca "Runivers " B KISTIAKOVSKI viata spirituala În timp ce idealismul anterior era doar viziunea asupra lumii a unuia sau altuia gânditor sau scriitor individual, acum idealismul a devenit pentru prima dată un fenomen major în viața noastră socială și politică În noul nostru idealism au apărut imediat două fluxuri diferite și inegale Una, extrem de puternică din punct de vedere al numărului de reprezentanți și al productivității lor literare, a fost creată de reprezentanții idealismului metafizic, cealaltă, foarte slabă cantitativ, a fost

conturată doar de susținătorii idealismului științific-oilo-sofic Dovada în favoarea idealismului metafizic este întreaga filozofie metafizică, atât vest-europeană, cât și rusă, care este reprezentată de gânditori remarcabili și originali precum B N Chicherin și Vl S Solovyov Metafizicii noștri idealiști și-au conectat direcția cu cele mai bune tradiții ale întregii filosofii metafizice și sunt succesorii celor mai avansate aspirații ale acesteia În vastele sale comori de creativitate ideologică, ei pot atrage un conținut extrem de bogat pentru productivitatea lor literară și filozofică Toate acestea întăresc foarte mult tendința metafizică în idealismul nostru, iar în mintea majorității cititorilor ruși, idealismul nu numai că capătă o colorație metafizică, ci este chiar complet identificat cu realismul metafizic Spre deosebire de idealismul metafizic, idealismul filosofiei științifice și filozofice a rămas cu noi complet în umbră și este aproape necunoscut cititorului rus Între timp, în convingerea noastră profundă, tocmai idealismul științific-filosofic este capabil să introducă idei fructuoase în viața spirituală și socială rusă Acest lucru îl obligă pe scriitorul acestor rânduri să iasă în apărarea sa și să încerce să afle și să expună, cel puțin în termeni generali, acele achiziții valoroase, pe care viziunea idealistă asupra lumii Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC nicio direcție științifică și filozofică nu dă conștiința unei persoane Curentul idealist al ultimei Formații a apărut la noi din recunoașterea independenței problemei etice, adică independența cerințelor justiției, independența idealului etic și social Idealiștii noștri au dat peste independența problemei etice atunci când, supunând cerințelor metodologice ale marxismului, au studiat fenomenele sociale dintr-un punct de vedere strict natural-științific și au încercat să le explice numai prin dependență cauzală Respingerea marxismului ca sistem social și filozofic, și fără a se abate de la ea, ca și în cazul unei teorii științifice pozitive, ei au trebuit să admită că cerințele justiției și postulatele idealului nu sunt supuse categoriei de necesitate și nu sunt derivate din ea Recunoscând acest lucru, au impregnat în mod natural cu dorința de cunoaștere independentă a problemei etice, adică -e tot ceea ce aparține domeniului cuvenitului și nu este necesar Din păcate, însă, în tabăra idealiștilor, ardoarea pentru cunoașterea pur științifică s-a stins rapid sau, mai bine zis, odată cu îndreptarea către idealism, s-a slăbit foarte mult Majoritatea idealiștilor s-au grăbit să declare că formularea unei probleme etice duce direct la o problemă metafizică De aici s-a concluzionat că rezolvarea problemei etice este imposibilă fără rezolvarea problemei metafizice, sau că soluția primei trebuie să se bazeze pe soluția celei de-a doua Un astfel de punct de vedere nu poate fi respins de argumente științifice, deoarece acestea sunt neputincioși împotriva lui; dar este şi complet inutilă pentru cunoaşterea ştiinţifică Din acest punct de vedere, trebuie să admitem că orice problemă de științe naturale duce la probleme de metafizică De fapt, indiferent de fenomenul natural pe care îl investigăm, avem mereu de-a face cu materie și energie O întrebare * despre ce este materia și ce este energia Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII de la sine, adică care este esența lor, nu este supus unei decizii științifice finale Într-o formă sau alta, sub formă de materialism, sau sub formă de energie, se reduce la problema metafizică a începutului începuturilor Prin urmare, pe tot parcursul secolului al XIV-lea și o parte a secolului al XVIII-lea, oamenii de știință naturii nu s-au putut descurca fără ipoteze metafizice și, mai ales, fără ipoteza lui Dumnezeu Dar pentru oamenii de știință naturii moderni,

presupusa conexiune a oricărei probleme natural-științifice cu o problemă metafizic nu interferează câtuşi de puţin cu studiul fenomenelor naturii în acele limite în care acestea sunt accesibile cunoaşterii ştiinţifice naturale, i e numai ca fenomene, fără a pune problema esenței lor Urmând această cale, fiecare om de știință naturală, așa cum spune, repetă cu mândrie după Laplace că în cercetările sale nu are nevoie de ipoteza principiilor super-experimentate și transcendente Trebuie să urăm tânărului nostru curent idealist aceeași mândră conștiință a importanței primordiale a semnificației pur științifice a sarcinilor pe care și le-a propus Orice abatere de la soluția științifică * a acestor probleme va împiedica idealismul nostru să se transforme într-un flux larg de gândire științific-filosofică Va face din ea o mișcare a unui cerc vicios, ai cărui reprezentanți, deși foarte inspirați de ideea etică, totuși își trag inspirația din aceasta nu dintr-o convingere științifică universal obligatorie, ci exclusiv din experiențele personale condiționate de credința lor Între timp, tocmai sarcinile științifice propuse de idealismul nostru sunt nemăsurat de mari și de extinse Acestea, problema, datorită formulării cărora ca sa- cel mai independent, adică nu o problemă de științe naturale, voz- niciunul din idealismul nostru, și a cărui soluție este sarcina sa principală, nu intră în partea sa esențială doar în miezul cunoștințelor științifice naturale; dar este, fără îndoială, subiectul unei cunoștințe cu totul științifice și trebuie în primul rând rezolvat de o cunoaștere pur științifică

de Cunoașterea nu natural-științifică, dar nu mai puțin necondiționat științifică a problemei etice se realizează prin cercetarea științifico-filosofică și soluționarea acesteia Opunem astfel soluției metafizice a problemei etice și a întrebărilor conexe cu soluția lor științifică și filozofică Doar o soluție științifico-filozofică, și nu metafizică, va avea, pe lângă o anumită putere de sugestie spirituală, și o persuasivitate necondiționată, adică cu o constrângere logică, va înclina spre sine mintea unei persoane moderne cu gândire critică, deoarece numai ea se va baza pe norme general obligatorii Nu există însă nicio îndoială că punctul de plecare al idealiştilor din ambele direcţii este acelaşi Atât susținătorii idealismului metafizic, cât și susținătorii idealismului științific-filosofic provin din aceleași date, pe care le recunosc ca fiind incontestabile Aceste date sunt Faptul de Evaluare, i e judecăți despre adevăr și minciună, bine și rău, frumos și urât, și toate consecințele care decurg din acest Fap Natura, cu includerea în ea a mecanismului mental al omului, este indiferentă față de adevăr și minciună, bine și rău, frumos și urât; pentru ea, ambele sunt la fel de necesare Evaluarea sau justificarea unuia și condamnarea celuilalt este produsă și creată numai de om pe baza nevoilor sale spirituale Alături de legile a ceea ce se întâmplă sau de legile naturii, care determină doar ceea ce este necesar, există și legi speciale de evaluare, legi sau norme umane care determină adevărul și minciuna, binele și răul, frumosul și urâtul Faptul instituirii unor legi speciale de evaluare sau norme demonstrează autonomia omului, iar aceasta din urmă indică, fără îndoială, libertatea omului în general și a persoanei umane în special Mai departe, din Faptul de autoevaluare și autonomie decurge principiul valorii de sine a personalității umane și echivalența personalităților între ele Nako- nu, pe baza autonomiei și libertății sale, o persoană își creează idealuri și cere implementarea lor în realitate Acestea sunt pozițiile din care pleacă

și ajung adepții idealismului atât metafizic, cât și științific-filosofic Dar atitudinea față de aceste fundamente ale viziunii idealiste asupra lumii este diferită pentru amândoi Pentru idealiștii metafizici, atât faptul autoevaluării și autonomiei individului, cât și principiile libertății, precum și valoarea de sine și echivalența indivizilor, și în cele din urmă postulatele și scopurile superioare, exprimate în idealuri pământești și cerești, indică în primul rând un anumit recensământ sau anumite date de ordin cel mai înalt, supraexperimentat În loc să examineze aceste Fapte și să analizeze principiile, ei văd în ele cel mai sigur indiciu al esenței care le stă la baza Toată energia lor spirituală este îndreptată spre înțelegerea existentei metafizic și spre dezvăluirea adevărurilor superexperimentale superioare, care ar trebui realizate nu prin cunoașterea științifică, ci prin intuiția metafizică și credința religioasă În felul acesta creează sisteme metafizico-religioase coerente care pot servi drept obiect de credință, dar nu de convingere științifică Adepții idealismului științific și filozofic tratează aceste fundamente ale unei viziuni idealiste asupra lumii într-un mod complet diferit Din punctul de vedere al idealismului științific și filozofic, trecerea de la acele date incontestabile de evaluare și autonomie a unei persoane, care stau la baza problemei etice, la cele existente metafizic, ca sursă, este cu siguranță inacceptabilă Omul nu are organe pentru cunoașterea obligatorie universală a lucrurilor existente metafizic, iar cunoașterea care este comunicată unor oameni prin credință, providență mistică sau intuiție metafizică, deși este de o importanță capitală, este zona experiențelor personale și nu sunt obligatorii achizitii mentale bazate pe supraindi- Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC norme vizuale de gândire Prin urmare, recunoscând pentru sine inutilitatea încălcării granițelor cunoașterii științifice, idealismul științific-filosofic ia în considerare smerenia obligatorie în fața sa, astfel încât să-și poată îndeplini marile și vastele sarcini numai mergând pe calea cealaltă Aceste sarcini constau în dezvoltarea pur științifică atât a evaluării date și a autonomiei individului, cât și a tuturor fenomenelor din viața spirituală a unei persoane legate de acestea Prelucrarea științifică și filozofică, în urma căreia se obțin concluzii științifice obligatorii la nivel universal, este supusă unui domeniu mult mai larg decât se crede de obicei Dovada acestui lucru este însăși FILOZOFIA științifică Filosofia științifică este la fel de veche ca și știința în general și chiar are prioritate față de științele naturii Ea a luat naștere odată cu primele reflecții logice și etice ale sofiștilor și lui Socrate, iar în dialogurile lui Platon și în scrierile despre logică, etică și estetică ale lui Aristotel, a fost pentru prima dată deja adusă într-un sistem complet Pentru noi, însă, nu este important cum a fost creată filosofia științifică în istoria dezvoltării spirituale a omenirii și ce sisteme a turnat în momentele sale individuale, ci ce dă ea conștiinței umane la nivelul de dezvoltare la care a ajuns la un moment dat Ca și știința naturii, filosofia științifică se desparte în științe separate Include logica în sens larg, care constă, la rândul său, din teoria cunoașterii, logica și metodologia formală, etica și estetica În timp ce științele naturii investighează tot ceea ce se întâmplă așa cum trebuie să se întâmple, disciplinele separate ale filosofiei științifice stabilesc și analizează ceea ce ar trebui să fie Pentru știința naturii, principiul cel mai înalt este legea naturii, pentru filosofia științifică, normele sau regulile obligatorii ale gândirii teoretice și ale activității

practice Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII și creativitatea artistică Categoria unificatoare pentru toate științele naturii este categoria necesității naturale; categoria unificatoare pentru disciplinele individuale ale filosofiei ştiinţifice se exprimă în conştiinţa propriului În literatura noastră filozofică, această opoziție a filozofiei științifice față de știința naturii a fost înțeleasă greșit și a provocat multe neînțelegeri Principalele obiecții au fost îndreptate împotriva apropierii unor discipline individuale ale filosofiei științifice între ele, împotriva recunoașterii lor ca științe normative și împotriva privirii categoriei datoriei ca fiind cea mai înaltă categorie pentru ele și a le uni, la fel cum categoria de necesitate le unește pe toți stiintele naturii intre ele fiind cele mai inalte ale lor principiu Am vorbit despre tendințe false în eticizarea logicii, despre încercări nereușite de obiectivare a eticii prin aproximarea pur formală a acesteia cu logica și teoria cunoașterii etc Dar toate aceste acuzații s-au bazat pe o neînțelegere Principala neînțelegere a fost că, într-o evaluare critică a acestui rezultat final, întreaga filozofie științifică nu a fost complet diferită Unificarea formală a diferitelor ramuri ale filosofiei științifice între ele și unificarea lor Actuală sau în conținut Proclamând categoria cuvenitului drept cel mai înalt și de bază principiu care unește ramuri separate ale filosofiei științifice și normele stabilite de acestea, nimeni nu s-a gândit să le apropie în conținut sau în alt mod decât cel formal Când se spune că toate normele logicii, eticii și esteticii sunt în mod egal inerente categoriei îndatoririi, care constituie proprietatea lor principală, atunci aceste norme se apropie nu în conținut sau în fapt, ci doar prin aducerea lor sub un singur comun concept Categoria obligaţiei este considerată în acest caz numai ca trăsătura lor comună a rli-ca cea mai generală conceptul care îi unește, ce Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC vym și este formal un punct de vedere logic, orice categorie O astfel de combinație a normelor anumitor ramuri ale filosofiei științifice prin recunoașterea semnificației generalizatoare a categoriei lor este destul de oportună în sens cognitiv și în conformitate cu cunoștințele pur științifice Acesta este punctul de vedere cel mai înalt, cel mai general și final pe care îl putem ajunge, rămânând pe baze strict științifice Spre deosebire de aceasta, nu putem merge mai departe pe calea generalizării, deoarece altfel va trebui să punem întrebarea epistemologică - ce este o categorie în general - care ne va conduce pe tărâmul problemelor metafizice Din punct de vedere logic formal, avem dreptul să recunoaștem sensul unificator din spatele categoriei de obligație, deoarece relația dintre obligația logică, etică și estetică este fără îndoială În conștiința noastră și în activitatea noastră practică sau în întreaga noastră viață spirituală, datoria logică, etică și estetică se împletesc constant și divers nu numai formal, ci chiar și în conținut Respingând minciuna, ne urmăm atât conștiința noastră logică, cât și cea etică; prin gândire logică strictă, ne străduim să ne eliberăm de iluzii, dar în același timp timp simțul nostru etic ne îndeamnă să distrugem și să dispersăm erorile altora În plus, o eroare complet conștientă, și cu atât mai mult o minciună conștientă, ne produce și o impresie anti-estetică, provocând în cel mai bun caz râsete și, în cel mai rău caz, dispreț condescendent Dimpotrivă, în apărarea adevărului, ne urmăm nu numai impulsurile logice sau cognitive și îndeplinim nu numai ceea ce se cuvine teoretic, ci ne supunem și datoriei noastre etice și estetice Ne reproșăm *orice greșeală gravă de gândire, ca și faptă necuviincioasă sau urâtă De

asemenea, Întrebări de filosofie, Vol , Biblioteca "Runivers" Ђ KISTIAKOVSKI este ca și cum un act imoral sau o acțiune imorală ne apare ca un act sau o acțiune teoretic greșit, un "pas fals", și în același timp evocă în noi un dezgust estetic față de sine, ca ceva urât sau urât , tot ceea ce estetic nu poate fi lipsit de sens, trebuie să încheie în sine un anumit sens, adică trebuie să satisfacă anumite cerințe logice, dar în același timp nu poate jigni sentimentul nostru moral, ci, dimpotrivă, trebuie să corespundă cu cel moral adecvat, sau cel puțin să fim consecvenți cu ea noi, parcă, lipsiți de sens logic, sau chiar faliți din punct de vedere moral sau respingător Toate aceste cerințe sunt respectate necondiționat în operele de artă, în raport cu care, atât în critica de artă, cât și în general în literatură, problema îmbinării în ele a cerințelor logice, etice și estetice a fost mai ales adesea ridicată și discutată în detaliu În ciuda, de exemplu, chiar și a celui mai sălbatic zbor al Fanteziei, care apare uneori în operele poetice, în fiecare operă cu adevărat artistică se păstrează întotdeauna o legătură logică Mai mult decât atât, Fantasticul domnește la infinit în creativitatea artistică doar atâta timp cât viziunea pur populară sau primitivă și primitivă asupra naturii și a întregii lumi din jurul nostru își păstrează influența asupra minții Odată cu preponderența opiniilor științifice asupra fenomenelor naturii și relațiilor sociale, chiar și romanul "experimental" și "pozitiv" al poeziei și cel "naturalist" au reprodus culoarea și linia în artele plastice cerințe în operele de artă, această întrebare extrem de complexă și confuză Aceasta este întrebarea obligației sau Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC opționalitatea unei tendințe sau direcție cunoscută pentru o operă de artă; mai departe, întrebarea dacă imoralul poate face obiectul reproducerii artistice și, mai mult, în ce formă și, în sfârșit, întrebarea dacă lucrările artistice ar trebui plasate în afara cerințelor pentru realizarea binelui și distrugerea răului sau nu Desigur, nu putem rezolva aici această întrebare în întregime, în toate ramificațiile și detaliile ei Este suficient să recunoaștem acum ca un Fapt incontestabil că cererea de a plasa necondiționat operele de artă deasupra serviciului binelui și complet dincolo de lupta împotriva răului nu poate fi explicată decât ca o reacție împotriva eticizării excesive în artă Cea mai bună obiecție la ei este că aceste cerințe nu sunt niciodată pe deplin realizate Elementul etic intră în mod constant în domeniul creativității artistice și indiferent de modul în care artistul încearcă să se elibereze de el, o astfel de eliberare va fi întotdeauna relativă Astfel, vedem că normele propriului într-o relație cognitivă De fapt, în viața însăși se împletesc în cel mai divers mod cu propriul etic și estetic și, la rândul său, propriul etic și estetic este întotdeauna pătruns de propriul cognitiv Această natură a normelor anumitor ramuri ale filosofiei științifice a fost motivul pentru care în istoria dezvoltării gândirii umane, normele unui domeniu au fost identificate teoretic sau derivate din normele altuia Fără îndoială, normele cognitive au avut și păstrează întotdeauna un avantaj Eforturile gândirii umane, în primul rând și mai presus de toate, au fost îndreptate către cunoaștere în sensul larg al cuvântului În crearea Formelor cognitive și în crearea adevărurilor științifice, spiritul uman s-a dezvoltat cel mai larg Prin urmare, dezvoltarea normelor științifice și educaționale definesc- * Biblioteca "Runivers" V KISTYAKOVSKY împărtășit dezvoltarea tuturor celorlalte norme Ceea ce este stabilit și recunoscut ca propriu într-o relație cognitivă umple lumea spirituală a unei persoane într-o asemenea măsură încât acest

propriu cognitiv este transferat în propriul etic și estetic Confuzia se intensifică și mai mult datorită faptului că propriu-zisul formal din punct de vedere cognitiv este amestecat și identificat cu ceea ce este conținutul celui mai răspândit, adică cunoștințe de științe naturale Această confuzie este cu atât mai naturală cu cât, pe de o parte, propriul formal într-o relație cognitivă este de obicei conceput doar în aplicarea unui conținut științific natural, deoarece el însuși, așa cum a stabilit Kant, este complet fără conținut (leer) și prin urmare, în mod independent ca gândire de formă nudă, ea este concepută numai în abstractizare; iar pe de altă parte, ceea ce se datorează formal într-o relație cognitivă este el însuși realizat în psihicul uman, ca proces de gândire și, prin urmare, ca toate celelalte procese de gândire, este supus cauzalității mentale Între timp, conținutul cunoștințelor științifice naturale constă în determinarea necesarului, iar procesul logic al gândirii în sine, întrucât îl considerăm din punct de vedere științific natural, ca un fenomen pur mental, este de asemenea supus necesității naturale Astfel, confuzia a ceea ce se datorează formal într-o relație cognitivă, adică ceea ce o persoană ar trebui să urmeze în procesul de cunoaștere pentru a obține cunoștințe adevărate, cu conținutul cunoștințelor științifice naturale, și mai ales considerând-o (datorată din punct de vedere cognitiv în gândire) doar ca un fenomen mental care apare cu necesitate naturală, duce la confuzie și identificarea categoriilor și datorată cu categoria necesară O astfel de confuzie și identificare este tipică pentru majoritatea oamenilor de știință naturală Ei nu disting normele logice pe care le urmează pentru a stabili adevărurile științifice de însuși conținutul științific   adevăruri și din legile psihologice, cărora le este supusă toată gândirea, inclusiv gândirea logică Identificarea completă a ceea ce se datorează logic cu ceea ce este necesar în mod natural în natura fizică și psihică este ridicată într-un sistem monist integral pozitiv-filosofic de către Mahom și adepții săi Un transfer complet similar de idei despre necesar în domeniul eticului și estetic propriu-zis se realizează în așa-numita etică și estetică a științelor pozitive sau naturale Mai ales în ultimul secol, datorită dezvoltării ample a științei naturii și aplicării fundamentelor sale la studiul fenomenelor psihice, au existat o mulțime de încercări de a deriva și de a construi pe principiul eticii și esteticii necesității În astfel de cazuri, legăturile de legătură dintre o simplă regularitate mentală și exigențele etice sau estetice sunt de obicei începuturile de adaptare, utilitate și cea mai mare intensitate a manifestărilor vieții Dar toate aceste încercări se bazează pe o neînțelegere și este caracteristic tuturor că procesul de elucidare a conținutului normelor etice și estetice în conștiință este luat ca dezvoltare a celor mai adecvate din punct de vedere etic și estetic Între timp, categoria propriului este atât de diferită de categoria necesarului, și într-o anumită privință chiar opusă acesteia, încât conștiința propriului etic și estetic ca atare nu poate fi dedusă din necesarul psihologic Dacă, totuși, ele nu sunt mai puțin identificate în etica și estetica pozitivă, atunci acest lucru se realizează prin atenția exclusivă asupra Faptelor de mai sus ale încrucișării diferitelor genuri datorate între ele și cu necesarul, precum și printr-un interes special pentru psihologie regularitate, adică printr-o simplă abstracție din însuși conceptul de datorie Spre deosebire de aceasta, eticizarea și estetizarea procesului de cunoaștere este acum relativ rară Aparține mai degrabă celor îndepărtați

trecutul, când progresele în cunoaștere nu dobândiseră încă o preponderență decisivă asupra tuturor celorlalte manifestări ale spiritului uman Pentru sistemele noastre moderne de gândire, chiar pare a fi ceva extrem de străin, nepotrivit și lipsit de sens, sau pur și simplu "neștiințific" Totuși, dacă etitizarea și estetizarea procesului de cunoaștere în epoca noastră nu-și are locul în teorie și orice încercare de a-l face ar fi supusă celei mai severe condamnări ca "neștiințifice", atunci în practică, ca fenomen psihologic, este extrem de răspândită în timpul nostru timpul Fără îndoială că toate acele naturi de "profesor" sau "propagator" stau pe baza eticizării cunoașterii, pentru care este mult mai important și mai valoros să distrugi erorile altora și să le răspândești deja adevăruri științifice obținute și sigure decât să obțin și să creeze altele noi Eu sunt adevărul științific Între timp, în societatea noastră modernă, există mai ales astfel de "profesori" și "propagatori", care prețuiesc procesul de cunoaștere ca un înnobilător și forță înălțătoare în termeni morali, sociali și în general spirituali, și nu ca modalitate de obținere a unor noi adevăruri științifice Uneori, generații întregi proclamă ideea că dezvoltarea intelectuală în sine este obligatorie din punct de vedere moral și creează o anumită obligație etică Ce înseamnă, de exemplu, cuvintele: "clasele culturale sunt datoare oamenilor, iar acei indivizi ai intelectualității care au ajuns să înțeleagă acest adevăr ar trebui să se gândească în primul rând la plata datoriilor către oameni din cuvintele care caracterizează în mod viu, complet și corect mișcarea noastră mentală și socială din epoca anilor și ? Care este datoria intelectualității față de popor, de a cărei plată s-a ocupat în primul rând cei mai buni ruși ai generației care ne-a precedat? Nu în bunurile materiale de care se bucură fiecare clasă culturală Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC în societatea modernă, mai mult decât oamenii, trebuie căutată această datorie, căci atunci ar trebui să se vorbească de proprietate, nu de clasele culturale Prin urmare, plata acestei datorii nu trebuie să constea în restituirea acelor anumite bunuri materiale, a căror deținere constituie un avantaj temporar al intelectualității asupra poporului Sursa acestei datorii constă în faptul că inteligenței i s-a oferit cunoașterea și înțelegerea fenomenelor naturii și a relațiilor sociale și că a lucrat ea însăși până la o conștiință deplină a demnității persoanei umane Desigur, aceste cunoștințe puteau fi acumulate în rândul intelectualității și această conștiință s-a putut forma doar datorită faptului că, folosind anumite beneficii materiale, au avut suficient timp liber pentru a se angaja în dezvoltarea lor intelectuală Așadar, plata datoriilor către popor nu constă în faptul că inteligența, după ce a restituit poporului surplusul de bunuri materiale, ar aborda viața poporului în modul lor material de viață și de viață Așa a fost înțeleasă plata datoriilor de către intelectualitate către popor doar de către anumiți indivizi cu o fire exagerat de simplă; s-au dus la oameni şi au căutat să se "simplifice" în mat- într-un sens real, iar uneori în sens spiritual În cercurile largi, inteligența a înțeles plata unei datorii către popor ca diseminarea cunoștințelor și înțelegerii relațiilor sociale între oameni și dezvoltarea în ea a conștiinței demnității persoanei umane Această datorie a luat naștere datorită dezvoltării intelectuale a intelectualității, iar plata ei a constat în plata unor foloase intelectuale către popor, după ce le-a primit de la intelectualitate, poporul însuși ar putea obține toate foloasele materiale necesare și pe drept ce le aparțin Oricum, indiferent de modul în care s-ar înțelege

plata unei datorii de către intelectualitate către popor: fie că ea constă în plata unor beneficii materiale sau intelectuale, un lucru este cert, că dezvoltarea intelectuală a determinat persoana care a primit-o să realizeze că a avut o datorie față de persoana care nu a primit-o, și veniți Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII la concluzia că această dezvoltare a fost obţinută în societatea modernă în detrimentul altuia Indiferent, așadar, indiferent de modul în care este plătită această datorie, din punct de vedere formal, ea nu are, fără îndoială, un caracter juridic obligatoriu extern, ci un caracter etic obligatoriu intern Astfel, vedem aici că o întreagă generație își consideră dezvoltarea intelectuală ca ceva care în primul rând și în sine obligă la o anumită datorie etică În societatea noastră modernă există, de asemenea, mulți oameni pentru care partea estetică a cunoașterii este mult mai importantă decât structura sa logică și secvența sa formală strictă Lor le aparțin acelor naturi sistematizatoare universal care, prin toate mijloacele, se străduiesc pentru integritatea cunoașterii, deși nu este realizabilă într-un mod pur logic sau științific și, prin urmare, sacrifică unele postulate logice din cauza acesteia De foarte multe ori, chiar și așa-numita "nevoie metafizică" nu este altceva decât o nevoie pur estetică de totalitate, completitudine și rotunjime Cu o anumită organizare mentală înclinată spre estetizare, o persoană nu se poate mulțumi cu cunoștințele științifice moderne, care îi vor părea fragmentare , fragmentat și incomplet Pentru a umple golurile și a conecta pasajele disparate, el va trage conținut din experiențele personale pur spirituale și va trebui să creeze un sistem metafizic O astfel de persoană va fi convinsă că s-a orientat către metaoism în numele cunoașterii și integritatea ei, dar în realitate el b cunoaștere, deoarece a subordonat postulatele cognitive nevoilor sale estetice Dacă ne întoarcem acum la relația dintre normele etice și cele estetice, vom vedea că, deși rar au fost identificate direct, ele au fost totuși deduse constant din aceeași sursă comună Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC Afinitatea instinctelor etice și estetice este insistată constant și destul de încăpățânat și, prin urmare, până în prezent, ele încă nu încetează să creeze încercări teoretice de a reduce cerințele etice la cerințe estetice sau datorate într-o relație etică cu datorita într-o relație estetică și viceversa Dorința de a deriva etica din estetică era deja evidentă în rândul moraliștilor englezi din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea Dar s-a arătat cu o forță deosebită în școala Herbartiană, ca, de exemplu, în Robert Zimmerman Acum unii dintre pozitiviștii ruși și reprezentanții celei mai noi "viziuni realiste asupra lumii" consideră și etica ca parte a esteticii și, din cauza mai mult decât unei neînțelegeri ciudate, se consideră inovatori în acest domeniu Pe de altă parte, derivarea esteticii din etică și chiar identificarea completă a esteticii cu etica a avut un efect mult mai mare asupra istoriei dezvoltării spirituale a omenirii chiar și în trecutul îndepărtat Dorința de a reduce estetica la etică și de a considera estetica ca parte a eticii este inerentă în aproape toate religiile Arta chiar și-a apărut inițial în principal pentru a satisface nevoile cultului Când au avut grecii antici arta și cerințele esteticii, i e datorată în sens estetic, nu numai că s-a remarcat ca o copie specială, dar chiar și într-o anumită măsură a dobândit o preponderență față de alte manifestări ale vieții spirituale a unei persoane, adică deasupra exigențelor cunoașterii și cerințelor etice, atunci a apărut creștinismul cu o predicare a semnificației atotconsumătoare a

postulatelor etice Una dintre trăsăturile cele mai tipice ale creștinismului primitiv este reducerea a ceea ce este estetic propriu la o conotație secundară, neimportantă și adesea chiar dăunătoare a ceea ce se datorează etic Prin urmare, creștinismul a proclamat nu numai posibilitatea, ci și obligația de a desființa estetica și arta, ca ceva independent și independent de etică și religie O astfel de privire asupra esteticii Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI cheskie anchete sau estetic propriu-zis inerente unei tendințe religioase bine cunoscute și încă Deci, de exemplu, Lev Tolstoi, în lupta sa cu estetica și arta, reînvie fără îndoială tendințele creștinismului primitiv Lev Tolstoi constată că această viziune inițial creștină și corectă asupra esteticii este, de asemenea, caracteristică poporului rus, care aprobă orice ca fiind "bun", adică atât bun, corect moral și, în același timp, frumos sau satisfăcător cerințelor estetice, și nu ca ceva unul, rupt de celălalt În acest caz, Lev Tolstoi a făcut, fără îndoială, o remarcă lingvistică profundă și corectă din punct de vedere artistic și a pătruns intuitiv în spiritul cel mai lăuntric al unuia dintre cuvintele remarcabil de apte și de multe expresive cu care limba rusă este atât de bogată a doua limbă cuvântul rus "bine" constă într-adevăr dintr-o sinteză inconștientă instinctivă și deci completă a datorului etic cu datorul estetic, așa cum în cuvântul rus "pravda" este exprimată sinteza adevăr-adevăr cu adevăr-dreptate, adică teoretic datorat cu practic datorat Din toată trecerea în revistă pe care am făcut-o, reiese clar că filosofia non-științifică reunește diverse feluri de datorie, corespunzătoare celor trei ramuri separate ale sale Această apropiere, ajungând la punctul de identificare completă, s-a făcut constant în istoria dezvoltării spirituale a omenirii A fost și încă se exprimă în ea, parcă, o întoarcere la viziuni primitive și primitive Nu există nicio îndoială că doar printr-o dezvoltare treptată și lentă și doar printr-un proces complex de diferențiere, omul și-a dat seama că cele mai înalte nevoi spirituale se află în cerințele teoretice, etice și estetice sau în implementarea celor teoretice, practice si datorita estetica Inițial, toate aceste nevoi și conștiința a ceea ce se datorează pe baza lor se regăsesc în trei relații diferite Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC erau, desigur, în afara câmpului conștiinței clare Totul datorat într-o masă comună nediferențiată și nediferențiată s-a concentrat în obiceiuri, în care s-au exprimat atât experiența acumulată de cunoștințe teoretice, cât și cerințele practice ale mediului social înconjurător, cât și cerințele unui simț estetic Prin urmare, când "sociologii ruși", pe de o parte, și Lev Tolstoi, pe de altă parte, ca oponenți conștienți ai diferențierii, văzând în ea un rău fundamental în dezvoltarea umană, au insistat asupra indivizibilității inițiale a adevărului dublu sau au văzut o perversiune în împărțirea "binelui" în bine din punct de vedere etic și frumos din punct de vedere estetic, atunci idealul a fost pentru ei nu numai o stea călăuzitoare pentru îndrumare în viitor, ci într-o mare măsură a fost ascuns în trecutul îndepărtat, unde au văzut cel puțin o realizare parțială a ei sunt inovatori, luptă doar înainte și luptă pentru realizarea doar a idealurilor viitorului, într-un moment în care, la fel ca "sociologii ruși" și Lev Tolstoi, se întorc la un amestec de îndelung experimentat de îndatoriri diferite Ei nu ezită să proclame estetica "știința de bază a evaluărilor în general", care include teoria cunoașterii și etica doar ca ramuri ale lor, iar în confirmarea semnificației universale a esteticii ca știință universală a evaluării, se referă, de asemenea, printre altele, la faptul că "nu în zadar se vorbește despre

frumusețea eternă a adevărului și despre frumosul moral" *) S-ar putea întreba de ce această viziune asupra lumii a "estetismului" decadent se mascadă drept o "viziune realistă a lumii", dacă nu ar fi atât de evident aici că intenția de a pune sub eticheta populară a realismului complet străină acestuia) miercuri "Eseuri despre o perspectivă realistă", Sankt Petersburg, , p și urm Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI vederi Dar trebuie să admitem că doar printr-o neînțelegere regretabilă, astfel de adepți ai "viziunii realiste" pot fi considerați apărători ai științelor pozitive și ai oamenilor progresiști, în timp ce ei nu fac decât să reînvie vechile sisteme metafizice, abandonate de mult în Occident pentru că Inutilitatea Inovatorii de acest tip aparțin manifestărilor autohtone pur "spirit rusesc", care "repetă în mod constant dosul" II Din trecerea în revistă mai sus, vedem că confuzia și identificarea propriului cognitiv etic și etic a fost și este exprimată în cele mai diverse Forme: acum în reducerea la unul dintre aceste tipuri de obligații, ca principală, celelalte două , ca derivate, apoi în reducerea tuturor la legate terminologic, dar în esență absolut opus conceptului de necesar În toate aceste cazuri, însă, problema etică în general, și conceptul de ceea ce este adecvat din punct de vedere etic în special, ambele își pierd o parte din independența, definiția și semnificația lor Așadar, convingerea apărută în literatura noastră filosofică în independența necondiționată a propriului etic și în nevoia de a o fundamenta teoretic a dus la > cea mai extremă opoziție împotriva tuturor tendințelor mai sus luate în considerare care diminuează independența și izolarea propriului etic , ca atare Pe baza semnificației epistemologice deosebite a conceptului de datorie, ni s-a cerut o distincție clară, o delimitare strictă și o opoziție necondiționată față de toate celelalte Forme și conținuturi ale conștiinței noastre Nu am vrut să ne mulțumim cu critica filozofică consacrată a lui Kant și acum general acceptată în literatura științifică și filozofică, opoziția categoriilor formale ale necesarului și propriului, întrucât este considerată Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC Nu a fost suficient să dovedim contrariul acestor Forme goale ale conștiinței noastre și nu ne-am mulțumit cu faptul că propriul nu poate fi redus la necesar și nu poate fi dedus din el Antiteza dintre ceea ce se întâmplă cu necesitatea naturală și moralitatea postulată ar fi trebuit să fie, după cum credeam, mult mai clară și mai precisă "Pentru teoria cunoașterii opusului, mai roșu, este un rând și o obligație, adevărat și propriu" j) - o formulă, în care această direcție a gândirii noastre filosofice a fost cel mai pronunțată În contrastul vieții de zi cu zi și al obligației, adevărate şi cuvenite, nu numai categoriile formale sunt puse în contrast nu numai categoriile formale ale conştiinţei noastre, ci şi conţinutul acestor Forme transcendentale În numele combaterii "formalismului steril", reprezentanţii acestui punct de vedere au abandonat orice muncă critică de filozofia științifică, care duce la împărțirea conceptelor, și mai presus de toate, ele, fără a afirma acest lucru în mod direct, stabilesc prin Critica rațiunii pure a lui Kant, diferența dintre Formele transcendentale și conținutul cunoașterii noastre Cu alte cuvinte, ei au respins semnificația independentă a categoriilor formale în procesul de cunoaștere În construcția lor teoretică, conceptul de datorie este recunoscut ca lipsit de ambiguitate cu datorie etică, întrucât este întotdeauna conceput cu un anumit conținut etic, dar în același timp este limitat exclusiv de acesta În opinia lor, gândim adevăratul, așa cum ar fi, cu o constrângere naturală,

pentru că îl gândim nu pentru că trebuie să îl gândim și nu putem să îl gândim, ci pentru că îl gândim în mod necesar și nu putem să nu gândim) miercuri P Struve, Prefață la cartea lui N Berdyaev, Subiectivism și individualism, p XLVIII Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKY Dar cu necesitatea firească, gândirea are loc pe baza legilor psihologice Gândirea, ca proces pur mental, alături de alte fenomene mentale și ca tot ceea ce se întâmplă în natură fizică și psihică, este, fără îndoială, supusă unor legi care stabilesc relații cauzale care apar cu necesitatea firească În afară de cele psihologice, nu există alte legi ale gândirii care să acţioneze cu constrângere, şi pe baza cărora să gândim cu necesitate firească, întrucât în condiţiile date nu ne-am putea abţine să nu gândim ceea ce gândim Oricare ar fi legile gândirii, care determină corelațiile dintre conținuturile individuale ale gândirii cu necesitatea naturală, vor fi complet identice cu legile psihologice și, prin urmare, ne vom înșela dacă le recunoaștem ca fiind diferite de legile psihologice și le numim legi logice, nu psihologice ale gândirii Este evident că cei care insistă că logica nu este normativă, ci doar o știință descriptivă și analitică, iar legile logice nu sunt norme, ci legile coercitive ale gândirii, fac această greșeală și sau iau legile psihologice ale gândirii drept legi logice Că acesta este într-adevăr cazul se vede în mod deosebit din exemplele care sunt date pentru a confirma natura coercitivă a legilor presupuse logice care condiționează gândirea cu necesitatea naturală În astfel de cazuri, se iau întotdeauna exemple, referitoare la reprezentări unice Pentru a confirma măcar faptul că legea logică a identității nu este o lege normativă, ci doar formularea modului în care judecăm cu necesitate naturală, se iau spre comparație percepții succesive din același obiect Dacă văd un copac într-o pajiște, atunci știu că de fiecare dată când voi vedea acest copac din nou, ideea mea despre el va fi identică și întotdeauna Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC va fi unul și același copac, identic cu el însuși Desigur, identitatea reprezentărilor mele succesive ale unuia și aceluiași obiect și convingerea mea de identitatea obiectului însuși este obținută cu o constrângere necondiționată, definită ca necesitate naturală Nu s-ar putea altfel, din moment ce toate percepțiile noastre, și, în consecință, toate reprezentările, sunt obținute cu necesitate firească, a cărei studiu și determinare, în raport cu fenomenele mentale, este sarcina psihologiei Prin urmare, "legea" identității, pe care o constatăm în raport cu identitatea reprezentărilor individuale și a experiențelor mentale, percepute în aceleași condiții și din aceleași obiecte, este o lege pur psihologică, care, ca orice lege științifică naturală, stabilește cunoscută o relație cauzală care apare cu necesitatea naturală În acest caz, avem de-a face cu un fenomen care trebuie să fie punctul de plecare pentru orice analiză și studiu a procesului de gândire Nu există nicio îndoială că la baza oricărei gândiri și, în consecință, a gândirii logice sau științifice, există un curs natural al gândirii care are loc cu necesitate naturală Nu este nevoie să repetăm încă o dată că gândirea logică, ca tot ce este în natură, este supusă unor legi naturale, a căror operare este caracterizată de un fel de constrângere Dar există un număr infinit de combinații individuale care rezultă din cursul natural al gândirii, deoarece numărul reprezentărilor individuale percepute de indivizii gânditori separati este deja infinit de mare Tot acest set infinit de corelații combinate individual între un număr infinit de reprezentări individuale diferite constituie aria experiențelor mentale personale ale unuia sau altuia Se

joacă cu Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII deținând Fapte cunoscute, are și semnificația cunoașterii, care constituie proprietatea individuală a uneia sau aceleia persoane individuale Dar nu este cunoaștere în sens științific, atât pentru că este nemărginită, cât și pentru că nu este pusă în ordine sau sistem Pentru a crea cunoștințe științifice sau știință, este necesar să facem o alegere din acest set infinit de combinații unice între conținuturi individuale ale gândirii și să aducem rezultatul obținut după alegere într-un sistem Atât producerea alegerii, cât și aducerea într-un sistem de corelații și conținuturi ale gândirii selectate din întreaga masă infinită de relații și conținuturi care există în gândirea individuală nu se mai bazează pe necesitatea naturală, întrucât toate conținuturile individuale ale gândirii, numărul dintre care este infinit de mare și toate un număr infinit de combinații diferite între ele sunt obținute în mod egal cu necesitate naturală Este evident că selecția și sistematizarea trebuie efectuate nu pe baza unui principiu indiferent de necesitate naturală, ci pe baza unui principiu care determină anumite diferențe, care este principiul evaluării La rândul său, baza evaluării ar trebui căutată nu în motive subiective aleatorii, ci în reguli generale și norme generale obligatorii Astfel de reguli generale și norme obligatorii nu pot fi decât norme logice Astfel, ajungem la concluzia că pentru selectarea și sistematizarea anumitor conținuturi ale gândirii pentru crearea cunoștințelor științifice se stabilesc anumite reguli sau norme logice, pe baza cărora gândirea logică sau științifică corectă se distinge de indiferentă, fie corectă sau incorectă, care apar în egală măsură cu necesitatea naturală *) *) Întrucât în gândirea individuală sunt dezvoltate combinații unice între conținuturile individuale ale gândirii, formate cu necesitate naturală, gândirea științifică a fost adesea definită, spre deosebire de gândirea individuală, ca gândire socială Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC Prin urmare, legea logică a identității este complet diferită de legea psihologică a identității reprezentărilor obținute în aceleași condiții din același obiect Ea constă într-o anumită regulă sau normă, care necesită gândirea în tot ceea ce este în concordanță cu sine și în secvența logică cea mai pronunțată din lege, care este definită în același mod ca legea acordului (Grundsatz der Einstimmigkeit-Uebereinstim-mung, principium convenientiae) Motivul aplicării legii logice a identității nu sunt reprezentările unice, ci inferențe sau silogisme Silogismele, după cum se știe, exprimă relația dintre concepte și elementele lor, iar conceptele sunt formate și create prin judecăți Astfel, baza oricărei gândiri logice este construcția judecăților și formarea conceptelor din acestea Importanța fără îndoială decisivă a construcției judecăților și a formării conceptelor pentru gândirea științifică îi face pe susținătorii logicii normative să analizeze și să studieze cu deosebită atenție acest proces cognitiv Spre deosebire de logica aristotelică și mai ales scolastică, care și-a concentrat toată atenția asupra doctrinei silogismului, logica normativă modernă a adus în prim-plan sensul de bază al judecății și al conceptului Datorită dezvoltării doctrinei judecăților și conceptelor, diferența și chiar contrariul complet au fost dezvăluite în mod deosebit în mod clar Totuși, desemnarea gândirii științifice ca fiind socială este corectă numai în măsura în care orice gândire este o funcție socială, deoarece este imposibilă fără limbaj, comunicare, eforturi colective etc Dar gândirea științifică în sine nu poate fi recunoscută ca fiind socială, deoarece nu este un gândirea colectivă sau gândirea majorității Este gândire

universală, nu în sensul unei simple socializări sau al simplă distribuție către toți membrii societății, ci în sensul obligației universale pentru fiecare persoană Prin urmare, gândirea științifică ar trebui recunoscută ca supra-individuală, și nu ca gândire socială Am explicat diferența dintre aceste concepte în al șaselea capitol al studiului meu metodologic în limba germană mier th Kistiakowski, Gesellschaft și Einzelwesen Întrebări de filosofie, carte θ Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI gândirea logică normativă, desfășurată după anumite reguli, și un curs neregulat al gândirii, care se produce numai cu necesitate naturală, parcă cu forța, fără nicio participare a premeditației sau a scopului în raport cu cunoașterea științifică Acest lucru, desigur, nu interferează cu ultima cale, adică prin cursul firesc al gândirii, să dobândească și să acumuleze cunoștințe științifice, cu atât mai mult cu cât acumularea inițială de cunoștințe s-a realizat doar în acest fel Acum, așa-numita descoperire accidentală a adevărurilor științifice se face în acest fel Dar, în timp ce pentru specialist, departamentul de logică, care se ocupă cu studiul construcției judecăților și al formării conceptelor, este un domeniu în care granița este trasată deosebit de clar între gândirea logică, respectarea regulilor și gândirea pur psihologică , datorită doar relațiilor cauzale dintre elementele individuale ale gândirii, pentru un nespecialist, cel puțin bine familiarizat cu ultimele învățături despre teoria cunoașterii, dar nu special angajat în logică, tocmai în acest domeniu sursa tuturor erorile și neînțelegerile pândesc Motivul concluziilor diametral opuse la care ajung teoreticienii atunci când iau în considerare baza tuturor gândirii, judecăților și conceptelor constă în natura duală a acestora din urmă Judecata și concepția sunt cele mai generale forme ale oricărei gândiri Gândirea pur psihologică, supusă doar necesității naturale, se exprimă și în judecăți și concepte Toate asociațiile pur psihologice, neintenționate, duc la aceeași formă de bază de gândire - la formarea judecăților și formarea opiniilor Astfel, și aici avem, pe de o parte, judecăți și concepte formate într-un mod cu totul firesc, parcă prin forță, dintre care există un număr infinit, iar pe de altă parte, doar un număr mai mult sau mai puțin determinat al celor aleși cele și oportun Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC numite judecăţi şi concepte Dificultatea este sporită și mai mult de faptul că judecățile și conceptele ambelor ordine sunt desemnate prin aceiași termeni Totuși, acum putem considera deja mai mult sau mai puțin general acceptată propunerea lui Sigwart de a numi concepte care sunt create într-un mod psihologic natural sau concepte care nu sunt intenționate și nu sunt verificate prin critică - idei generale, iar cuvântul concept denotă concepte strict formate logic care au semnificație științifică *) Astfel, de exemplu, prezența într-o pajiște a unui copac împotriva căruia stăm va oferi material pentru o serie întreagă de judecăți construite cu constrângere psihologică, în care vom combina elementele individuale ale ideilor noastre despre un copac dat, despre un luncă pe care *) Se subliniază uneori că chiar și cei care subliniază caracterul normativ al logicii cu o forță deosebită, precum Siegwart, de exemplu, nu susțin destul de consecvent punctul de vedere normativ Dar aceasta este o neînțelegere completă Am subliniat mai sus că la baza oricărei gândiri logice, precum și a tuturor gândirii în general, stau legile psihologice ale gândirii Prin urmare, atunci când prezentăm logica, nu se poate face fără o revizuire generală a proceselor pur psihologice ale gândirii și fără o referire constantă la acestea În același timp, nu este întotdeauna posibil să umbriți cu

exactitate unde se termină revizuirea fenomenelor psihologice și unde începe analiza și prezentarea regulilor logice Dificultatea este sporită și mai mult de lipsa unei terminologii precise, exhaustive și delimitatoare Ceea ce lipsește, de altfel, este distincția terminologică dintre formele mentale și cele logice de gândire Având în vedere toate acestea, ni se pare că Struve, care a exprimat opinia că "Sigwart, în esență, tot timpul oscilează între o înțelegere normativă și analitic-explicativă sau pozitivă a logicii*, a confundat explicațiile introductive pur psihologice ale lui Siegwart cu învățături logice Referirea la Lipps, ca autor al logicii, care se caracterizează prin "recunoașterea necesității naturale a gândirii logice" are un cu totul alt sens Lipps este psiholog și, prin urmare, este interesat în principal de latura psihologică a procesului logic al gândirii Dacă, totuși, în ciuda psihologismului său, el dezvăluie uneori o strecurare în spiritul logicii normative și al criticii teleologice, atunci acest lucru demonstrează doar că în Germania este acum imposibil să fii un psiholog complet consecvent, din moment ce dezvoltarea gândirii filozofice în trecut deceniul a influențat chiar și pe cei care stau în mod conștient departe de canalul său principal *
 rom crește, și volumul conexiunii lor reciproce Ne vom crea idei generale despre acest copac și despre pajiștea dată în care crește și despre cum crește acest copac în luncă Toate judecățile și ideile generale vor fi formate cu necesitate naturală, deoarece vor fi condiționate de percepțiile noastre de la obiectele ideilor noastre Vor reproduce cu fidelitate ceva dat în realitate, iar în acest sens vor fi adevărate Dar ele nu extind deloc cunoștințele noastre în sens științific și, prin urmare, nu pot fi numite adevărate în sens științific Putem crea un set infinit de astfel de corecte din punct de vedere psihologic și concordante cu realitatea și, prin urmare, judecăți adevărate și idei generale, și totuși nu ne vom îmbogăți cunoștințele științifice cu un singur adevăr științific Pentru a obține adevăruri științifice, trebuie făcute judecăți nu despre un anumit copac care crește într-o pajiște, ci despre un copac în general și chiar despre o plantă în general Apoi trebuie să investigăm proprietățile care nu sunt inerente unui arbore special dat, ci unui copac sau plantă în general Trebuie să determinăm părțile constitutive ale plantei în general, coborând la celule și descompunându-le la rândul lor în părțile lor componente, trebuie să stabilim condițiile de viață, creștere și dezvoltare atât a celulei vegetale, cât și a întregii plante, trebuie studiem morfologia plantelor sau metoda, formarea acelor sau a altor forme și părți ale plantei etc Atunci când creăm astfel judecăți despre plantă în general, și proprietățile și condițiile ei de existență și dezvoltare în general, și vom face cu acuratețe dezvolta concepte complet stabile, apoi putem obține complet Cât de complexe sunt problemele teoriei cunoașterii, se poate judeca, fie și numai după faptul că și pentru conceptul de bază al tuturor cunoașterii, pentru adevăr, există mai multe definiții diferite, astfel încât trebuie să admitem că există mai multe definiții diferite concepte de adevăr În termeni cei mai generali, această proprietate a conceptului de adevăr este conturată de Wind el band om mier Vindelbayd, Prelu-bee SPb , , art de la- -

adevăruri științifice sau stabilesc Fapte de semnificație generală, bazate pe studiul unei plante date destul de specifice și unice Numai arborii și plantele unice și specifice sunt întotdeauna supuse cercetării; nici măcar nu se poate investiga plantele sau copacii în

general altfel decât examinând arbori sau plante individuale Dar cercetarea științifică rezidă tocmai în faptul că, efectuată în raport cu un obiect concret dat, nu se referă numai la acesta, ci la un astfel de obiect în general sau la orice astfel de obiect Adevărurile științifice au putere și semnificație deoarece avem încredere că Faptele stabilite științific în legătură cu un anumit subiect se aplică oricărui astfel de subiect Cum, atunci, o investigație efectuată pe o anumită plantă poate duce la stabilirea unor Fapte de natură generală, care sunt legate nu numai de această plantă, ci de orice plantă sau de o plantă în general? Care este baza încrederii noastre că ceea ce se aplică unui obiect va fi întotdeauna repetat pe orice obiect similar? J St Mill răspunde la această întrebare că "încrederea noastră se bazează pe "propoziția teoretică conform căreia ordinea naturii este uniformă"*, iar această propoziție "este legea fundamentală, axioma generală a inducției* *) Dar cum putem ști care este ordinea naturii? Este evident că propoziția teoretică despre uniformitatea ordinii naturii, pe care Mill o consideră o axiomă, nu poate pretinde acea simplitate vizuală necondiționată și evidență de sine pe care o posedă matematica *) D S Mill, "Sistemul luminii" Moscova, , p $ "propoziția conform căreia structura naturii este uniformă (oricare ar fi expresia cea mai potrivită pentru acest principiu) este legea de bază, axioma generală a inducției Cu toate acestea, ar fi o mare greșeală să vedem în această generalizare largă orice explicație a procesului inductiv Insist, dimpotrivă, că ea însăși este un exemplu de inducție și, în plus, de inducție departe de a fi cea mai evidentă · Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI axiome, cum ar fi, de exemplu, axioma că cea mai scurtă distanță dintre două puncte de pe același plan este o linie dreaptă sau că două drepte paralele nu se vor întâlni pe toată lungimea lor Prevederea privind uniformitatea structurii naturii presupune o sinteză extrem de complexă; ea determină esența și proprietățile de bază ale lumii care se află în afara noastră, cu toată bogăția și diversitatea ei de Forme și manifestări Prin urmare, ea poate fi recunoscută ca o axiomă sau o lege de bază care stă la baza tuturor cunoștințelor noastre și care constituie condiția ei prealabilă numai dacă este proclamată direct ca adevăr metafizic Cu toate acestea, J St Mill nu recunoaște adevărurile metafizice și reduce în totalitate toate cunoștințele la experiență Prin urmare, după ce a proclamat propoziția despre uniformitatea naturii drept lege de bază sau axiomă generală a inducției, el se grăbește imediat să asigure cititorul că tocmai această propoziție, la rândul ei, "este un exemplu de inducție Cititorul ar trebui să ia cuvântul lui Mill că , pe de o parte, propoziția despre uniformitatea naturii este axiomele care stau la baza inducției, dar în același timp • este rezultatul aplicării inducţiei, iar pe de altă parte, sarcina inducţiei este de a stabili • unde, când și care este uniformitatea naturii, dar în același timp, uniformitatea naturii este legea de bază a inducției Pe întregul sistem al logicii lui Mill este construit ' acest cerc vicios nedissimulat de dovezi (circulus vitiosus), iar când își expune propozițiile principale într-o altă ordine, se dovedește că, de asemenea, recurge fără rușine la petitio principii și consideră dovedit ceea ce mai trebuie dovedit *) El nu este deloc descurajat de natura mai mult decât dubioasă a propozițiilor sale fundamentale În loc să analizăm mai atent !), Ibid , p Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC principiile de bază ale sistemului său logic și creează pentru acesta o fundație teoretică complet solidă, Mill, ca de obicei, se grăbește să treacă la exemple particulare și dovezi unice, care,

având în vedere precaritatea bazei însăși a construcțiilor sale logice, desigur, nu poate dovedi nimic Adevărat, el promite să-și explice mai în detaliu principiile de bază atunci când analizează legea cauzalității universale Totuși, atunci când Mill trece să ia în considerare legea cauzalității universale, el găsește din nou că, pe de o parte, legea cauzalității este cea mai bună generală și, prin urmare, cea mai sigură inducție și, pe de altă parte, "coerența tuturor metodelor inductive depinde de presupunerea că fiecare eveniment sau începutul fiecărui fenomen trebuie să aibă un fel de cauză, una anterioară, după care invariabil și urmează necondiționat") Pentru a păstra orice sens și dovezi din spatele construcțiilor teoretice ale lui Mill, trebuie să recunoaștem ca bază a sistemului său de logică afirmația sa originală că propoziția uniformității naturii sau legea cauzalității universale , este legea de bază sau axioma generală a inducției, că o astfel de lege sau axiomă generală poate fi recunoscută ca bază a unui sistem logic doar dacă este recunoscută ca adevăr metafizic) •) Ibid , p și) Ibid , p) Am avut deja ocazia să subliniez în articolul meu din colecția Probleme ale idealismului că J St Mill își bazează teoria cunoașterii pe premise metafizice, fără a o observa deloc Mi-am încheiat analiza cu cuvintele: "numai un gânditor atât de superficial ca Mill ar putea gândi atât de puțin la fundamentele construcțiilor sale filozofice"; cf "Probleme ale idealismului", p " Domnul A Lunacharsky reproduce acest citat în articolul său critic despre "Problemele idealismului", publicat în revista "Educație", sub următoarea formă: "Dl Kistyakovsky declară nici mai mult, nici mai puțin, cumva, Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI Dar chiar și lăsând deoparte întrebările despre cum putem ști care este ordinea naturii și că o astfel de cunoaștere are și poate avea semnificație doar ca adevăr metafizic sau ca cunoaștere de ordin superior și origine transcendentă, tot nu putem recunoaște că baza a cunoașterii naturio-științifice a naturii este prevederea privind uniformitatea structurii naturii Dacă ar constitui baza cunoștințelor științifice naturale, atunci am putea stabili întotdeauna și oriunde uniformități Atunci de ce să nu descoperim o anumită uniformitate între o plantă și cel puțin un corp ceresc, de exemplu o planetă sau între un cal și un râu? Dar științele naturii nu fac astfel de paralele și nu stabilesc uniformități corespunzătoare; dau dovadă de mare tact într-o definire foarte strictă a limitelor pentru stabilirea uniformităților de urgență că J St Mill este "un gânditor superficial care nu s-a gândit clar la fundamentele construcțiilor sale filozofice " Dar de atunci a trecut suficient timp pentru a corecta greșeala Cu toate acestea, la retipărirea articolului său din colecția domnului A Lunacharsky nu a elimina perversia cuvintelor mele pe care le-a permis;cf A Lunacharsky: "Etudes are critical and politic", Moscova, , p Las deoparte evaluarea morală a unui asemenea tratament cu opiniile și cuvintele altora De interes teoretic este doar întrebarea cât de aplicabilă este cutare sau cutare definiție lui Mill Mi se pare că acum nicio persoană educată nu-l poate acuza pe Mill de "obscuritate " Propoziția lui Nietzsche despre el că era "ofensiv de clar" trebuie recunoscută ca fiind un clasic Dimpotrivă, este necesar să recunoaștem reproșul lui Mill că "se gândește puțin" la fundamentele sistemului său filozofic În acest caz, afirmația lui F A Lange, "că Kant începe exact din punctul în care se termină Mill", relații între aceşti doi gânditori, dintre care cel care a mers mai departe a murit cu doi ani înainte de naşterea lui, care s-a oprit la jumătatea drumului Incapacitatea domnului A Lunacharsky de a distinge între "obscuritate"

și "gândire insuficientă" în raport cu sistemul filozofic al lui Mill aruncă o lumină destul de clară asupra nivelului educației sale filozofice · Biblioteca "Runivers " ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC moderarea științei naturii în raport cu stabilirea uniformităților se explică prin faptul că nu a fost creată după metodele recomandate de logica lui J St moara Din fericire pentru știința naturii, toate principiile sale fundamentale fuseseră deja create și dezvoltate până în momentul în care a apărut această logică și, prin urmare, ar putea continua să se dezvolte fără a experimenta influența ei dăunătoare Din păcate, spre deosebire de știința naturii, sociologia nu a avut aceeași fericire ca o naștere mai devreme Nu și-a dezvoltat încă pe deplin fundamentele științifice și, prin urmare, influența logicii lui J St Mill i-a adus multe necazuri Fără îndoială, datorită influenței acestei logici este atât de răspândită în sociologie efortul științific zadarnic de a stabili orice fel de uniformitate între organismul biologic și societate Este adevărat că aceste uniformități nu sunt considerate definitiv stabilite, întrucât nu se bazează pe inducție completă, ci doar pe analogie Dar simplul fapt că stabilirea unor astfel de analogii a fost văzută ca sarcina sociologiei științifice și că teoria organică a fost considerată o teorie științifică capabilă să conducă la cunoașterea științifică a fenomenelor sociale Semnificația teoretică care a fost atașată de multă vreme teoriei organice în sociologie și care în unele cercuri științifice îi este încă atașată, a dat o direcție complet falsă gândirii științifice în studiul fenomenelor sociale și chiar ne-a împiedicat să înțelegem care este sarcina științifică a sociologiei a fost Cea mai bună dovadă că dorința de a stabili uniformități inutile în sociologie, care apare ca urmare a admirației pentru metodele științifice recomandate de Mill, este extrem de dăunătoare dezvoltării științifice a problemelor sociologice, este întreaga activitate a lui Mihailovski ca sociolog Toată viața sa luptat cu teoria organică și a respins-o și, în același timp, teoria organică a fost întotdeauna punctul de plecare și metoda Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI baza prelogică a teoriilor și construcțiilor sale sociologice Baza teoriei organice nu este analogia în sine, ci premisele metodologice indicate, formulate cel mai clar de Mill Prin urmare, teoria organică nu poate fi infirmată de niciun fapt și date biologice și sociologice Nu numai susținătorii teoriei organice sunt incapabili să înțeleagă acest lucru, ci și toți acei oponenți ai acesteia din rândul pozitiviștilor, atât biologi, cât și sociologi, care încearcă să găsească o masă de Fapte și dovezi biologice și sociologice care o infirmă Pentru a respinge această teorie, este necesar să renunțăm la metodele de investigare recomandate de Mill și, mai presus de toate, să criticăm afirmația acestuia că baza oricărei inducții este axioma "uniformității ordinii naturii" De fapt, această axiomă nu numai că nu indică limita pentru stabilirea uniformităților în natură, dar nici nu oferă nici un fir de ghidare pentru determinarea acestei limite, care constă în varietățile găsite în natură, și pentru indicarea în ce sunt exprimate Între timp, la fel cum soarta teoriei organice, în care fie asemănările, fie diferențele dintre organism și societate sunt în mod constant aduse în prim-plan, tot așa diversitatea extraordinară a Formelor și speciilor din toate domeniile naturii mărturisesc în mod irefutat semnificația tromadă a diversității în natura pentru cunoasterea stiintifica Se știe că diversitatea în natură se extinde atât de departe încât chiar și pe același copac nu există două frunze complet asemănătoare și că chiar și boabele de nisip diferă foarte mult unele de altele Da, și însuși J St

Mill admite că "într-adevăr, structura naturii este nu numai uniformă, ci în același timp infinit diversă" x) x) Vezi ibid , p Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC Marea varietate de forme și feluri de natură ne dă tot dreptul de a recunoaște ca axiomă propoziția conform căreia structura naturii este diversă, care, de altfel, este echivalentă cu axioma apărata de Mill Dar dacă putem afirma cu drepturi egale atât că structura naturii este uniformă, cât și că structura naturii este diversă, atunci nu putem și nu trebuie să admitem că una dintre aceste propoziții constituie, ca axiomă, baza oricărei concluzii inductive Nu am putea, de exemplu, să ne construim geometria euclidiană dacă am recunoaște ca axiomă atât că liniile paralele nu se întâlnesc pe toată lungimea lor, cât și că se întâlnesc la o distanță cunoscută cel puțin infinit de mare sau că cea mai scurtă distanță dintre două puncte pe același plan este o linie dreaptă și că cea mai scurtă distanță poate să nu fie o linie dreaptă Este evident, așadar, că axiomele uniformității și diversității structurii naturii au un sens și o valoare complet diferită de axiomele geometriei euclidiene Ele se disting prin acel caracter antinomic care este caracteristic tuturor propozițiilor despre modul în care funcționează lumea în ansamblu, propoziții care au neapărat un sens metafizic, totuși unul sau altul gânditor nu insistă asupra semnificației lor relative și empirice Prin urmare, propoziția despre uniformitatea structurii naturii nu poate sta la baza metodei inductive Deci trebuie să ajungem la concluzia că J St Mill, spre deosebire de opinia actuală despre el ca despre justificatorul metodei inductive, nu a înțeles deloc esența metodei inductive și i-a dat un sens care nu corespunde semnificației sale științifice Acest lucru nu a afectat soarta științei naturii, deoarece știința naturii s-a dezvoltat și continuă să se dezvolte, fără a face față logicii lui Mill, dar pentru sociologie acest lucru a avut consecințe destul de triste Să înțeleagă corect sensul metodei inductive și Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII pentru a-i aprecia rolul științific, trebuie să căutăm fundamentele lui nu în afara noastră, precum J St Mill și, urmând lui Kant, să-i vedem fundamentul în noi înșine, în proprietățile cunoașterii noastre Cu privire la acest punct, toți cercetătorii moderni ai procesului de cunoaștere sunt acum de acord, fără a-i exclude pe empirio-criticii, care, cu Avenarius și Mach în frunte, stau pe un punct de vedere opus opiniilor lui J St Milla!) Punctul de plecare al căilor chiar și complexe ale gândirii științifice sunt procesele mentale elementare, constând în asocierea ideilor și formarea ideilor generale, care sunt determinate în principal de mecanismul nostru mental Activitatea noastră psihică este organizată în așa fel încât să nu reținem toate ideile individuale în toată izolarea și individualitatea lor, deși le putem restaura și păstra sub această formă dacă dorim, ci le distribuim în funcție de asemănarea lor pe categorii Aceste categorii sau grupuri de reprezentări sunt notate în psihicul nostru ca lipsite de ambiguitate În consecință, limba noastră le produce o singură denumire sau un cuvânt În general, limba noastră are doar denumiri generale sau cuvinte referitoare la grupuri omogene de reprezentări și aplicabile fiecăreia dintre ele și tuturor împreună, și nu unei reprezentări În consecință, activitatea noastră mentală se reflectă în limbajul însuși, unind idei similare într-o singură rubrică sub un nume comun Limbajul este primul rezultat al acestei activități mentale, care duce la formarea ideilor generale Astfel, dezvoltăm idei generale, nu pentru că "structura naturii este uniformă", ci pentru că) Desigur, empirio-criticii individuali pot nega succesiunea lor cu

Kant și se pot referi în această chestiune, de exemplu, la Protagoras, care a fost primul care a afirmat că "omul este măsura tuturor lucrurilor" Dar acest lucru nu schimbă esența problemei Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC că mecanismul nostru mental ne obligă să stabilim asemănări între reprezentări, să unim reprezentări similare între ele și să dezvoltăm pentru fiecare grup de reprezentări similare o reprezentare generală Psihofiziologii explică foarte potrivit această activitate psihică prin principiul celui mai mic efort sau energie Este de la sine înțeles că, dacă stabilirea asemănărilor între reprezentări este în primul rând o manifestare a activității noastre mentale, atunci aceeași activitate mentală duce la determinarea diferențelor Fără îndoială, există un număr inepuizabil de diferențe în natură, iar noi, în organizarea noastră mentală, nu suntem capabili să le găzduim pe toate Datorită acestei incapacități de a înțelege varietatea infinită de lucruri, Forme și specii din natură, mecanismul nostru mental, adaptându-se, stabilește doar asemănările și diferențele de bază, fixând acest proces în dezvoltarea unuia și aceluiași produs - idei generale Inițial, rezultatul unei simple adaptări - acest produs, care ne oferă posibilitatea, cu cea mai mică cheltuială a forțelor psihice și cu cea mai mare economie a acestora, de a reproduce ideile noastre directe despre natură - odată cu trecerea timpului, datorită aplicare și utilizare corespunzătoare, devine un instrument puternic pentru cunoașterea noastră științifică a naturii Într-un mod natural, datorită activității cauzale a mecanismului nostru mental, obținem idei generale care nu au fost examinate critic Adesea unim lucruri complet diferite în idei generale, iar s pe de altă parte, vedem în mod constant diferențe esențiale și idei separate despre astfel de lucruri care ar trebui să fie unite printr-o idee generală Pentru mecanismul nostru psihic nu există limite naturale, nici pentru generalizări pentru separare prin stabilirea diferențelor Putem combina absolut totul în reprezentări și să tragem o linie între reprezentări acolo, Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI unde vrem noi Există minți mai ales paradoxale, predispuse la cele mai incredibile convergențe și care văd contrarii și contradicții acolo unde nu există pentru omul obișnuit De obicei, fie au o Fantezie bogată, fie un mare talent comic și umoristic, fie sunt pur și simplu frazători, verbiatori și "dezbateri incorigibili " În plus, suntem în mod natural dispuși să unim idei despre astfel de lucruri, care în sine nu au nimic în comun între Astfel, de exemplu, ne combinăm ideile despre lucruri care sunt legate doar în loc, în timp sau prin asemănare întâmplătoare În alte cazuri, dăm dovadă de o miopie mintală izbitoare și nu vedem legătura acolo unde cu siguranță există Arătând că organizarea noastră mentală, așa cum ne este dată de natură, nu include limite sau linii directoare pentru generalizările noastre și, prin urmare, contribuie în egală măsură atât la generalizări corecte, care conduc la cunoașterea adevărului științific, cât și la cele incorecte, care ne introduce în eroare și îndepărtându-ne de cunoașterea adevărului științific, afirmăm doar în raport cu organizarea noastră mentală Faptul general că natura nu urmărește niciun scop Natura, așa cum a exprimat-o în organizația noastră psihică, nu-i pasă dacă greșim sau cunoaștem adevărul Organismul nostru mental nu acționează oportun, ci cauzal În consecință, activitatea sa nu este în conformitate cu aceste scopuri sau cu alte scopuri, ci este supusă necesității naturale, adică fiecare stare mentală a noastră este în sine legată numai cauzal de orice altă stare anterioară și ulterioară Explicarea cauzală a fenomenelor ca

principiu de bază al științei naturii și negarea completă a obiectivelor Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC atunci când explicau fenomenele naturii, ele au fost în cele din urmă stabilite în știință și chiar ridicate la un sistem naturalist de filozofie încă din secolul al XVII-lea, în principal de către Gali Leem și Spinoza Când afirmăm că mecanismul nostru psihic funcționează cauzal și nu în conformitate cu scopuri și este supus necesității și nu oportunității, extindem doar principiul de bază al științei naturale de la natura fizică, în raport cu care a fost stabilit inițial, la psihicul Așa cum în lumea fenomenelor fizice stabilim legile fizice, tot așa și în lumea fenomenelor psihice, în timp ce stăm din punctul de vedere al științei naturii, trebuie să stabilim doar legile naturii psihice În schimb, de îndată ce începem să definim scopuri și să luăm în considerare fenomenele, în măsura în care unul sau altul este realizat în ele, luăm un punct de vedere opus științei naturale și abandonăm cunoștințele științifice naturale Definim obiectivele în funcție de aceste estimări sau de alte estimări și considerăm oportun ceea ce duce la realizarea a ceva valoros Formulele generale pe baza cărora determinăm conformitatea acțiunilor cu aceste sau alte scopuri se numesc reguli sau norme Este de la sine înțeles că regulile sau normele de activitate sunt reguli sau norme de evaluare și nu legi coercitive pentru activitate Omul își creează propria lume de valori, complet independentă de ordinea naturală a lucrurilor Știința naturii nu se poate ocupa de ea, deoarece se află într-un punct de vedere care îi este complet străin și, prin urmare, trebuie să-l ignore Dimpotrivă, studiul acestei lumi a valorilor este realizat de științe speciale, care își dezvoltă propriile metode și metode și sarcini speciale de cercetare Cea mai generală dintre aceste științe este logica în sensul cel mai larg al termenului, care determină ce este valoros din punct de vedere cognitiv sau adevăr științific și cum se obține; etica care determină valoarea în Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII activitate practică și norme pentru definirea și crearea ei și, în final, estetica, care stabilește valoarea în creativitatea artistică și formele de întruchipare a acesteia, i e frumuseţe După cum am spus mai sus, toate aceste trei științe sunt unite într-un întreg sub denumirea de FILOZOFIE științifică O persoană creează norme sau reguli prin analogie și model cu acele Forme care domină într-unul sau altul în timpul cursului natural al mecanismului continuu al fenomenelor Dacă ne întoarcem de la acele fenomene psihologice care au fost considerate mai sus la întrebarea cum se raportează logica la ele, atunci vom fi convinși că logica evidențiază în primul rând anumite Forme ale activității naturale a mecanismului mental și, recunoscând că acestea sunt oportune sau contribuie la cunoașterea adevărului științific, se ridică în reguli sau norme Deci, prima sarcină a logicii este cultivarea acelor oportunități, care merită să fie ridicate la norme Forme de activitate mentală, care au fost create în mod natural Cultivând unele Forme de activitate mentală, pe care le recunoaște drept corecte, contribuie și chiar se străduiește în mod conștient să atrofieze alte Forme, pe care le recunoaște ca fiind incorecte, deoarece duc la erori și iluzii Dar, desigur, logica în sensul cel mai larg, adică odată cu includerea teoriei cunoașterii și a metodologiei, nu se oprește doar la selectarea Formelor corecte de gândire, create în mod natural și la construirea lor în norme Apoi dezvoltă independent și creează noi Forme și mai utile și stabilește astfel regulile gândirii și cercetării, conducând la rezultate științifice mai fructuoase În același timp, nu încalcă

câtuși de puțin legile naturale ale activității mentale sau ale gândirii, ci, dimpotrivă, le folosește Dar le folosește în același mod în care tehnologia noastră folosește legile lumii fizice De Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC acesta din urmă, bazându-se pe legile naturii, în același timp le depășește, îndreptând o forță a naturii către alta Ne ajută să ne eliberăm într-o anumită măsură de distanța spațială, de gravitație, frecare, întunericul nopții etc În același mod, sistemul de norme cognitive ne ajută să ne eliberăm de limitările noastre mentale naturale și, depășind granițele a percepțiilor mentale, îmbrățișează spiritual întreaga lume Conform principiului pe care l-am indicat, că inițial logica nu adaptează decât oportun Formele naturale de gândire și le dă, curățându-le de tot ceea ce este nepotrivit și fals, sensul unei norme sau reguli, recunoaște generalizarea reprezentărilor pe baza stabilirii asemănări și diferențe ca formă principală de gândire corectă sau logică Astfel, prima regulă a gândirii logice, care constă în generalizare, constă în stabilirea asemănării și a diferenței Prin urmare, Windelband, care se gândise de mult la sistemul Formelor logice de gândire sau, în terminologia lui Kant, sistemul de categorii, a pus pe primul loc în sistemul său categoria asemănării și diferenței, egalității și inegalității *) Semnificația științifică a acestui sistem nu a putut fi încă evaluată, deoarece a apărut cu doar câțiva ani în urmă într-o schiță foarte concisă; sensul ei profund va deveni clar doar atunci când apare logica Windelband, bazată pe acest sistem Reprezentările create pe baza stabilirii corecte a asemănărilor și diferențelor au deja un caracter complet logic și, prin urmare, spre deosebire de reprezentările generale, se numesc concepte În timp ce ideea generală este un produs natural, conceptul este un produs al artei Diferența dintre ele este aceeași) miercuri W Windeldand, Vom System der Kategorien, Philosopisch'e Abhandlungen, Chr Sigwart gewidmet, Tubingen S - Traducere rusă Windelband, Preludii St Petersburg, , p - Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII ca între o piatră pe care un sălbatic o aruncă asupra fiarei urmărite de el și o unealtă de vânătoare îmbunătățită creată de tehnologia modernă - un pistol Dar pentru dezvoltarea și dezvoltarea conceptelor, o categorie de asemănări și diferențe sau stabilirea corectă a asemănărilor și diferențelor nu este încă suficientă Din însăși categoria asemănării și deosebirii, nu putem deriva un criteriu pentru a determina care este aplicarea corectă a acestora și unde este limita aplicării lor corecte și incorecte Acest criteriu este creat de alte principii și se află în afara Sferei logicii formale Unul dintre cele mai importante merite ale celei mai noi logici normative constă în clarificarea faptului că doctrina așa-numitelor trăsături esențiale și neesențiale, care stă la baza teoriei conceptului și era extrem de inconsecventă într-un mod pur explicația psihologică a conceptului ar trebui să fie construită pe baze metodologice, și nu pe baze formale Printr-o simplă comparație a unor obiecte sau idei despre ele, este imposibil să se determine care dintre semnele unui obiect dat ar trebui considerate esențiale și care nu Este necesar să se știe în ce scop special este creat conceptul, adică ce fel de cunoștințe va servi ca instrument pentru a decide dacă aceasta sau acea trăsătură este esențială sau neesențială Nu logica formală oferă indicații despre scopurile speciale ale cunoașterii, ci metodologia Astfel, de exemplu, conceptul de om va fi complet diferit, iar semne complet diferite vor trebui recunoscute ca esențiale, în funcție de faptul că acest concept este format în scopuri de anatomie, fiziologie, psihologie sau

sociologie mașină", omul este o mașină, potrivită pentru un anatomist, pentru care Omul este în primul rând o combinație mecanică de organe aranjate adecvat și rudimentele lor, dar Sr Th Kistiakowski, ibid Zăpadă III Biblioteca Runiverse ȘI PROTECȚIA IDEALISMULUI ȘTIINȚIFICO-FILOZOFIC nu l-ar satisface nici pe Fiziolog, darămite pe psiholog și sociolog În contrast cu aceasta, cu definiția lui Aristotel a omului ca animal social, anatomistul și fiziologul nu au nimic de-a face și este potrivit doar pentru un sociolog și parțial pentru un psiholog Toate acestea ne fac să recunoaștem importanța enormă a metodologiei pentru formarea științifică a conceptelor, în ciuda faptului că doctrina propriu-zisă a conceptului aparține Logicii Formale Este imposibil să se dezvolte concepte științifice potrivite pentru una sau alta știință specială fără a-și dezvolta metodologia Întrucât am ajuns la concluzia că conceptele sunt o operă de artă, și nu activitatea naturală a unui mecanism psihologic, atunci nu putem avea nicio îndoială că ele au un sens nu neapărat sau obligatoriu perceput și reprodus produse ale psihicului nostru, ci normalizate prin reguli cunoscute Forme de gândire Ca formă de gândire creată în mod adecvat, conceptul este unul dintre instrumentele principale ale gândirii logice sau științifice Multă vreme, aproape două mii de ani de la Socrate până în secolele XV-XVI ale erei noastre, a fost chiar singurul instrument complet dezvoltat din punct de vedere logic pentru gândirea și cunoașterea științifică, la fel cum moara de apă, inventată puțin mai târziu, a fost aproape la fel de mult timp singura mașină sau aplicație oportună a motorului mecanic Abia în secolele al XV-lea și al XVI-lea a început să se dezvolte un nou instrument de gândire și cunoaștere științifică, mai perfect, adaptat și rodnic Ne referim aici, desigur, la conceptul de lege a naturii, care a suferit o întreagă revoluție în gândire și a cărui influență colosală asupra minții este evidențiată de toată literatura științifică și filozofică din secolele XVII și XVIII Este clar pentru toată lumea că distanța dintre prima idee antropomorfă a cauzei a ceea ce orice mișcare sau schimbare și formulată științific- * Biblioteca "Runivers" B, KISTYAKOVSKII prin legea naturii chiar mai mult decât între ideea generală şi conceptul ştiinţific Pentru a stabili legile naturii, gândirea trebuie să urmeze o construcție și mai complexă a regulilor Cel mai important lucru este însă că însuși conceptul de lege sau cauzalitate se bazează pe o normă transcendentală superioară sau pe categoria de necesitate În general, în procesul de gândire care duce la stabilirea legilor naturii, regulile joacă un rol atât de enorm încât analiza lui Kant asupra acestui proces a condus atât la clarificarea finală a sensului normelor formale, cât și la descoperirea normelor transcendentale sau categorii Totodată, s-a stabilit că normele sau categoriile sunt inerente gândirii noastre ca Forme obligatorii pentru aceasta, a căror semnificație și valoare devine însă clară doar în procesul dezvoltării științifice Această descoperire, după cum se știe, aparține lui Kant, care el însuși a făcut cea mai mare parte a lucrării în investigarea acestei întrebări Astfel, negarea caracterului normativ al logicii este negarea celei mai mari descoperiri a lui Kant și a întregii sale Critici a rațiunii pure Din cele de mai sus, reiese clar că este imposibil de contestat caracterul normativ al logicii prin referire la astfel de "Fapte irefutabile" ca "prezența în pajiște a unui copac împotriva căruia mă așez " Acest Fap este, fără îndoială, de nerefuzat, ca oricare altul Fapte psihologice, și există un număr infinit de astfel de Fapte psihologice Întrucât spațiul pentru experiențele mentale individuale este nelimitat Toate aceste Fapte sunt tratate de psihologie, ca arie

specială proprie, și le studiază într-o dependență cauzală, după cum este necesar Astfel, "Faptele irefutabile" ale psihologiei personale constituie subiectul unei științe speciale, la fel cum alte serii de Fapte constituie subiectul altor științe speciale Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC stiinte sociale Dar nici un singur fapt psihologic izolat, nici toate împreună nu oferă și nu pot da o idee despre ceea ce este cunoașterea științifică, ca atare Cunoașterea științifică nu are nimic în comun cu "Faptele irefutabile" ale percepțiilor psihice imediate Logica și epistemologia investighează cunoștințele științifice, și nu percepțiile psihice Ele au în fața lor un Fapt cu adevărat remarcabil - edificiul grandios al tuturor științelor moderne, adică tot ceea ce se dezvoltă mental al omenirii, așa cum este exprimată în știință Subiectul cercetării lor nu sunt faptele științifice individuale, care sunt conținutul cunoștințelor noastre, ci cunoașterea în sine Sarcina logicii și a teoriei cunoașterii este știința, de a investiga și de a stabili calea pe care omenirea a parcurs și trebuie să o urmeze pentru a obține adevăruri științifice și pentru a determina care este legitimitatea științei sau care este justificarea ei să îndoiască sau să nege existența sau semnificația întregii științe moderne Această întrebare se referă numai la acele principii care stau la baza cunoștințelor științifice și a valorii lor cognitive, și nu însăși existența cunoștințelor științifice luate ca Fapte dat Având în vedere munca mentală colosală efectuată în comorile deja acumulate ale științei și având în vedere sarcina și mai maiestuoasă cu care se confruntă știința în viitor, este ciudat că, pentru a determina natura metodelor logice, această lucrare mentală nu este analizat, ci se referă la irefutabilitatea forțată a unor astfel de Fapte ca "prezența în pajiște a unui copac împotriva căruia mă așez " Același fapt de nerefuzat este rotirea soarelui în jurul pământului; în fiecare zi, cu un necesitate psihologică forțată, sfârșit Biblioteca "Runivers" B KISTYAKOVSKII afirmând răsăritul soarelui, înconjurându-l pe cer în jurul pământului și apusul lui Chiar și omenirea istorică de mai bine de două mii de ani a recunoscut acest Fapt psihologic forțat și, prin urmare, "de nerefuzat" ca Fapt științific și a încercat să-l armonizeze cu alte "Fapte" din sistemul ptolemeic și din alte sisteme astronomice Dar, în cele din urmă, a fost imposibil de eliminat contradicțiile, care se înmulțeau din ce în ce mai mult, recunoscând în același timp acest Fapt ca un adevăr științific Apoi, acest Fapt de nerefuzat a trebuit să fie respins ca necorespunzând adevărului științific și, în ciuda verdictului autoritar al întregii omeniri anterioare, Faptul direct opus a trebuit să fie recunoscut ca adevărat în sens științific Abia atunci toate contradicțiile au fost eliminate Astfel, un nou Fap - rotația pământului în jurul soarelui - a fost recunoscut de Copernic ca un adevăr științific, în primul rând în numele consistenței logice pentru a armoniza toate Faptele cunoscute și a elimina contradicțiile Când îți amintești toate datele și informațiile istorice despre dificultatea cu care cele mai elementare adevăruri ale științei naturale moderne și-au luptat drumul spre recunoașterea generală, cumva nu vrei să crezi că acum, pentru a dovedi constrângerea firească a " adevărat", ele se referă la constrângerea naturală a percepțiilor mentale și componente ale acestora sunt reprezentări și procese ale gândirii La vremea lui, fiecare adevăr științific era respins de majoritatea, iar cei care l-au negat erau considerați orbi și nebuni, și cei care l-au proclamat nebun obținut prin percepție psihologică directă Prin urmare, odată cu trecerea timpului, mecanismul nostru psihologic este atât de adaptat încât

recunoaștem adevărurile respinse inițial cu o constrângere psihologică naturală Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC ca Faptele direct percepute Astfel, mulțumită celor trei sute de ani de școlarizare mentală, ne gândim la faptul rotației pământului în jurul soarelui nu numai în ceea ce privește forța secvenței logice, ci și cu constrângere naturală, transformându-l, parcă, în un Fapt de nerefuzat al unei reprezentări direct percepute Acest adevăr științific a crescut deja împreună cu mecanismul nostru psihic și, deoarece constrângerea naturală în schimbarea fenomenelor noastre psihice este Faptul cel mai general și cel mai direct conștient, el și-a luat locul printre Faptele pe care le gândim cu necesitate naturală Nu putem decât să ne gândim la asta acum, la fel cum nu putem să nu vedem copacul lângă care stăm Dar aceasta nu elimină deloc Faptul logic original și mult mai important că acest adevăr științific a fost cunoscut inițial în virtutea succesiunii logice, în numele eliminării contradicțiilor logice din gândire și în opoziție cu toate Faptele care au fost considerate la vremea lor a fi de necontestat Cei care insistă asupra constrângerii firești a "adevărului" în gândirea noastră au, evident, în vedere vechile și demult cunoscute adevăruri științifice, care au reușit să se apropie atât de mult de mecanismul nostru mental încât, la o privire superficială, nici măcar nu înțeleg diferă de alte idei obţinute prin procese psihologice simple "Gândirea logică sau științifică poate fi privită ca un anumit mod complicat de gândire - Constă în faptul că procesele psihologice ale gândirii, care apar cu necesitate firească, sunt reglementate de anumite reguli sau norme) În confirmarea faptului că "adevărat" are caracter de constrângere naturală, ele se referă la faptul că din moment ce "vezi, înțelegi", atunci nu poți să nu vezi și să nu înțelegi Totuși, adevărul nu este văzut sau înțeles, dar adevărul este recunoscut sau nu Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI Din întreaga masă de gândire necesară din punct de vedere psihologic, o cantitate uriașă de gândire inutilă din punct de vedere științific este eliminată și numai ceea ce este în conformitate cu regulile sau normele, ca conducând la stabilirea adevărului științific, este evidențiat într-un grup special ca fiind științific gandind Că elementul logic în gândire, care conduce la stabilirea adevărului științific, constă în conformitate cu norma și cu propriul, și nu în constrângerea naturală, ca un proces pur psihologic, se vede mai ales clar în exemplul legii logice a identitate Semnificația legii logice a identității ne va deveni clar dacă vom aprofunda fundamentele unei metode științifice bazate pe legea logică a identității Să luăm, de exemplu, analiza spectrală Știm că o linie din spectrul unuia sau altui corp ceresc îl determină pe cercetător să recunoască prezența unui anumit element chimic pe acest luminar Recunoscând că există un anumit element pe un anumit luminar, cercetătorul se bazează în principal pe legea logică a identității, deoarece știe că linia obținută de el în spectrul unui luminar dat este aceeași cu linia obținută prin încălzirea substanței chimice element cunoscut de el, produs de în laborator Această recunoaștere, desigur, nu este forțată, întrucât ar fi forțată doar dacă cercetătorul ar putea supune compoziția chimică a luminii aflate în studiu unei analize chimice directe Prin urmare, cei care se autointitulează "dezbateri incorigibili" - și, după cum se știe, scepticilor și sofiștilor moderni le place să se numească pe ei înșiși - pot întotdeauna să conteste și să infirme atât semnificația analizei spectrale ca metodă științifică, cât și afirmațiile bazate pe ea că un lumina dată este caracterizată de compoziția chimică cunoscută Chiar și din punct de vedere științific, o

anumită cantitate de critică și îndoială este permisă, deoarece razele, care trec prin Biblioteca "Runivers" ÎN APĂRAREA IDEALISMULUI ŞTIINŢIFIC ŞI FILOZOFIC spațiu, poate dobândi proprietăți necunoscute nouă, iar noi, neștiind această influență a mediului asupra razelor, putem trage concluzii eronate din aceste proprietăți despre compoziția chimică a luminii în sine Dar ipoteza noastră că "dezbatetorii incorigibili" moderni vor contesta semnificația analizei spectrale și concluziile științifice bazate pe aceasta, nu corespunde psihologiei și stărilor de spirit ale unei persoane care a apărut din societatea modernă Societatea noastră a dezvoltat o admirație specială pentru succesele științelor naturii și o încredere aproape nelimitată în ъ metodele sale Mulțumită cuceririlor pe care științele naturii le-au făcut în secolul trecut, și mai ales în ultimul secol al XIX-lea, acum fiecare nouă achiziție științifică a științei naturii este acceptată cu entuziasm și complet increderea erorile cunoscute si cu necesitatea amendarii prin concluzii pripite Astfel, chiar si erorile, corectate pe baza acelorasi metode stiintifice, confirma fiabilitatea stiintelor naturii si intaresc increderea in metodele lor De aceea, "dezbaterii incorigibili" moderni , care de obicei încearcă să nu fie în dezacord ascuțit cu opinia majorității, spre deosebire de dezbateri incorigibili", vorbind în zilele lui Copernic și Galileo, sunt în general pătrunși de mare reverență pentru succesele științelor naturii Dar analiza și stabilirea căilor către cunoaștere într-o știință deja existentă și creată nu este sarcinile logicii si teoria cunoasterii sunt epuizate Ei iau în calcul, de asemenea, fenomenul incontestabil că există o masă de Fapte de nerefuzat care trebuie încă transformate în Fapte prelucrate științific sau în cunoștințe științifice Pe primul loc în masa acestor Fapte, care încă așteaptă prelucrarea științifică și transformarea lor în cunoștințe științifice, îl ocupă fără îndoială Faptele legate de Biblioteca "Runivers" B KISTIAKOVSKI fenomene nebunești și întregul domeniu al istoriei Cea mai recentă logică și metodologie urmărește să indice căile de urmat și mijloacele de folosit pentru a transforma masa de Fapte de nerefuzat, cunoscute sub denumirea de fenomene sociale și istorice, în științe reale Desigur, stabilirea și definirea Formelor și regulilor logice și metodologice ale oricărei științe merge întotdeauna în paralel cu dezvoltarea științei în sine Nu poate fi altfel, întrucât normele logice și regulile metodologice nu sunt inventate în mod arbitrar, ci sunt determinate de proprietatea materialului și de sarcinile speciale urmărite de una sau alta știință Dar tocmai în ultimul deceniu a venit o perioadă de reflecție în legătură cu aceste științe Totul la ei ne-a îndemnat să ne oprim și să ne gândim la căile pe care ar trebui să le urmam și la mijloacele la care ar trebui să apelăm pentru a aduce în ei o nouă ordine și o nouă viață Doar o mișcare filozofică largă ar putea crea un curent revigorant care să reformeze formularea științelor sociale * și a "științelor istorice Și așa a fost neo-kantianismul Cum, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, "starea de tranziție în care știința naturală era apoi găsit a dat impuls creării Criticii rațiunii pure" Kant, așa că la sfârșitul secolului al XIX-lea, plecând de la poziția în care se aflau științele sociale, a fost găsit printr-un nou apel la Kant Se poate ca Cohen îl înțelege pe Kant mai bine decât ceilalți neokantieni, poate că este mai aproape decât oricine altcineva de Kant autentic și adevărat, poate că cohenienii care insistă atât de încăpățânat asupra acestui lucru au dreptate, dar Kant lui Cohen este Kantul secolului al XVIII-lea Dimpotrivă, în forţa creatoare a culturii moderne şi

Știința l-a transformat pe Kant Windelbad, școala sa și pe unii neokantieni mai mult sau mai puțin izolați, precum Simmel și Jellinek*) Ei nu s-au limitat la studiul lui Kant însuși, ci au subliniat imediat concluziile care trebuie trase de la el pentru dezvoltarea științifică modernă în general și, în special, în special pentru științele sociale, care au rătăcit într-o fundătură Aceste concluzii, în mod necesar, trebuiau să aducă ordine în starea haotică în care se aflau istoria, sociologia, jurisprudența și alte ramuri ale științei publice în sensul larg al cuvântului Neo-Kantienii acestei tendințe au întreprins ei înșiși dezvoltarea acelor principii care urmau să servească drept bază pentru crearea unor concepte corecte în aceste domenii speciale ale cunoașterii științifice În același timp, ele distrug în treacăt confuzia care s-a creat în științele sociale din cauza dominației logicii pozitive și psihologice a tuturor nuanțelor și care a dus la înflorirea a tot felul de "teorii organice", "moniste" vederi asupra istoriei", evolutiv sau, în ultima terminologie, "empirio-monistic kago" reducerea "toate întreruperile experienței noastre la principiul continuității") Fetișismul cuvintelor, care este atât de adânc înrădăcinat în științele sociale, nu poate fi distrus decât prin aplicarea criticii neo-kantiene Astfel, ca urmare a acestei tendințe filozofice, au rezultat o serie de studii privind metodologia și teoria cunoașterii, în principal științele sociale "Limitele formării natural-științifice a conceptelor" a lui Rickert trebuie recunoscută drept principala lucrare de acest gen Susținătorii idealismului metafizic, desigur, nu au putut să nu acorde atenție acestei lucrări Dar au observat în ea doar Pentru o evaluare a semnificației lucrărilor științifice ale lui Jellinek pentru sociologie și filozofie socială, vezi G Jellinek, "Constitutions, their changes and transformations", cu un articol introductiv de B Kistyakovsky, St Petersburg,) miercuri Acest lucru se explică simplu: în metodologie, vorbim despre descoperirea formelor științifice pure, principii care ne-ar oferi posibilitatea de a înțelege problemele metodologice "Aceste principii indică doar o direcție Istoria, ca știință, se apropie de realitate cel mai aproape de realitate și, prin urmare, dintre științe, această denumire este potrivită doar pentru aceasta La toată confuzia de concepte, G Pokrovsky îl înscrie pe Rickert la metafizică, fără a defini ce înțelege prin acest termen Aderând la conceptul de metafizică, pe care l-am definit în introducere, Rickert este un metafizician necondiționat El spune cu adevărat în "Limitele formării natural-științifice a conceptelor", printre altele, că în principiu nu există "temeiuri" pentru a nu permite gândirea unei științe care ar încerca să ofere o sinteză a fizicului și mentalului, și crede că o astfel de știință ar putea fi numită metafizică; dar imediat adaugă cu accent că o astfel de știință ar trebui să recurgă la metoda științifică naturală Lăsând deoparte întrebarea cu privire la posibilitatea unei astfel de științe și necesitatea ei, afirmăm că aceasta nu este metafizică în sensul obișnuit al cuvântului, deoarece, potrivit lui Rickert, trebuie să funcționeze prin metoda științei naturale Dar aceasta se referă și la natura unei științe inexistente Care este natura posibilului teoria poate fi atribuită teoriei reale în acest caz? În opinia noastră, niciuna Să subliniem acum pe scurt semnificația concepțiilor metodologice ale lui Rickert și semnificația lor pentru filosofia generală Domnul Pokrovsky cere ca cartea lui Rickert să aducă ceva beneficii, istoria reformelor, altfel valoarea ei este zero Și aici, din nou, există o mare neînțelegere: domnul Pokrovsky vorbește din nou despre ceva despre care Rickert abia spune

un cuvânt și care nu i se poate cere sub nicio formă Nu observă avertismentele repetate de Rickert de multe ori că cartea lui a fost scrisă pentru a clarifica întreaga viziune asupra lumii: scopul său este descoperirea unui nou element științific nu pentru istorie, ci · Biblioteca "Runivers" M RUBINSTEIN din stiintele istorice pentru filosofie Rickert și-a stabilit ca scop în această carte reformarea nu a istoriei, ci a caracterului concepției filozofice prin intermediul elementelor istorice Domnul Pokrovsky aplică măsura greșită acestui "tratat gros" ■ În concluzie, G Pokrovsky a găsit un citat din Auguste Comte, din care deduce asemănarea gândirii găsite a lui Comte cu principiul principal al lui Rickert în domeniul metodologiei științelor speciale și pune problema împrumutului, acum, sincer, generos refuzând această suspiciune niya Dar chiar și aici G Pokrovsky a sesizat aspectul; dacă Rickert "împrumută", nu este de la Comte, ci de la Kant din cele Critice ale puterii de judecată Dar chiar și aici acestea sunt doar principii, • un punct de vedere pe care Rickert îl dezvoltă singur Kost spune cu adevărat: "Trebuie să distingem între două clase de științe ale naturii: științe abstracte să ne străduim să descoperim legi; ştiinţe concrete* constau în aplicarea acestor legi la istoria diverselor corpuri existente În primul rând, Comte nici măcar nu se gândește să părăsească domeniul științei naturii: individul de aici este doar concret și servește ca subiect al unei demonstrații de legi Ca atare, nu este în sine procesat Între timp, individul istoric al lui Rickert nu coincide cu cel concret Centrul de greutate se află în principiul selecției; căci individul istoric este o valoare şi un cum V astfel ar trebui să fie deosebiți din Betonul nesemnificativ ' Punctul de vedere din care este privit subiectul are o importanță decisivă Rickert distinge două în mod fundamental puncte de vedere diferite, Kont caută în științe concrete numai aplicarea legilor deja găsite de științele abstracte, adică; el rămâne tot timpul în domeniul științelor naturii, nebănuind posibilitatea unui punct de vedere fundamental diferit Din acest punct de vedere, concretul este doar o instanță de acest fel, și nu un individ în sensul unei unice originalități valoroase Și aici G Pokrovsky a fost indus în eroare de aspectul său El a pierdut complet din vedere faptul că oricine vrea să critice filosofi atât de consecvenți precum Rick- * kert, γ- această proprietate îi este recunoscută indiscutabil - trebuie • să o luăm, fie că este un pozitivist sau un "idealist", ca inițială prevederi, pentru teoria normativă a cunoașterii, pentru o distincție clară Biblioteca "Runivers" HEINRICH RIKKERT necunoașterea logicii și psihologiei, pentru distincția nu mai puțin importantă dintre formă și conținut G Pokrovsky a ignorat toate acestea și, prin urmare, încă de la primul pas și-a închis pentru sine orice posibilitate de a înțelege ceea ce spunea Rickert Studiul metodologic al lui Rickert și semnificația lui pentru teoria filozofică generală constă în următoarele: în el a dat o dovadă exhaustivă că individul, cu drepturi egale și nu mai puține șanse de succes, pretinde a fi obiectul studiului științific: iar individul este subiect de știință Nu * împotriva științelor naturii, ci împotriva viziunii naturaliste, această carte este îndreptată Este un protest împotriva sărăcirii realității în mâinile naturalismului, care, în esență, trebuie să arunce peste bord sau să anuleze cea mai de preț componentă a "vieții", lumea valorilor, deși uneori în mod inconsecvent nu face acest lucru În "Limitele formării științifice naturale a conceptelor" a exprimat recunoașterea completă a științelor naturii și respingerea completă a naturalismului ca sistem care este conceput pentru a răspunde la toate întrebările Că așa este, și nu altfel, este

evident din faptul că Rickert vede limitarea puterii cunoașterii științifice naturale nu în subiect, ci în metodă, în principiile din care pornesc științele naturii Acesta nu este ignorabimusul despre care s-au spus și s-au scris atât de multe Nu Aceasta este credința în puterea cunoașterii umane, în versatilitatea ei, pe de o parte, și dorința de a înțelege realitatea, viața în general, pe de altă parte Rickert caută în el nu numai fapte, el caută în el cel mai important lucru pentru o persoană - sensul Și asta depășește puterea naturalismului consistent Acest lucru nu poate da decât "idealism orientat istoric" Aceasta nu înseamnă deloc că puterea autocratică a științelor naturii trece acum la științele istorice, "culturale"; Tim Rickert vrea să introducă în filozofie acele elemente esențiale de care are absolut nevoie Părerea principală rămâne că nici științele naturii, nici științele istorice nu sunt capabile de la sine să ne ofere o întreagă viziune științifică asupra lumii Aceasta este o chestiune de filozofie Introducerea elementelor istorice în ea ar trebui să-i dea un aflux proaspăt de sânge Știm cât de nefavorabil s-a reflectat influența exclusivă a științelor naturii, de exemplu, în logică: educația Biblioteca "Runivers" m RUBINSTEIN conceptele generice comune au devenit centrul logicii și s-au identificat cu idealul cunoașterii științifice Dorința pentru o întreagă viziune științifică asupra lumii îl inspiră pe Rickert în "Boundaries of the Natural Scientific Education of Concepts" de la început până la sfârșit Într-un loc de pe pagina η, el spune direct că în ele și-a pus sarcina de a distruge credința în posibilitatea "numai cu ajutorul științelor naturii sau al filozofiei naturaliste, de a trece la ceea ce pentru noi toți ar trebui să fie cel mai important lucru " Aceasta este o întreagă viziune filozofică Din domeniul întrebărilor pur metodologice, ajungem succesiv la întrebări pur filozofice, în primul rând epistemologice În primul rând, a fi științific presupune ca valorile culturale ale științelor istorice să nu fie lăsate în voia lor și să-și găsească o bază teoretică Pe de altă parte, dorința de a stabili legi presupune posibilitatea unor hotărâri judecătorești obligatorii necondiționate Dualismul principiilor metodologice, la rândul său, sugerează imediat dacă este posibil să se găsească un punct de vedere cuprinzător special din care ar putea fi luată în considerare toată realitatea; Este posibil să trecem dintr-un alt punct de vedere până la distrugerea dualismului fizic și mental - într-un cuvânt, străduința pentru o unificare teoretică a principiilor duce inevitabil la filozofie Cunoașterea cuprinzătoare în sensul de mai sus este, de asemenea, inaccesibilă filozofiei - cu atât mai valoroasă este încercarea ei de a aduce unitatea în cunoașterea științelor speciale prin dezvăluirea "esenței cunoașterii însăși" Punctul final al tuturor acestor căutări nu poate fi decât ceva absolut de neclintit și îl putem găsi doar luând un punct de vedere supraempiric, sau chiar supraistoric Pentru a face acest lucru, avem doar calea științifică - căutarea formelor absolute în diferitele lor forme În aceasta constă explicația punctului de vedere pur formal pe care îl adoptă Rickert Cum abordează idealismul epistemologic în persoana lui Rickert soluția problemelor de mai sus, am încercat să arătăm în primul capitol III Dar aceasta nu epuizează sarcina filozofiei Putem, desigur, să studiem viața morală, religia, arta Biblioteca "Runivers" HEINRICH RIKKERT etc , atât din punct de vedere natural, cât și istoric; dar chiar dacă am găsi răspunsul la toate aceste întrebări, am avea totuși în fața noastră zona nerezolvată a ceea ce ar trebui, spre deosebire de ceea ce este; problema datoriei spre deosebire de problema fiinţei Filosofia își găsește sfera reală în

lumea scopurilor morale, a idealurilor, în general, în lumea valorilor Fie că suntem conștienți de asta sau nu, în acest caz nu contează, ci una dintre cele mai multe părți esențiale din viața unei persoane sunt scopurile, idealurile, care singure sunt capabile să dea sens luptei eterne inexorabile pe care o duce o persoană La fiecare pas folosim cuvinte care denotă contrarii în valori: adevăr și minciună, bine și rău, frumusețe și urâțenie etc Dacă am renunța la aceste aprecieri, atunci fiecare umbră a unei vieți pline de sens ar dispărea, pentru că am pierde viitorul Fără posibilitatea viitorului, fără speranța a ceva ce urmează, nu poate exista prezent Acest viitor, și odată cu el o viață prezentă plină de sens, este dat doar de scopuri, idealuri, adică ceea ce considerăm valoros, demn și demn de urmărit De fapt, nu facem un singur pas fără evaluare, chiar și într-o formă primitivă O persoană morală sănătoasă vrea întotdeauna ceea ce este adevărat, ceea ce este bine, ceea ce este frumos etc , de exemplu el face mereu estimări Este un element atât de esențial al vieții noastre încât nu-l refuzăm nici măcar atunci când confluența circumstanțelor ne pune față în față cu un fapt natural necesar Faptul că faptul X era inevitabil nu ne împiedică deloc să simțim, din valoarea lui pentru noi, să nu-l suportăm Știm, de exemplu, că un tânăr cu sufletul limpede ca cristalul a murit pentru că moartea sa a urmat inevitabil din așa și cutare circumstanțe Și totuși întreaga noastră ființă se revoltă împotriva acestui fapt inevitabil Contestăm cu îndrăzneală această necesitate afirmând că această viață nu ar fi trebuit să piară Pentru noi, orice pierdere, oricât de necesară ar fi, rămâne tristă, spre teribil, ""ghinion", etc > Într-un cuvânt, necesitatea firească, satisfacerea unei laturi a "Eului" nostru, dorința de cunoaștere, pleacă Biblioteca "Runivers" M RUBINSTEIN o întrebare destul de deschisă cu privire la valoarea acestui fapt Dar se poate evalua doar dacă există un anumit standard, dacă există norme, care singure ne pot ajuta să distingem obiectiv ce ar trebui considerat valoros și ce nu Aceste norme trebuie să exprime esența formală a tot ceea ce are valoare pentru a evita relativitatea Într-adevăr, aceste valori absolute ar trebui să servească doar ca criterii formale, iar aceasta este esența și scopul lor Și tocmai pentru că sunt de natură pur formală, aceste norme pot fi absolute Problema acestor valori este astfel, în esență, o întrebare profundă, importantă, al cărei răspuns științific este sarcina particulară a filozofiei însăși Aici se dezvăluie o strânsă legătură între filozofie și științele istorice Bineînțeles, nu se va mulțumi numai cu forme, ci va încerca, găsind în ele un fundament solid, să pună aceste forme în legătură cu un anumit conținut; acesta din urmă, prin însăși esența sa, poate lua în cea mai mare parte numai din științele istorice Aceasta este o parte a acestei conexiuni Celălalt constă în faptul că în formarea conceptelor filozofico-normative, filosofia trebuie să țină mereu cont de posibilitatea aplicării acestor norme la realitatea istorică Așadar, oricât de sobră credem că este mintea teoretică, în fiecare pas în domeniul cunoașterii ea nu reprezintă în sensul său nimic altceva decât recunoașterea valorilor Aceasta este chintesența teoriei cunoașterii idealismului transcendental al lui Rickert Astfel, între o persoană care caută adevărul, și o persoană care, străduindu-și moralitatea, își îndeplinește datoria, dispare acel abis fundamental care îi despărțea unul de celălalt: ca, aceea, " sfera proprie de norme Ultima bază a cunoașterii este conștiința, care își găsește expresia în necesitatea judecății - această necesitate, așa cum știm deja, nu este o necesitate naturală, ci una etică Conceptele de conștiință și datorie devin centrul sistemului filozofic: ele oferă o singură bază comună, o

legătură între ramurile sale individuale Recunoașterea valorilor se bazează pe noțiunea de autonomie logică și etică Ambele sunt posibile deoarece idealismul epistemologic caută Biblioteca "Runivers" • HEINRICH RIKKERT sisteme · forme, nu conținut, care depășește puterile noastre Convingerea că ar trebui logică precede ființa ne conduce, în concluzie, la afirmarea necondiționată a primatului rațiunii practice Dând lumea ființei vederii neîmpărțite a științelor speciale, filosofia își vede adevăratul obiect în lumea valorilor Împrejurarea în care etica tratează o formă de conștiință a datoriei, care are semnificație în viață pentru noi ca ființe sociale, stabilește o limită suficientă între formele teoretice și cele etice pentru a salva idealismul epistemologic de reproșul că transformă toată filosofia în etică În ceea ce privește etica, așa cum o consideră Rickert, ceea ce este caracteristic punctului său de vedere este forma în care el revarsă imperativul categoric și care este intens colorată de personajul istoric în sensul larg al lui Rickert "Dacă vrei să te descurci bine, prin individualitatea ta în acel loc individual al realității în care te afli, trebuie să faci ceea ce doar tu poți face, deoarece nimeni altcineva de pretutindeni în lumea individuală nu are exact aceeași sarcină ca tine și trebuie să-ți aranjezi întreaga viață în așa fel încât să se închidă într-o dezvoltare teleologică, care poate fi considerată în ansamblul ei ca îndeplinirea sarcinii care nu se mai repetă a vieții tale Acest imperativ este "istoric", pentru că "de îndată ce renunțăm la încercarea de a deduce conținutul normelor etice din concepte generice natural-științifice, imperativele etice universal obligatorii nu numai că nu exclud drepturile unei persoane individuale, ci, pe dimpotrivă, necesită individualitate de la o persoană " Această individualitate, ca valoare, stă în relație directă cu valoarea generală Mai radical este greu de așteptat la cerințele dezvoltării globale a personalității și, în plus, la o dezvoltare completă semnificativă Aceasta nu este o "scădere jizhi" a unei persoane de dragul supraviețuirii Nu este greu de înțeles că acest imperativ, gândit în mod consecvent, va conduce, deși iar prin neam, la idealul omului în general *)) G Pokrovsky constată, înțelegând "conceptul de valori naționale", că Rickert, pe baza acesteia, trebuie să recunoască ideea dezvoltării cuprinzătoare Biblioteca "Runivers" M RUBINSTEIN Trecerea treptată de la filozofia teoretică la etică se stabilește, așa cum am văzut, prin ea însăși, în virtutea bazei lor comune, categoria conștiinței Dar filosofia, în explorarea ei a lumii valorilor, trece dincolo de granițele eticii Având în vedere viața culturală a oamenilor, ea evidențiază treptat grupurile de valori sub care ne unim estetice, religioase etc Din dorința de a-şi găsi normele cresc estetica, filosofia religiei etc din teoria cunoaşterii Estetica, de exemplu, elucidând sarcinile artei și luând în considerare întrebarea dacă arta poate reflecta realitatea, așa cum susține naturalismul, sau dacă are și o anumită cantitate de remodelare a realității în funcție de anumite norme și idealuri, trebuie să recurgă la teoria cunoașterii în rezolvarea acestei probleme Așa este, în termeni generali, idealismul epistemologic, așa cum ni se arată din lucrările lui Rickert Am lăsat deoparte în mod intenționat anumite întrebări speciale asupra cărora, deși aderăm la opiniile filozofice ale lui Rickert în general, nu putem fi de acord cu el Acest lucru ni s-a părut necesar sub forma unei întregi prezentări a părerilor sale, asupra ale căror trăsături mari ar fi trebuit să ne concentrăm atenția Până acum nu am menționat niciun cuvânt despre dependența lui Rickert de filosofia trecută și prezentă Pe acest subiect trebuie să adăugăm câteva cuvinte Pentru

oricine familiarizat cu filozofia lui Kant și Fichte, iese imediat în ochi că idealismul epistemologic al lui Rickert este de neconceput fără Kant și Fichte Această dependență este atât de evidentă încât nu necesită dovezi și explicații speciale Dacă Rickert, conform metodei sale, se învecinează cu Kant, însuși caracterul concepțiilor sale filozofice ne amintește cu atât mai mult de trăsăturile tipice ale lui Fichte Epoca clasică a filozofiei ne-a lăsat cu prea multe lucruri importante abuziv neistoric Nu-l strică pe G Pokrovsky să-și amintească: "Man darf nicht mit dem Bade das Rind ausschütten" Biblioteca "Runivers" HEINRICH RIKKERT un material consolidant pe care nu îl putem ocoli, astfel încât creativitatea filosofică să poată da roade fundamental noi sub forma unor sisteme cu totul originale Această moștenire a principiilor criticii este atât de importantă încât niciun sistem modern nu poate scăpa de aceste principii fără a lua o poziţie sau alta în raport cu acestea Gândul mai firesc este să le luăm ca punct de plecare pentru construirea unui sistem nou, mai stabil O astfel de încercare este ceea ce reprezintă lucrările lui Rickert Rickert nu pretinde în niciun caz că este filosoful Columb; dar dacă nu ar fi fost Columb să scrie cărți, atunci problema aproape întregului secol al XIX-lea ar fi foarte proastă din punct de vedere filozofic; ar trebui eliminată, cu cea mai mică excepție, din istoria filozofiei - în locul ei ar fi pagini goale În prefața la Obiectul cunoașterii, p V , Rickert spune: "Până atunci, aceste gânduri trebuie repetate până când sunt înțelese", referindu-se la principiile kantiene Toate obiecțiile conform cărora gândurile lui Rickert nu reprezintă nimic fundamental nou, chiar dacă ar fi adevărate într-o formă atât de categorică, ni se par lipsite de sens și de neînțeles: dacă prin aceasta vor să spună că Rickert a fost înșelat cu privire la noutatea majorității principiilor sale de bază , atunci acest lucru nu este adevărat, așa cum se vede clar din prefața sa la "a doua ediție a Subiectului său de cunoaștere" Dacă, totuși, prin această indicație se gândesc să slăbească în vreun fel puterea de persuasiune a construcțiilor sale, atunci și aici scopul rămâne neatins pentru fiecare persoană gânditoare: în știință nu căutăm noutate, ci doar noutate, indiferent de ce , dar pentru adevăr Și dacă meritul este descoperirea unui adevăr nou, atunci și descoperirea pentru multe dintre ceea ce a fost deja descoperit, dar care nu a fost evaluat și folosit ca fundație, trebuie și ea recunoscută ca merit Pentru cei care văd în lucrările lui Rickert doar o reproducere a gândurilor lui Windelband, în primul rând, le putem aminti că începuturile gândirii dezvoltate ulterior ale lui Rickert au fost deja stabilite în teza sa de doctorat din "Despre doctrina conceptului", care se află la centrul opiniilor lui Rickert: orice construcție se bazează în mare măsură pe conceptul unui concept logic ca complex de judecăți Crom Biblioteca "Runivers" M RUBINSTEIN Mai mult, Windelband încă nu a mers mai departe decât stabilirea principiilor inițiale Oricine vede în Rickert doar o listă de la Windelband, vă sfătuim să citiți din nou lucrările ambilor pentru a vă asigura că Rickert nu este doar un student talentat al lui Windelband, ci și un gânditor original Iar afirmarea energică a priorității datoriei asupra ființei și dezvoltarea ideilor principale conferă părerilor lui Rickert un caracter atât de unic, încât îl putem privi pe bună dreptate ca pe o valoare independentă și, în plus, o mare, valoroasă Această viziune despre el devine din ce în ce mai ferm stabilită în rândul multor adversari ai lui Rickert Masele vorbesc elocvent despre aceasta "Recenzii și articole care sunt dedicate evaluării muncii sale "N-am putut niciodată să cred că este imposibil să găsesc un astfel de punct

de vedere din care "adevăr-adevăr și adevăr-dreptate să apară mână în mână, umplendu-se unul pe altul", a scris N K Mikhailovsky "Adevărul-adevăr, separat de adevăr-dreptate, adevărul cerului teoretic, rupt de adevărul pământului practic, m-a jignit întotdeauna, a nu numai nemulțumit Și invers cele mai înalte idealuri morale și sociale mi s-au părut întotdeauna jignitor de puternici, când s-au îndepărtat de adevăr, de știință În contururile încă nedezvoltate pe deplin ale idealismului epistemologic, atât de mare • sinteză, despre care Mihailovski vorbește cu o fervoare atât de înțeleasă și sinceră Se aude în el acea armonie impresionantă a idealurilor umane, la care nicio persoană cultă nu poate rămâne indiferentă Scopul de a găsi unicul adevăr este un obiectiv grozav de viață și fiecare gânditor, *) G Prkrovsky se înșeală când descrie părerile metodologice ale lui Rickert ca "un truism" pentru majoritatea istoricilor germani Biblioteca "Runivers" HEINRICH RIKKERT care își simte legătura cu viața și o prețuiește, va ♦ avea întotdeauna acest scop în fața lui ca o stea călăuzitoare, pentru că fără ea nu poate exista o viziune întreagă asupra lumii O astfel de perspectivă vitală, care nu se împacă cu dualismul "două adevăruri", este conturată în lucrările lui Rickert Pe de o parte, acest caracter vital este dat de afirmarea realității empirice ca unică acțiune "realitatea, o afirmație care este o concluzie consistentă dintr-o serie întreagă coerentă de studii epistemologice Pe de altă parte, această viziune asupra lumii este impregnată cu un element etic de la început până la sfârșit Acea lume, care în practica noastră trăiește într-o formă vagă printre cei care o neagă în teorie, lumea valorilor, lumea idealurilor, și-a primit deplina expresie în această perspectivă Aceasta este viziunea asupra lumii a celor activi, care luptă pentru adevărul etern uman "Consideră lumea ca materialul pe care ești * îți vei arăta "eu" moral activ în lupta lui pentru norme - acest testament al lui Fichte pătrunde în întreaga viziune asupra lumii a lui Rickert Luptând pentru asta, Rickert niciodată * nu uită că orice lucrare filosofică parțială trebuie să țină mereu cont de faptul că, pe lângă scopul ei special de a da un răspuns la o anumită întrebare, ea nu trebuie să-și piardă legătura cu așa-numitele ghicitori despre lume, întrebări de viziune asupra lumii În vremea noastră, acest mare scop al filosofiei cade prea des sub umbra groasă a întrebărilor speciale Cu Rickert, simți în mod constant o luptă aprinsă, energică pentru acest ideal: vezi că el nu pierde nicio clipă din vedere această adevărată stea călăuzitoare filozofică Credința în cunoaștere, într-o persoană, dă curaj și speranță că acest scop, o întreagă viziune asupra lumii, este realizabil atunci când o dragoste sinceră pentru cunoaștere, o sete arzătoare de viață, este îndreptată către el M Rubinstein Biblioteca "Runivers" CRITICA SI BIBLIOGRAFIE Recenzie de cărți George Simmel Schopenhauer și Nietsche Leipzig Ca tot ce iese din condeiul celebrului sociolog berlinez, noua sa carte este plină de interes ideologic Aici vedem, pe de o parte, analiza subtilă, virtuozică, a arhitectonicii logice a lui Schopenhauer și Nietzsche, o analiză eliberată de orice pedanterie grea, a cărei amprentă se află atât de des pe investigații similare de tip critic în filozofia germană literatură Pe de altă parte, ca de obicei la Simmel, întâlnim aici o perspectivă psihologică remarcabilă, capacitatea de a surprinde nuanțele vieții spirituale a gânditorului studiat, de a simți pământul pe care s-a dezvoltat o anumită creativitate intelectuală Simmel începe cu o descriere a acelei complicații a vieții și culturii moderne, în care întrebarea sensului întregului se pune cu o forță deosebit de irezistibilă Nietzsche și

Schopenhauer dau răspunsuri la această întrebare, dar răspunsurile sunt opuse: pentru primul, soluția constă în creșterea infinită a ritmului și a sferei vieții, pentru al doilea, în distrugerea ei internă Cea mai profundă linie dintre gânditori este ideea dezvoltării: este complet străină lui Schopenhauer, în care imuabilitatea fără speranță a lumii duce la táedium vitae; pătrunde în toată viziunea lui Nietzsche asupra lumii și îi oferă în fiecare moment al vieții o premoniție a formelor ei superioare Un alt contrast este dat de ideea de personalitate: pentru Schopenhauer, ea se scufundă în unitatea lumii; pentru Nietzsche, în ea se concentrează întreg sensul de a fi Biblioteca Runiverse RECENZIE DE CARTE Paginile deosebit de strălucitoare ale cărții includ o critică a învățăturii lui Schopenhauer despre natura pur negativă a fericirii, (S) o analiză a concepției sale despre artă, a cărei valoare subiectivă, potrivit lui Simmel, este stabilită prea scăzută de Schopenhauer, iar funcţia obiectivă, metafizică, dimpotrivă, capătă sens care contrazice premisele sisteme (S) În interpretarea lui Nietzsche, obiectivismul său este deosebit de proeminent, care este complet opus subiectivismului anarhic al sofiştilor şi Stirner; noua morală este la fel de departe de neînfrânare şi libertinism ca şi vechea morală respinsă (S) În cele din urmă, cu o perspectivă psihologică uimitoare, sunt expuse motivele doctrinei lui Nietzsche despre veșnica întoarcere a lucrurilor Cartea lui Simmel nu este doar o contribuție valoroasă la înțelegerea acestor mari gânditori ai secolului al XIX-lea; atinge o serie întreagă de probleme de bază ale viziunii moderne asupra lumii și, arătând toată versatilitatea metafizică și psihologică, înconjurând cititorul cu un fel de atmosferă mentală rafinată și în același timp liberă, servește ca un remediu valoros împotriva monismului dogmatic, mortal - această adevărată "boală a secolului" Numai pentru aceasta, se poate saluta cu căldură apariția ei și își dorește ca ea să se găsească interpret θ c David Yum Tratat despre natura umană Cartea i Despre minte Tradus din engleză de Sofia Tsereteli Iuriev, Odată cu apariția în limba rusă a primei cărți a Tratatului despre natura umană, majoritatea cititorilor ruși au avut ocazia să se familiarizeze cu cele două lucrări principale din domeniul filosofiei teoretice, aparținând celebrului gânditor britanic O altă lucrare a acestui autor, Investigația privind înțelegerea umană, a fost tradusă de noi în urmă cu aproximativ patru ani și de aceeași persoană al cărei nume este în titlul acestei traduceri Imposibilitatea de a alcătui o imagine completă a principiilor principale ale filosofiei teoretice a lui Hume pe baza unei "Investigații" a fost mult timp dovedită de istoricii filosofiei, iar argumentele din Biblioteca Runiverse € RECENZIE DE CARTE apărarea importanței în acest caz a operei egale a lui Hume sunt reproduse destul de clar și corect în prefața la traducerea în limba rusă a Tratatului luat în considerare Această prefață este foarte valoroasă și dezvăluie în autor o strânsă cunoștință cu literatura principală despre Hume Autorul subliniază clar trăsăturile "Tratatului" în comparație cu opera ulterioară a lui Hume, pune deoparte problemele cele mai importante ridicate în lucrarea sa anterioară și, în cele din urmă, încearcă să clarifice importanța interpretării de către Hume a acestor întrebări cardinale, deoarece acest lucru este relevat în soarta principalului b filosofic conceptul lui Hume În ceea ce privește anumite părți ale acestei introduceri, se poate observa că o clarificare mai detaliată a ceea ce înseamnă Hume prin termenul "ficțiune" și modul în care acest termen nu este acoperit de sensul care în limba noastră modernă este asociat cu acest nume ar fi de dorit Apoi, atunci când enunțăm diferențele dintre cele două

lucrări ale lui Hume, nu ar strica să arătăm atitudinea mult inegală a lui Hume față de diferite domenii ale matematicii, întrucât acesta din urmă este idealul cunoașterii (în domeniul "relațiilor", nu al faptelor) Înainte de a trece la o analiză a traducerii în sine, considerăm că este necesar să exprimăm un oarecare regret față de omiterea de către autor a scurtei prefațe a lui Hume la Tratat și a epigrafului acestei lucrări Adevărat, conținutul primei este transmis în prefața traducătorului, dar nu ar fi de prisos să îl plasăm separat, oferind o notă adecvată (având în vedere faptul că prefața lui Hume conține referire la alte lucrări ale sale) Ar fi de dorit și păstrarea epigrafului, cu atât mai mult, epigraful τό, împrumutat din Tacitus, poate fi considerat tipic al erei Humean În ceea ce privește traducerea în sine, aceasta a fost făcută cu mare atenție și o considerăm destul de satisfăcătoare El transmite fidel originalul și este ușor de citit, în măsura în care "aceasta din urmă este realizabilă în raport cu prima lucrare a lui Hume (după cum se știe, "Tratat" în termeni literari este mult mai scăzut decât elegantul "Enquiry") Traducatorul cu pricepere răsucit cu terminologia lui Hume, iar traducerea unor astfel de concepte de bază precum celebra "percepție" se caracterizează atât prin acuratețe, cât și prin consistență, spre deosebire de ne * complet reușită Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE transferul acestui termen și al termenilor similari în traducerea "Solicitare?" Traducerea cuvântului "pasiune" ni s-a părut deloc consecventă, pe care autorul o transmite la început prin termenul "pasiune", deși mai târziu apelează la conceptul mai precis de "afect" Cu toate acestea, prima traducere apare abia chiar la începutul Tratatului, iar apoi urmează o transmitere mai fidelă Remarcile noastre ulterioare se vor referi doar la unele obscurități sau inexactități minore, care nu diminuează deloc meritele remarcabile generale ale traducerii Cuvântul "special" la p "Acționați în sensul propriu" (p) ar fi redat mai bine prin termenul "activitate", care exprimă mai bine conotația "acțiunii" englezești decât "act" Combinația "prezentare solidă (constantă)" cu greu poate fi considerată reușită, în ciuda apropierii de original Transferul de "senzație" (de pagini) prin termenul "senzație" fără nicio explicație nu este pe deplin satisfăcător, deoarece conceptul de "senzație" nu pune accentul pe elementul de senzație, care se află pe primul loc în "senzație", între timp, ca în "sentimentul" nostru pe partea emoțională iese în prim-plan La pagina , în combinația "dovada din experiență sau probabilitate", conjuncția "sau" este pusă incorect în locul "și> (și), iar o astfel de înlocuire poate încălca sensul (s-ar putea crede că termenii englezi " dovezi" și "probabilitățile sunt identice, ceea ce nu este chiar cazul) La p , cuvântul "excelent" nu este folosit în mod corespunzător - având în vedere ambiguitatea acestui termen (în acest caz, superior) ■ La pagina , cuvântul "arcuri" este redundant, în comparaţie cu originalul, luat la plural (primăvară) În aceeași frază, engleza "la fel" nu este exprimată cu exactitate prin cuvântul "neschimbat" (schimbarea este posibilă, dar lucrul rămâne egal cu el însuși) La pagina , "soliditatea" în engleză ar fi redată mai convenabil prin termenul "putere" decât "densitate" (aceasta din urmă este mai etimologic, dar nu prea transmite sensul) Termenul "exemplar" (p) din anexa la cauze ar necesita unele explicații La pagina , redarea termenului "sensibil" prin cuvântul "sentiment" Întrebări de filosofie, carte , Biblioteca "Runivers" RECENZIE DE CARTE este insuficientă, deoarece a fost necesar să se sublinieze același element care este conceput în conceptul de "senzație" - fără aceasta, acest cuvânt poate fi interpretat pe nedrept în sensul de a indica caracterul

exclusiv emoțional al procesului desemnat Traducerea este însoțită de note foarte valoroase, întocmite în principal pe baza notelor lui T Lipps la traducerea germană a "Tratatului" Cu toate acestea, traducătoarea rusă nu este deloc un emițător servil al redactorului german: în unele cazuri este destul de critică cu construcțiile ipotetice ale profesorului învățat * (de exemplu, în nota) Am putea dori o explicație mai detaliată a celor doi termeni humeeni; "diferențierea rațiunii" și "imaginația" (prima este explicată, dar nu suficient de pe deplin, iar a doua nu este explicată deloc, deși o explicație ar fi destul de potrivită, având în vedere diferitele nuanțe ale acestui termen în Hume, cu atât mai mult cu cât explicaţiile proprii lui Hume cu greu pot fi considerate destul de suficiente) Ar fi mai plăcut să vedeți notele plasate sub text și nu ca o aplicație separată: în primul caz, utilizarea lor ar fi mult mai convenabilă, iar unele dintre ele (de exemplu, fragmente din original) ar putea fi plasate în textul însuși, adică mai mult orice separat, traducătorul a găsit posibil să adauge expresiile originalului la text (în paranteze) • nu este fezabilă atâta timp cât se menține viziunea negativă a sociologilor și economiștilor asupra importanței științelor naturale pentru știința socială și politică Argumentele metodologice avansate în apărarea unui astfel de punct de vedere sunt insuportabile G Stoseh - Clasificarea formelor sociale la Schlei ermacher Societatea este, pentru Schleiermacher, produsul unui "proces etic", adică influența rațiunii asupra naturii și conștiinței, care are ca scop fuziunea lor finală perfectă și este supusă a două legi: legea individualității (mintea se manifestă numai la indivizi) și legea identității, unității (sfera de manifestare a această unitate este societatea) Cele mai înalte forme sociale, sau "forme etice perfecte", sunt i) statul,) publicul liber,) comunicarea în cunoaștere,) biserica - Valoarea construcțiilor sociologice ale lui Schleiermacher este tendința de subordonare a științei a societăţii la unitatea cunoaşterii XXX Iahrgang ( ) fi V Sehubert-Soldern -Despre semnificaţia epistemologicului * solipsismul și conceptul de inducție Solipsismul epistemologic nu trebuie interpretat în sens transcendental și reprezintă doar Biblioteca "Runivers" REVIEW JOURNALOV metoda de investigare El nu sustine ca exista doar sinele cunoastere si ca lumea este un produs al acestuia din urma, ci spune doar ca cunoasterea noastra nu este capabila sa depaseasca limitele constiintei noastre, dincolo de limitele conexiunii individuale a conţinuturilor sinelui Lumea este o coexistență naturală și o consistență a datelor independentă de sinele individual Solipsismul lasă loc diverselor soluții metafizice la problema realității lumii Cu toate acestea, este imposibil să o desfășurăm în mod consecvent chiar și în domeniul teoriei cunoașterii, deoarece pentru noi este necesar să recunoaștem echivalența cu cunoașterea noastră a cunoașterii, al cărei subiect este un eu străin Distincția dintre inductiv și metodele deductive de cunoaștere este falsă; metoda științifică de cunoaștere a legăturii cauzale este singura Bazat pe așa-numitul inducția, așa cum aceasta din urmă este exprimată în cele patru metode ale logicii lui Mill, nu constă în ipoteza humean-milleană a frecvenței de apariție a aceleiași secvențe, ci în izolarea faptelor investigate, izolarea și introducerea condițiilor a stărilor date de fapt În esență, același lucru este valabil și pentru metoda matematicii K Marbe - Insemnari din domeniul cailor si stiintele invecinate cu acesta Trei eseuri: i) La doctrina semnelor;) Răspuns la nota lui Wundt scrisă despre eseul autorului: "Experimental-Psychological Investigations on Judgment";) Sensul

cuvintelor și doctrina conceptului M Fríseheisen-Kõhler -Doctrina subiectivității calităților senzoriale și adversarii ei Fără a-și exprima propria viziune asupra acestei probleme, autorul oferă o schiță a istoriei doctrinei subiectivității calităților senzoriale, începând cu filosofia greacă și terminând cu fundamentarea ei în rândul contemporanilor (prin principiul unei conexiuni-percepție lipsită de contradicții) percepții - de Wundt și Brentano; prin fiziologia sentimentelor - de Helmholtz; prin intermediul legii conștiinței - de Lotze, Bain, Bergman; prin intermediul criticii cunoașterii - de Natorp) și prezintă argumentele invocate împotriva acestei doctrină (în filosofia antică, energetica lui Fechner, Helm și Ostwald, getica, Lasswitz, Avenarius, Rielem, Schuppe etc) E Koch -Despre ipotezele științelor naturale Scopul articolului nu este de a rezolva problema valorii științifice a hipo Biblioteca "Runivers" : REVIEW JOURNALOV teze, ci elucidarea celor din trăsăturile distinctive ale acestora din urmă, care sunt interesante, în opinia autorului, din punct de vedere psihologic H Reybekiel-Schapiro -Metoda introspectivă în psihologia contemporană Explicarea și evaluarea teoriilor psihologice ale lui F Brentano, Comte, B Erdman și Remkö, Folkelt, Horvych, Maudsla, Exner, Heinrich și Wundt EV Aster -Despre fundamentele teoretice și cognitive ale științei biologice (Pe tema lui A Paula: "Darwinism and Lamarckism") Darwinismul conține două teorii: teoria evoluției și doctrina mijloacelor de evoluție, adică despre selecția naturală în lupta pentru existență Prima a existat cu mult înainte de darwinism, a doua este proprietatea exclusivă a celui din urmă Valoarea științifică a ambelor teorii nu este aceeași: înțelegerea mecanică, al cărei caz special este teoria selecției, nu este în măsură să explice dezvoltarea corpurilor organice; doctrina evoluției este un element necesar al oricărei înțelegeri științifice a naturii Baza necesară a doctrinei evoluției este recunoașterea oportunității inițiale în natura organică, dar oportunitatea nu este subiectivă (cum crede Pauli), ci * obiectiv, G Wernick -Ideea realității Articolul nu este încă terminat P Barth -Istoria educației în acoperire sociologică $-a parte a unui articol neterminat S Kraus -La cunoașterea semnificației sociale și științifice a nevoii Principala problemă a științelor sociale, i e Problema cauzelor acțiunilor umane, rezolvată incorect de teoria materialismului istoric, se reduce la întrebarea cauzelor dispariției nevoilor Aceste "cauze" se află în individul uman ca subiect al dorinței și al sentimentului; mediul determină doar succesiunea și formele concrete ale dorințelor individului; în esență, acesta din urmă este determinat doar de el însuși și este un creator al său, independent de mediu stupkov P Barth -La centenarul nașterii lui J St moara L M Biblioteca "Runivers" • ANUNTURI ABONAMENTUL ESTE DESCHIS PENTRU (al -lea an de publicare) pe jurnalul pedagogic general pentru profesori și educatori "ȘCOALA RUSĂ" Revista este publicată după următorul program:) Întrebări ale reformei generale a sistemului de învăţământ) Probleme de actualitate ale treburilor școlare) Probleme generale de educație și educație) Psihologie pedagogică) Igiena școlară) Istoria școlii) Metodologia predării) Ficțiune cu intrigi extrase din viața școlii și amintiri școlare) Recenzii ale ultimelor tendințe în domeniul cunoașterii (feuilleton științific)) Activitățile statului și instituțiilor publice din domeniul învățământului public (Duma de Stat, Zemstvo etc)) Școală străină) Școală străină) Școala primară) Școlile orașului) Liceu) Liceu) Școală profesională) Probleme ale educației femeilor) Învățământ extrașcolar Pe lângă articolele diverșilor autori din cadrul programului, revista publică lunar

următoarele secțiuni: I Critica și bibliografia scrierilor pedagogice și popular-științifice II Cronica lui Nar educația în Occident III Cronica învăţământului primar IV Cronica bibliotecilor naționale V Cronica şcolilor duminicale VI Cronica educației profesionale VIL Note din viata curenta * VPI Stiri diverse IX Ordine guvernamentale La "Școala Rusă" iau parte următorii conducători: N Ya Abramovici, Kh D Alchevskaya, K I Andrienko, Ts P Baltalon, prof Belozersky, I P Belokonsky, V P Vakhterov, P I Weinberg, B P Weinberg, Dr A S Virenius, E M Garshin, Prof I M Grevs, A G Gotlib, Ya Ya Gurevich, A Ya Tetsky, S A Zolotarev, G G Zorgenfrey, K A Ivanov, Prof D N Kai-gorodov, P V Kapterov N I Karөv, P I Kazantsev, V A Keltuyala, N P Kashin, P A Konsky, N I Korobka, A A Karasev, prof N N Lange, B A Lezin, L K Lemke, prof P F Lesgaft, V Matvee A Lift, A I Meshchersky, P G Mizhuev, A V Mezier, A P Nalimov, A P Nechaev, A Novikov, A V Ovsyannikov, F * F Oldenburg, prof I G Orshansky, S A Ostrogorsky, F I Pavlov, O X Pavlovich, Prof Pogodin A L Podetpyansky, S N Polyakov, V L Rozenberg, G P Rokov, I A Rudnev, N A Rubakin, E P Repina, S F Rusova, M N Saltykova, prof I A Sikorsky, I S Simonov, L S Sevruk, dropie Ir P Skvortsov, A t Sokolov, M I Strahova, prof Sumtsov, M A Trostnikov, A M Tyutryumov, K A Tyuleliv, V I Charnolusky, N V Cehov, V I Farmakovsky, A P Flerov, V A Flerov, prof V M Shimkevich, S I Shokhor-Trotsky, N S Shokhor-Trotskaya, Dr V F Yakubovich, A Yatsimirsky și alții "Școala Rusă" este publicată lunar în cărți, nu mai puțin de cincisprezece coli tipărite fiecare (pentru mai-iunie și iulie-august - șapte ruble, cu livrare - ruble copeici: pentru nerezidenți cu expediere - opt ruble; în străinătate - nouă ruble pe an Profesorii din mediul rural care se abonează la un jurnal pe cheltuiala lor pot primi un jurnal cu șase ruble pe an, cu o plată în rate în doi termeni Orașele și zemstvos care subscriu cel puțin exemplare beneficiază de o concesiune de % Librăriile primesc un comision de % din prețul anual Abonamentul cu rate și concesiune se acceptă doar în biroul revistei Jurnalul "R Sh " Admis de Comitetul științific Min Nar Proev, la un extras pentru bibliotecile fundamentale ale instituțiilor de învățământ secundar, precum și la biblioteca profesorală a instituțiilor de învățământ inferior Medalie de aur la expoziția internațională "Lumea copiilor" în Abonamentul se acceptă la redacție (Sankt Petersburg, str Ligovskaya, ij Editor-editor Ya Ya Gurevici Biblioteca "Runivers "